

Møte onsdag den 29. mars kl. 10

President: H a n s J . R ø s j o r d e

D a g s o r d e n (nr. 63):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime (nr. 16)
2. Referat

Presidenten: Representanten Fridtjof Frank *Gundersen*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresident.

Carl I. Hagen (Frp): Jeg tillater meg å foreslå Øyvind Korsberg.

Presidenten: Øyvind Korsberg er foreslått som settepresident. – Andre forslag foreligger ikke, og Øyvind Korsberg anses enstemmig valgt som settepresident for Stortingets møte i dag.

S a k n r . 1

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- statsminister Jens Stoltenberg
- statsråd Bjørn Tore Godal
- statsråd Karita Bekkemellem Orheim

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Carl I. Hagen.

Carl I. Hagen (Frp): Jeg har et spørsmål til statsministeren.

Natt til 20. juni 1997 fattet Stortinget et enstemmig vedtak etter forslag fra Høyre og Arbeiderpartiet:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide retningslinjer som kan bidra til å trekke opp klarere grenser mellom embetsverk og politisk ledelse i departementene, og mellom embetsverket og andre tunge samfunnsaktører og -interesser. Herunder bør vurderes bestemmelser om karantenetid. Regjeringen bes komme tilbake til

Stortinget med resultatene av en slik gjennomgang i egnet form.»

Den foregående regjering maktet ikke å komme tilbake til Stortinget etter å ha hatt saken i nærmere to og et halvt år. Kan vi forvente at regjeringen Stoltenberg kommer tilbake til Stortinget i samsvar med dette enstemmige stortingsvedtaket, som altså også Arbeiderpartiet stod bak, i den nærmeste fremtid, eventuelt før jul?

Statsminister Jens Stoltenberg: Svaret på spørsmålet er ja. Strengt tatt er det vel ikke nødvendig å si mer, men jeg kan godt føye til noen kommentarer og betraktninger.

Vi mener at debatten om forholdet mellom embetsverk og politiske stillinger er en viktig debatt. Vi stemte for to og et halvt år siden for forslaget om at man burde vurdere retningslinjer, og vi vil gå gjennom det nå og komme tilbake til Stortinget i egnet form. Hva vi vil foreslå og om vi vil foreslå noe, er det for tidlig å si noe om, men vi konstaterer at den avgåtte regjeringen satt på forslaget i to og et halvt år uten å greie å fremme noe forslag. Vi vil arbeide vesentlig raskere enn den avgåtte regjeringen.

For øvrig vil jeg understreke at det som var sentralt den gangen, var skepsis mot at politikere gikk tilbake til jobber i embetsverket, og man var opptatt av å begrense den adgangen. Det var et hovedspørsmål i 1997. I forhold til de utnevnelser som er gjort i min regjering, er det jo i stor grad slik at de som har tatt politiske stillinger, også har sagt opp sine embetsjobber, mens det, så vidt jeg forstår, i mindre grad har vært tilfellet i den forrige regjeringen.

Carl I. Hagen (Frp): Betyr det også at statsministeren vil ha dette som et slags krav til alle dem som fra embetsstillinger har gått opp i politiske stillinger i departementene? Jeg tenker bl.a. på en underdirektør i Finansdepartementet som er blitt statssekretær i samme departement. Det blir veldig vanskelig for ekspedisjonssjefer og direktører og byråsjefer, som var vedkommendes sjef, å oppleve den gamle underdirektøren som sin nye sjef, vel vitende om at han kanskje kommer tilbake og blir deres underordnede senere. Det blir et helt håpløst system. Er statsministeren også enig i at det er uheldig at personer som har deltatt i fortrolige partipolitiske konstallasjoner i den foregående regjering, nå er medlem av den politiske ledelse ved Statsministerens kontor, og at det er egnet til å sette spørsmålstejn ved den nye regjeringen, om den på en umoralsk måte får tilgang til kunnskaper om den tidligere regjeringens indre anliggender?

Statsminister Jens Stoltenberg: Enhver sentral embetsmann har informasjon om fortrolige debatter i regjeringene. De har f.eks. tilgang til regjeringsnotatene, som er grunnlaget for alle saker som behandles i regjeringene. I de notatene går det klart fram når og i hvilke saker ulike statsråder er uenige, noe som er normalt i alle regjeringer. De har tilgang til protokollene fra regjeringskonferansene, og de har selvsagt tilgang til den alminnelige in-

formasjon som flyter i regjeringsapparatet. Og jo mer sentrale embetsmenn er, jo mer av den type tilgang til informasjon har de. Det er derfor ikke noe nytt at embetsmenn med tilgang til informasjon om diskusjoner i Regjeringen, utnevnes til politiske stillinger. Det gjaldt selvsagt personer som Knut Vollebæk og Åslaug Marie Haga, som ble statsråd og statssekretær i sine departementer, der de opprinnelig var embetsmenn. Så det er heller ikke noe nytt at man utnevner embetsmenn fra angjeldende departement til politiske stillinger i det samme departementet. Det ble gjort i større grad i den forrige regjeringen.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Det kunne jo vært fristende å gå videre på dette. Men hvis ikke statsministeren ser forskjellen på de embetsmenn som ble statsråder i min regjering og deres posisjon, og den kvinne som ble statssekretær hos Stoltenberg, da er jeg virkelig bekymret for det skjønne statsministeren utøver i slike spørsmål.

La meg ellers peke på følgende: Regjeringen har meddelt at de aller fleste proposisjoner og meldinger sentrumsregjeringen fremmet, vil bli liggende til behandling i Stortinget. Det betyr at Regjeringen stiller seg bak hovedlinjene i sentrumsregjeringens politikk på områder som menneskerettigheter, forbrukerpolitikk, idrettspolitik, kampen mot barne- og ungdomskriminalitet osv. og ikke minst landbruks- og barnehagepolitikken. Dette er positivt og kan gi grunnlag for konstruktive løsninger, og det er interessant fordi Arbeiderpartiet var kritisk ikke minst til barnehagemeldingen og landbruksmeldingen. Men ett område hvor det er stor uenighet (presidenten klubber), er i gasskraftsaken og spørsmålet om forurensningsloven, som også førte til sentrumsregjeringens fall. (Presidenten klubber.) Hvordan vil statsministeren og Regjeringen følge opp de vedtak stortingsflertallet fattet i denne saken?

Presidenten: Presidenten ber om at spørrene forholder seg til den tildelte taletid.

Statsminister Jens Stoltenberg: Først vil jeg bare si at jeg mener det er utøvd et godt skjønne når det gjelder utnevning av statssekretærer også ved mitt kontor, og kan altså ikke se den prinsipielle forskjellen mellom embetsmenn som har tilgang til Regjeringens interne arbeid og interne drøftinger i Utenriksdepartementet og andre departementer, og de som har den samme tilgangen på statsministerens kontor.

Når det så gjelder spørsmålet om de meldinger vi har latt være å trekke: Vi mener at det er grunnlag for å finne politiske løsninger her i Stortinget, og ønsker å søke flertall på det grunnlaget som ligger i Stortinget, for de meldingene vi har ønsket fortsatt skal ligge her, fordi vi ønsker å finne kompromisser i Stortinget på et politisk grunnlag som kan gi flertall for en politikk vi kan stille oss bak.

Når det så gjelder gasskraftverk og behandlingen av det, har miljøvernministeren ved flere anledninger varslet at vi raskt vil komme tilbake til, hvordan det skal behandles. Det vi står fast på, er jo vedtakene om at vi bør endre utslippstillatelsene slik at vi kan redusere vår avhengighet av sterkt forurensende kraft. Og vi vil raskt komme tilbake til hvordan det best vil skje.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Bare først når det gjelder utnevning av embetsfolk til politiske stillinger: Hvis en ikke ser forskjellen på en som har tilgang til regjeringskonferansene og følger de muntlige drøftingene der, de strategiske overlegninger, og de som sitter ute i embetsverket og som ikke har den tilgangen, så må jeg bare gjenta at da er jeg faktisk enda mer bekymret over grunnlaget for det skjønne statsministeren har utvist. Det er i praksis en betydelig forskjell, og det trodde jeg Stoltenberg visste.

Så til gasskraftverksaken og forurensningsloven. Som kjent reiste Justisdepartementets lovavdeling stor tvil om hvorvidt det er mulig å omgjøre forvaltningsvedtaket når det gjelder CO₂-utslipp fra gasskraftverk innenfor dagens lov, og derfor vedtok stortingsflertallet at en nødvendig skal endre forurensningsloven. Det betyr i mine øyne å svekke den for å åpne for sterkt forurensende gasskraftverk i Norge. Vil statsministeren sørge for at Stortinget blir gjort kjent med og delaktig i Regjeringens sluttvurdering av forholdet mellom CO₂-utslipp og forurensningsloven, slik at Stortinget som lovgivende myndighet blir trukket inn i den vurderingen?

Statsminister Jens Stoltenberg: Vi vil komme tilbake til Stortinget i egnet form når vi har slutført våre vurderinger om hvordan vi best bidrar til å redusere Norges avhengighet av sterkt forurensende kraft, slik den forrige regjeringen la opp til. Hvorvidt det så er nødvendig å endre loven eller ikke, er litt tidlig å si. Det er ulike tolkninger av lovavdelingens betenkning, og mitt inntrykk er at hovedproblemstillingene ikke har vært knyttet til CO₂, for der er det åpenbart et stort rom for skjønne innenfor lovverket. Det har vært noe mer diskusjon om mulighetene for å endre tillatelsen på nitrogenoksidet NO_x, noe også stortingsflertallet understreket i innstillingen. Det vil også være helt i tråd med stortingsflertallets ønsker både i innstillingen og ved behandlingen her i Stortinget da saken var til behandling i plenum. Men vi vil da komme tilbake når vi har slutført våre vurderinger av lovavdelingens betenkninger og andre innspill, og så melde tilbake til Stortinget.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Hallgeir H. Langeland.

Hallgeir H. Langeland (SV): Statsministeren har i sin argumentasjon for norske gasskraftverk vore veldig opptatt av dei sterkt forureinande danske kolkraftverka, og seinare i argumentasjonen dei sterkt forureinande polske kolkraftverka.

Det som er interessant dersom ein skal forfølgja denne problemstillinga, er jo nettopp rekneskapan til statsministeren i forhold til utslipp – om det blir ein reduksjon i dei totale utleppa, slik statsministeren har argumentert for, ved at ein eventuelt bygger sterkt forureinande norske gasskraftverk.

Statsminister Jens Stoltenberg: Det er jo slik at når Norge kjøper stadig mer kraft fra våre naboland, er det behov for å produsere mer kraft for å levere kraft til Norge. Jeg har selv fått lov til å besøke kullkraftverk i Finland og i Danmark som har vært glad for det voksende kraftunderskudd i Norge og Sverige, fordi de da har fått økt avsetning, økt sin produksjon og økt sin inntjening. Det er jo også slik at i de årene vi har kjøpt mye kraft fra Danmark, har CO₂-utslippene vært høye, de årene vi har kjøpt lite, har CO₂-utslippene vært lave.

Så for meg er det ganske åpenbart at jo mer kraft vi kjøper av våre naboland, jo mer produserer de, og jo større blir utslippene. Dette er det også flere beregninger og studier som dokumenterer, så jeg synes det er ganske klart.

Så er det riktig at jeg er opptatt av å understreke at det er ikke bare danske kullkraftverk, men det er også tyske, og det er nederlandske, gasskraftverk som får gass fra Norge, som leverer kraft til Norge og vil komme til å gjøre det, og det er polske, og det vil også nå være russiske, fordi vi har inngått importavtale med Russland gjennom Hydro.

Presidenten: Gunnar Kvasheim – til oppfølgings-spørsmål.

Gunnar Kvasheim (V): Det er sterk uenighet om den konsekvens det vil ha å bygge gasskraftverk i Norge i forhold til europeiske utslipp av CO₂.

Den danske Energistyrelsen mener det ikke er mulig å si at det vil bli reduksjon av CO₂-utslippene som følge av kullkraftproduksjon, selv om en bygger gasskraftverk i Norge. Men nettopp fordi dette er omstridt – kan statsministeren tenke seg å ta initiativet til en uavhengig gjennomgang for å få kartlagt de europeiske konsekvensene av norsk gasskraftverkbygging i et tidsperspektiv fram til 2025, og dermed vise vilje til å teste egne argumenter mot uavhengige utredninger? Og her har vi god tid, det vil ta mange år før vi får bygd gasskraftverk i Norge, så vi kan få kartlagt beslutningsgrunnlaget på en god måte, hvis en vil.

Statsminister Jens Stoltenberg: For det første fins det jo allerede ulike analyser også fra uavhengige organer om hvordan dette vil påvirke de nordiske utslippene totalt. Men hovedbudskapet må jo være at vi har undertegnet en Kyoto-avtale som gjør at det skal settes et absolutt tak på hvor store utslippene kan være. Vi har gjort det klart hele tiden at utslippene av CO₂ fra norske gasskraftverk og andre utslipp selvsagt skal innordnes Kyoto-avtalen. Dermed vil vi ha et låst system ved at man må kjøpe kvoter dersom man skal øke utslippene, og da blir

utslippene regulert gjennom kvoter. Nå så jeg at Norsk Hydro og Statoil allerede har annonsert at de vil bidra til Verdensbankens Karbonfond. Vi må jo satse alt på at vi senest innen 2008 har et kvotesystem på plass, og da har vi en traktatmessig avtalefestet garanti for at økte utslipp i Norge kompenseres ved reduserte utslipp andre steder.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Jan Petersen (H): Det er ikke tvil om hva som er Stortingets ønskereprise. Jeg skal ikke falle for fristelsen å delta i den, men heller stille spørsmål til statsministeren om de renteøkningene som nå både varsles fra analytikere og også antydes fra Norges Bank. Det er klart at dette har jo en pris, en betydelig pris både overfor kommuner, som skal yte tjenester overfor innbyggerne, og overfor enkeltpersoner, som må betale disse rentene. Nå er jeg klar over at statsministeren har betydelige problemer med revideringen av budsjettet, for det er jo ganske betydelige overskridelser som nå ligger framfor Regjeringen, og som må dekkes opp. Men problemet er: Hva har statsministeren tenkt å gjøre med den opphetingen i norsk økonomi som nå kommer? En av de tingene som det er lettest å ty til, er nye avgiftsøkninger, og jeg vil spørre statsministeren om han kan garantere oss at slike forslag vil han ikke komme tilbake med.

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg vil ikke spekulere i den framtidige renteutviklingen, det kan bare bidra til å skape usikkerhet om rentene og forvanske situasjonen. Derimot vil jeg rent generelt si at norske renter bestemmes av flere forhold. De bestemmes av vår egen budsjettpolitikk/finanspolitikk, presset i innenlandsk økonomi, de bestemmes av rentene i våre naboland, og de bestemmes av faktorer som f.eks. kostnadsvekst og lønnsvekst. Og der er det åpenbart at hvis vi greier å få på plass et ansvarlig lønnsoppgjør, så øker det muligheten for å ha lave renter i Norge. Så det er en nøkkel.

Det andre er, slik representanten Petersen er inne på, et spørsmål om finanspolitikken. Hvis vi greier å videreføre en ansvarlig finanspolitikk, styrker det mulighetene for å ha lav rente. Der er hovedproblemet at det er mange ubetalte regninger som ikke ble tatt hensyn til da budsjettet ble vedtatt i fjor. Vi snakker om milliardbeløp, bl.a. knyttet til KFOR-styrkene i Kosovo, vi snakker om trygd, og vi snakker også om andre poster der det er et betydelig inndekningsbehov for å kunne holde en fortsatt ansvarlig finanspolitikk. Regjeringen vil legge opp til at vi i revidert nasjonalbudsjett sikrer størst mulig grad av oppfølging av det allerede vedtatte budsjettet. Vi må derfor finne inndekning for disse ubetalte regningene som lå der da vi tok over, for å sikre gjennomføringen av det vedtatte budsjettet og dermed bidra til lave renter i Norge.

Jan Petersen (H): Jeg la merke til at statsministeren ikke besvarte mitt spørsmål, nemlig når det gjelder avgiftsøkninger, og jeg vil advare mot det, for det vil jo bringe prisene ytterligere opp. Men når dette spørsmålet

er viktig, er det fordi det i dagens Aftenposten står at Regjeringen nå vil foreslå skattelettelser til bøndene, og så vidt jeg skjønner, bare til bøndene. Mitt spørsmål er da til statsministeren: Hvis det er slik at Regjeringen mener at man nå har råd til skattelettelser, vil det ikke være mer rettferdig om det fordeles på alle nordmenn, slik at man kan få både skatte- og avgiftsnivået nedover?

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg vil ikke kommentere enkeltelementer i vårt budsjettopplegg før vi har gått gjennom det både i forhold til revidert nasjonalbudsjett og enda mer selvsagt i forhold til budsjettet for 2001. Men det jeg understreker, er at vi ønsker å videreføre en ansvarlig budsjettpolitikk, og derfor er det store krav til inndekning av de regningene som lå der. Hvordan det skal dekkes inn, skal vi redegjøre for når vi legger fram revidert nasjonalbudsjett.

Når det så gjelder landbruket, er situasjonen den at man der ønsker å senke prisene for å gjøre norske matvarer billigere og for å gjøre norsk næringsmiddelindustri mer konkurransedyktig. Og hvis råvareprisene til næringsmiddelindustrien skal ned, vil bøndene få lavere inntekter, men forbrukerne vil få billigere mat. Den forrige regjeringen la opp til å kompensere dette i form av lavere skatt. I EU-landene har man lagt opp til å kompensere det gjennom økte overføringer. Det er riktig at Arbeiderpartiet i utgangspunktet så for seg at man like gjerne kunne kompensere dette gjennom økte overføringer, som ved lavere skatt, men vi tror at også lavere skatt er et helt utmerket grep i forhold til å kompensere de reduserte inntekter bøndene vil få.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Carl I. Hagen.

Carl I. Hagen (Frp): Det virker som om statsministeren anser finanspolitikken som ansvarlig ved bare å se på sluttsummen, altså balansen på statsbudsjettet. Kan virkelig ikke statsministeren se at det er en betydelig forskjell på realvirkningen i økonomien om det pumpes mer penger inn i økonomien i form av økte bevilgninger, eller om det kommer i form av reduserte avgifter? Nå står vi midt oppe i et lønnsoppgjør hvor nettopp prisstigningen er et vesentlig innslag for kravene. Hvis inflasjonen er høy, blir kravene høyere. Da igjen blir det vanskelig å få moderate lønnsøkninger, og da blir det igjen renteøkning. Her har statsministeren, på tross av det han har sagt tidligere, en unik mulighet. Vi kan redusere noen avgifter, særlig bensinavgiften, og love en bensinpris på fra 6,50 til 7,00 kr literen fast gjennom en variabel bensinavgift. Da synker inflasjonen, da er det lettere å få til moderate lønnsoppgjør fordi det er lavere prisstigning, og da er det større håp om ikke å få renteøkning. Hvorfor går ikke statsministeren inn på dette?

Statsminister Jens Stoltenberg: Det er riktig at det er en forskjell på det å styrke finanspolitikken – eller å styrke budsjettene – gjennom å øke inntektene, sammen-

liknet med å redusere utgiftene. Der er jeg helt enig med representanten Hagen.

Men det er ikke slik at hvis man bare reduserer inntektene, gjennom f.eks. å redusere avgiftene og ikke gjøre noe annet, så bidrar det til å dempe presset i økonomien og redusere faren for økte kostnader og økte renter. Tvert imot, en udekket avgifts- eller skattereduksjon vil øke farene for høye renter og høy prisstigning i Norge. Det ble bl.a. understreket av sentralbanksjefen i hans årstale, hvor han advarte mot skatteøkninger, det er helt riktig, men han advarte også veldig klart mot det han kalte skatte-reduksjoner uten inndekning. Reduserer man noen skatter uten å redusere andre skatter eller kutte utgifter, øker det farene for høye renter, høy inflasjon og økende ledighet. Det er en uansvarlig politikk, som denne regjeringen ikke står for, selv om det største opposisjonspartiet anbefaler det.

Presidenten: Ansgar Gabrielsen – til oppfølgings-spørsmål.

Ansgar Gabrielsen (H): Statsministeren sa at årsaken til at han ville innføre skattelette for én yrkesgruppe, var å få billigere mat, og at næringsmiddelindustrien skulle få råvarer som ville gjøre den konkurransedyktig.

Det mest opplagte grepet unnlot sosialøkonomen å ta med: omfordeling innenfor 13 milliarder kr i budsjett-overføringer til den yrkesgruppen. Vi er i verdenstoppen i overføring pr. årsverk. Det mest logiske er selvfølgelig å foreta en omfordeling. Hvis det er slik at man vil redusere skatten for å få lavere pris på maten, burde man hatt den samme innfallsvinkelen for å få ned snekkerregningen, rørleggerregningen og elektrikerregningen for folk ved å sette ned skatten til de samme yrkesgruppene. Det statsministeren sier nå, er at Arbeiderpartiet har snudd i denne saken, og at regjeringen Stoltenberg stiller seg bak det skattegrepet som regjeringen Bondevik la fram.

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg tror den er litt haltende sammenlikningen mellom landbruket og bønder og andre yrkesgrupper, snekkere f.eks. Snekkere får sine inntekter bestemt i et marked for snekkertjenester, mens landbruket har fått sine inntekter bestemt gjennom forhandlede priser. Det er en helt særskilt næring som er behandlet på en helt særskilt måte, der man både gir støtte i form av tilskudd, men også gjennom å fastsette priser gjennom landbruksoppgjøret.

Når vi så legger opp til å redusere prisene gjennom landbruksoppgjøret for å redusere matvareprisene og styrke næringsmiddelindustriens konkurransevne, har det vært bred enighet om at det på en eller annen måte må kompenseres. I EU-landene, hvor man gjør noe tilsvarende, har man også kompensert dette, men da gjennom økte tilskudd. Det blir et teknisk spørsmål, og det blir et hensiktsmessighetsspørsmål om man ønsker å kompensere de reduserte matvareprisene, og salgsprisene for landbruket, gjennom økte tilskudd eller reduserte skatter. Vi har altså åpnet for også å bruke reduserte skatt-

er, bl.a. for å finne fram til politiske løsninger her i Stortinget.

Presidenten: Rolf Reikvam – til oppfølgingsspørsmål.

Rolf Reikvam (SV): Verken prisveksten eller lønnsveksten i norsk økonomi er vel vesentlig annerledes enn det som vi ser i andre land. Hvor sterkt presset er, kan vi jo diskutere.

I tillegg til de ubetalte regningene som ligger i departementet, har Stortinget med Arbeiderpartiets støtte gjort flere viktige vedtak som vil få finanspolitiske konsekvenser. Vi har vedtatt en økning innenfor forskning. Vi har vedtatt en økt innsats i forhold til lærere og lærergruppene og i forhold til skolesektoren.

Mitt spørsmål til statsministeren – selv om han ikke vil si helt hva som kommer i revidert nasjonalbudsjett – blir: Kan vi regne med at det presset som det nå er definert at vi har i norsk økonomi, vil få konsekvenser for Regjeringens vilje til å følge opp i forhold til forskning, i forhold til skole og i forhold til utdanning – at en bruker dette såkalte presset som begrunnelse for ikke å følge opp i forhold til disse viktige utfordringene som vi har i norsk økonomi?

Statsminister Jens Stoltenberg: Først i forhold til presset: Det ble reist spørsmål om hvorvidt vi hadde press. Vel, prisstigningen i Norge, inflasjonen i Norge, var siste tolv måneder 3,2 pst., mens den i våre konkurrentland er under 2 pst. Vi har en klart høyere prisvekst i Norge enn i de land vi konkurrerer med. Lønnsveksten de siste to årene har vært rundt 5 pst., opp mot 6 pst., vesentlig høyere enn i de land vi konkurrerer med.

De to siste årene har vi da tapt kostnadsmessig konkurransekraft fordi vi har hatt en høyere pris- og kostnadsvekst. Det bekymrer denne regjeringen, for det kan bidra til på sikt å bygge ned de bedriftene vi skal leve av i fremtiden. De små, de mellomstore og de store taper hvis vi ikke holder orden på kostnadsveksten. Vi er for alle tre typer bedrifter, spesielt når de er konkurranseutsatt. Derfor er vi opptatt av å holde orden på den delen av økonomien, og derfor vil vi begrense presset.

Derfor vil vi i revidert nasjonalbudsjett sikre mest mulig gjennomføring av det budsjettet som ble vedtatt, og regner med støtte for det, fordi det var et flertall i Stortinget som ønsket det.

Presidenten: Kjell Magne Bondevik – til oppfølgingsspørsmål.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Først synes jeg det er grunn til å understreke etter alle bekymringer som er fremført, at norsk økonomi for tiden er god. Vi har høy sysselsetting, vi har lav ledighet, og vi har en relativt begrenset inflasjon.

Men det er helt klart at signalene fra markedet er bekymringsfulle. Vi har et stramt arbeidsmarked med fare for kostnadspress og derpå følgende rentestigning, og

alle ser hvilke uheldige konsekvenser det eventuelt vil få, bl.a. inn i inntektsoppgjøret, hvis det skulle komme før det.

Når det gjelder ubetalte regninger, er en hoveddel av dem betaling til KFOR-styrken. Der har sentrumsregjeringen, som den foregående arbeiderpartiregjeringen, budsjettet for første halvår.

Vi har en annen stor regning – de økte utgifter til folketrygden – som er en bekymring for enhver regjering fordi den øker kraftig fra år til år, og den øker også av og til i budsjettåret, slik som en nå ser konturene av. Derfor spør jeg – og det gjør jeg i full oppriktighet: Er Regjeringen innstilt på å invitere til et bredt tverrpolitisk samarbeid om å begrense folketrygdens utgifter, bl.a. på bakgrunn av Sandman-utvalgets innstilling, som vil komme?

Presidenten: Statsminister Stoltenberg!

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg er glad for at representanten Bondevik understreker at vi har en *relativt* begrenset inflasjon – i den forstand at han da også erkjenner at der ligger det potensielt sett et problem for oss i forhold til både pris- og kostnadsvekst. Ellers er jeg enig i at grunnleggende sett er norsk økonomi god. Det har den vært gjennom mange år, og det skyldes at det har vært enighet om noen viktige hovedgrep i den økonomiske politikken knyttet til solidaritetsalternativet og det inntektspolitiske samarbeidet, og å føre en ansvarlig finanspolitikk som skal bidra til å jevne ut svingningene i økonomien.

Vi er åpne for å se på hvordan vi kan bidra til å begrense den såkalte automatiske utgiftsveksten i statsbudsjettet, også knyttet til folketrygdens utgifter. Hva det konkret skal bety, hvilke områder vi kan gjøre det på, er det altfor tidlig å si noe om, men det er klart at for enhver regjering og for ethvert storting er det et problem at så stor del av budsjettet bindes opp, og at så lite inntekter faktisk er frie til å drive politikk med.

Når det gjelder KFOR-styrkene, er det vesentlige overskridelser utover det som er knyttet til at vi også skal finansiere annet halvår.

Presidenten: Vi går videre med hovedspørsmål.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg vil gjerne stille et spørsmål til statsministeren.

Det er blitt kjent i løpet av de siste dagene at Statoil-sjef Harald Norvik har hatt en hemmelig pensjonsavtale som beløper seg til inntil 29 mill. kr., og at dersom den utbetales som avtalt, vil det overskride det Norvik har mottatt som lønn mens han var direktør i Statoil.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Mener statsministeren at dette er en anstendig avtale, og mener han at de utallige reforhandlinger fram til Norviks avgang også er en rimelig framgangsmåte?

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg mener i hvert fall at det er en uklok avtale. Jeg mener at dette og en lang rekke andre eksempler på veldig generøse lederlønninger, pensjonsavtaler og ikke minst de kraftige øknin-

gene i lederlønningene det siste året som er dokumentert i ulike sammenhenger, er uheldig og uklokt, ikke minst fordi det bidrar til å undergrave mulighetene for at vi får et ansvarlig inntektsoppgjør. Og det å få et ansvarlig inntektsoppgjør er avgjørende for at vi lykkes i den økonomiske politikken i forhold til å sikre konkurransekraften til norsk industri, som disse lederne ellers alltid er svært opptatt av, og det er avgjørende for å unngå ledighet på sikt. Så jeg mener at det er uklokt, både dette og lignende eksempler, og mener derfor at det hadde vært best om vi hadde unngått den type avtaler.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg er helt enig med statsministeren. Dette er både uklokt, sosialt meget uintelligent og «på trynet». Og det er ikke fordi SV ikke unner en del av de som nå skal forhandle om lønn, et skikkelig lønnsløft. Tvert imot tror vi at det er viktig, særlig for offentlig sektor, at man gjør det som skal til for å rekruttere skikkelig arbeidskraft. Men særlig for dem som prediker moderasjon, må det jo være fryktelig umusikalsk når topplederne går foran på denne måten.

Nå sier statsministeren at den avtalen er uklok og uheldig. Statoil er jo et statlig selskap, og når man har et styre som fatter ukloke og uheldige beslutninger, er det da sånn at statsministeren har tillit til styret, til styreformannen, eller vil han foreta seg noe i den sammenhengen?

Presidenten: Presidenten vil anmode representanten Halvorsen om å treffe ordvalg som er noe mer i parlamentarisk skikk.

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg la merke til at da representanten Halvorsen brukte dette uttrykket vi ikke skal bruke, sa hun at hun var helt enig med meg, så jeg er litt usikker på hvordan jeg skal forholde meg til akkurat det ordet. Men jeg nøyer meg med å si at det er umusikalsk, og uttrykker enighet på det punktet.

Når det så gjelder spørsmålet om forholdet til Statoil, vil jeg for det første si at jeg har tillit til styret, og det er ikke snakk om at vi skal gjøre noe med det. Det er jo ikke slik at man hvis et styre på ett punkt gjør en beslutning eieren mener er uklok, av den grunn skifter styre, for da vil man for det første måtte skifte styre ofte, og det tror jeg er uheldig for selskapet – ethvert selskap. For det andre ville man totalt undergrave den ansvarsfordelingen som er mellom eier og styre. Når det gjelder norske selskaper, i likhet med andre selskaper der staten er deleier eller heleier, har vi basert oss på at der hvor staten er tung eier, er ansvarsfordelingen klar: Det er styret som har ansvaret for forretningsmessige beslutninger og fastsettelse av lønns- og arbeidsvilkår for ledere. Og vi vil ikke gripe inn i den ansvarsfordelingen, selv om vi på ett punkt mener at det er en uklok beslutning.

Presidenten: Vi går videre med neste hovedspørsmål.

Per Ove Width (Frp): Statsministeren kan få lov til å sitte.

Jeg har tenkt å stille et spørsmål til forsvarsministeren rundt et tema som forsvarsministeren er godt kjent med. Det gjelder St.meld. nr. 38 for 1998-99. Jeg er tilfreds med at Regjeringen opprettholder den. Det har de nå gitt signal om. Men det betyr vel også at man er enig i at det er – det jeg vil kalle – obstruksjon fra andre «sivile» departementer, som er helt uten forståelse for militære funksjoner i internasjonale spørsmål. Er statsråden enig i at dette ikke er noen god sak for Norge i alliansesammenheng? Og vil statsråden ta nye initiativ slik at andre berørte departementer kan bli støttespillere og ikke motspillere i forhold til de nye krav som møter Forsvaret i forbindelse med våre internasjonale operasjoner?

Statsråd Bjørn Tore Godal: Jeg vil selvsagt i samarbeid med kollegiet slå sterkt ned på all obstruksjon mot Forsvarsdepartementet, men jeg skjønner ikke helt hva representanten sikter til. Når det gjelder St.meld. nr. 38, er det en samlet regjering som har vært gjennom en vurdering, og den består i at meldingen blir liggende i Stortinget og skal behandles i Stortinget. Så hvis representanten Width kunne være noe mer konkret, kan jeg kanskje ha et grunnlag for å advisere en eller annen statsråd.

Per Ove Width (Frp): Det skal jeg forsøke å være. Det gjelder det jeg forstår som en uenighet innad i departementene rundt forsikringsordning og sikkerhetsordning for våre militære styrker som skal delta i utenlandsoperasjoner.

Vi har i disse dager opplevd å komme i den situasjon at vi ikke klarer å bemanne våre fartøyer i slike operasjoner. Årsaken til det ligger i det som har å gjøre med forsikringsordninger relatert opp mot sikkerheten til disse mannskapene. Det gir etter min mening et veldig dårlig inntrykk overfor NATO, og kan vel ikke være tilfredsstillende heller sett med statsrådets øyne.

Vil statsråden ta et initiativ, slik at disse ordningene kan tre i funksjon snarest mulig?

Statsråd Bjørn Tore Godal: Jeg skjønner nå at representanten sikter til at forsvarssjefen har kansellert KNM «Hinnøy»s deltakelse i NATOs mineryddingsstyrke. Bakgrunnen for det er en tilsvarende «incident» tidligere, som jo framfor alt understreker at vi må komme i mål på det som også nå diskuteres i oppfølgingen av St.meld. nr. 38, nemlig en beordringsadgang for norsk befall når det gjelder internasjonal militær tjeneste. Det tror jeg det er relativt bred enighet om i komiteen – jeg tillater meg å si det, siden det ikke er så lenge siden jeg frekventerte forsvarskomiteen.

Men samtidig sier det seg selv at det trengs en administrativ oppfølging av dette i grenselandet mellom Forsvarsdepartementet, Forsvarets overkommando og de befalsorganisasjoner som skal være med på laget, slik at vi kan få på plass de ordningene det her er snakk om. Og jeg deler uten videre den vurdering at det er behov for å bedre befalets og de vernepliktiges ordninger på dette punkt.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Ingvald Godal.

Ingvald Godal (H): Eg vil gjerne få følge opp litt når det gjeld forholdet til andre departement.

Det vart vedteke for nokre år sidan at tenestemenn i utanrikstenesta skal vera lønsleiande for norsk personell i utlandet. Dette blir oppfatta som litt paradoksalt av folk som er ute på operasjonar der dei risikerer liv og lemmer så å seia dagleg. Det var ein som uttrykte det slik at desse typene berre risikerer å få ein champagnekork i hovudet, mens dei sjølve rett som det er risikerer granatar.

Vil statsråden gjera noko for å rette på dette, slik at lønsnivået meir kan reflektere reell risiko for dei som er ute?

Statsråd Bjørn Tore Godal: Jeg tror jeg først vil si på vegne av utenriksministeren at dette ikke er en korrekt og dekkende beskrivelse av de farer som også utenriksstaten er utsatt for i utlandet. Det er hevet over tvil at grensegangen mellom det å være i tjeneste ute, enten man nå er diplomat i en landsby som er utsatt for konflikter og vold, eller er i ledelsen for en tropp i en tilsvarende situasjon – og følgelig under mitt ansvarsområde – ikke nødvendigvis er så dramatisk stor som den var tidligere.

Men det er også hevet over tvil at de som er under en militær hatt ute i Kosovo eller andre risikofylte områder, er stilt overfor ganske bestemte utfordringer som også går på deres fysiske sikkerhet. Dette er dekket opp og godt beskrevet i St.meld. nr. 38 av den forrige regjering. Og som grunnlag for det må vi få på plass de ordninger som gir både befal og vernepliktige, og de som har vervet seg for den type operasjoner, den fornødne sikkerhet.

Presidenten: Hallgeir H. Langeland – til oppfølgingsspørsmål.

Hallgeir H. Langeland (SV): Ein del av dei soldatane som er nede på Balkan, bl.a. i KFOR-styrkane, har høgresida i norsk politikk foreslått å trekka tilbake, eller iallfall redusera utgiftene i forhold til den ekstra rekninga som ein har fått. Eg var sjølv motstandar av aksjonen der nede, men eg vil sterkt åtvare mot at ein reduserer innsatsen sånn som situasjonen nå er. Så mitt første spørsmål er knytt til norsk innsats i KFOR-styrken og forsvarsministeren sine vurderingar i forhold til dette.

Det andre spørsmålet er knytt til det investeringsprogrammet som Forsvaret nå har, og som er betydeleg. Me har jagarflyinvesteringar i vente, me har fregattkjøp, og me har skytefeltssaka. Seinare i dag skal forsvarsministeren svara på eit spørsmål som går på Evjemoen. Eg skal ikkje spørja om det – men det viser seg at det investeringsprogrammet ein har, går ut over drifta i Noreg.

Vil forsvarsministeren venta på Forsvarsstudien 2000 og til det forsvarspolitiske utvalet har lagt fram si innstilling?

Presidenten: Presidenten vil peke på at når det gjelder oppfølgingsspørsmål, skal de rettes i tråd med hoved-

spørsmålet, selv om dette i utgangspunktet var litt vanskelig definert.

Statsråd Bjørn Tore Godal: Jeg går ut fra at når spørsmålene likevel er stilt, må jeg få svare på dem.

Presidenten: Det avgjør statsråden.

Statsråd Bjørn Tore Godal: Da vil jeg si at når det gjelder KFOR, er det min absolutte intensjon å ha en videreføring av det norske bidraget der.

Regjeringen er nå inne i en endelig behandling av det spørsmålet i lys av de sterkt beklagelige overskridelser som det er snakk om, og som vi tidligere har fått belyst gjennom denne delen av spørretimen. Men jeg ser det som uaktuelt å trappe ned vårt solidariske bidrag til den styrke som nå sørger for at det iallfall er et minimum av fysisk sikkerhet for menneskene i området, selv om svært mye gjenstår.

Når det så gjelder de store økonomiske spørsmål knyttet til Forsvarets investeringer og drift, har representanten helt rett i at her er vi stilt overfor veldig store påkjenninger. Vi har i mange år forutsatt at vi skal dekke nye investeringer ved innsparing og slanking av drift. Den prosessen går for tregt. Men disse spørsmålene kommer vi tilbake til i full bredde.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg vil gjerne stille et spørsmål til statsministeren.

Endringene i Den europeiske union har vist at nei-siden har fått rett. Det er blitt mer union, det er blitt mer integrasjon økonomisk, det legges opp til mer bruk av flertallsbeslutninger og til at de store landene skal få mer makt på bekostning av de små.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland har gitt uttrykk for ønsket om en ny medlemskapsdiskusjon, og at det er behov for en mer offensiv EU-politikk fra norsk side. Kan statsministeren klargjøre hva som er Regjeringens politikk i forhold til EU, og hva som er grunnlaget for en mer offensiv linje i forhold til EU?

Statsminister Jens Stoltenberg: For det første: Hvem som har fått rett, og hvem som har tatt feil når det gjelder debatten i 1994, er vi vel omtrent like uenige om som i 1994. Og det er jo en interessant debatt å fortsette.

For eksempel mener jeg at det at EU nå utvides så dramatisk mot Øst- og Sentral-Europa, er en viktig dimensjon ved at EU blir alleuropeisk og dermed enda viktigere som fredsskapende element i Europa, som ja-siden la vekt på i 1994, og som nei-siden da ikke var like opptatt av.

Når det gjelder hva som er Regjeringens grunnlag, er det omtalt i regjeringserklæringen, og vi sier der at utgangspunktet er folkeavstemningen i 1994. Det er selvsagt grunnlaget for den politikken vi skal føre når det gjelder tilnærmingen til EU og håndteringen av f.eks. EØS-avtalen. Det vi ønsker, er en mer aktiv politikk, at

(Statsminister Stoltenberg)

vi i enda større grad ivaretar norske interesser, men samtidig tar ansvar for den europeiske utviklingen. Vi mener at Europas framtid er Norges framtid, og vi mener at vi bør bidra på alle mulige måter, basert på folkeavstemningen, til å utvikle samarbeidet med EU, fordi det er i Norges interesse og også i Europas interesse.

Odd Roger Enoksen (Sp): Vi kan selvsagt fortsette debatten om hvem som hadde rett i 1994. Utvidelsen mot øst var også velkjent i 1994, og det ligger ingen utvidelse utover det vi kjente til i 1994, som er aktuell i dag.

Jeg registrerer at statsministeren har til hensikt å bruke noe mer tid i forhold til en ny medlemskapsdebatt enn det utenriksministeren har tatt til orde for. Senest i dagens VG er utenriksministeren sitert, hvor han sier at han mener at spørsmålet om et nytt medlemskap kan komme opp allerede neste sommer. Jeg gjentar derfor spørsmålet: Hva er Regjeringens politikk? Har man til hensikt å bruke ti år, slik statsministeren har signalisert, eller skal denne debatten opp allerede neste sommer, slik som utenriksministeren tar til orde for?

Statsminister Jens Stoltenberg: Det utenriksministeren har forholdt seg til, er spørsmålet om hva Arbeiderpartiet skal gjøre på sitt landsmøte til høsten. Spørsmålet om Arbeiderpartiet skal endre eller justere sine programformuleringer for å gi noe mer handlefrihet i forhold til EU-spørsmålet i neste stortingsperiode, er en diskusjon vi får ta i Arbeiderpartiet. Jeg mener vi bør åpne for formuleringer i vårt program som gir noe større handlefrihet i neste stortingsperiode. Men vi skal først ha et landsmøte som klargjør hva Arbeiderpartiet vil mene i neste periode, og så skal vi ha et valg der vi skal møte velgerne med det nye programmet.

For inneværende periode, fram til stortingsvalget 2001, gjelder Arbeiderpartiets program, som har meget klare formuleringer om at medlemskap ikke er aktuelt. Og så gjelder selvsagt regjeringserklæringen, der utgangspunktet er folkeavstemningen i 1994. Der er utenriksministeren og jeg helt enige.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF): Eg har eit spørsmål til barne- og familieministeren.

Det er gledeleg at familiepolicikken til sentrumspartia no blir førd vidare i og med at arbeidarpaticregjeringa lar barnehagemeldinga bli liggande, og at barne- og familieministeren vil føre vidare og administrere kontantstøtta til småbarnsfamiliane, sjølv om begge områda har blitt hardt kritiserte. Det kan endatil vere at barne- og familieministeren no blir kjend med fedrar som gjer seg nytte av kontantstøtte. Då ho var i opposisjon, kjende ho ikkje nokon, men som statsråd er moglegheita kanskje betre.

Det er viktig for Kristeleg Folkeparti at vi får full barnehagedekning. Først då får barnefamiliane ein reell valfridom mellom kontantstøtte og barnehage. Med sentrumspartia sitt opplegg vil vi i år oppnå full barnehage-

dekning for barn over tre år. I Dagsavisen den 22. mars uttalte barne- og familieministeren at ho ønskjer å lovfeste retten til barnehageplass. I barnehagemeldinga går det fram at sentrumspartia ønskjer å lovfeste ei plikt for kommunane til å tilby barnehageplass til alle familiar som ønskjer det, når sektoren er fullt utbygd. (Presidenten klubber.) Synest barne- og familieministeren at barnehagemeldinga er eit godt grunnlag å jobbe vidare på, eller ønskjer ein her ein lovfesta rett til barnehage?

Presidenten: Presidenten vil igjen understreke at det er en tildelt taletid på 1 minutt. Det må representantene greie å forholde seg til.

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Jeg legger merke til at det nå gjøres til et stort politisk poeng fra sentrumspartiene at Regjeringen i hovedsak har valgt å la stortingsmeldingene ligge til behandling i Stortinget.

Som representanten Molvær Grimstad er godt kjent med, er situasjonen, bl.a. for de private barnehagene, veldig urovekkende og alvorlig. Jeg har kommet til at det haster med å få til en offensiv satsing på barnehageutbyggingen her i landet, etter at vi har sett at den i realiteten har stoppet helt opp de to siste årene. Derfor haster det med å få behandlet barnehagemeldingen. Situasjonen for mange private barnehager vil være nedleggelse hvis ikke Stortinget behandler meldingen i vårsesjonen. Jeg opplever også at det er en stor politisk enighet i Stortinget om at vi skal få til full barnehageutbygging her i landet.

Når det gjelder lovfesting, er det slik at Arbeiderpartiets sentralstyre mener at det er riktig at vi får til en generell lovfesting på linje med den vi har for skolefritidsordningen.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF): Eg takkar statsråden for svaret.

No er det ikkje riktig at barnehageutbygginga har stoppa opp dei siste åra. Det er framleis barnehageutbygging. Enkelte kommunar har venta for å sjå korleis behovet ville bli med innføringa av kontantstøtta, men den har ikkje stoppa opp.

Eg er heilt einig med barne- og familieministeren i at det hastar med å få sett i verk tiltak, ikkje minst for dei private barnehagane, for å få ein større grad av likebehandling mellom kommunale og private barnehagar.

Det er samtidig interessant at Arbeidarpartiet tonar ned den kritikken som dei gav då barnehagemeldinga kom. Når ein får tenkt seg om, verkar det som om dette likevel er eit godt grunnlag, og det viser at det som sentrumspartia har lagt fram, faktisk er eit solid og godt grunnlag for å nå målet om full barnehagedekning, slik at alle familiar som ønskjer det, skal få høve til å få ein barnehageplass.

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Jeg er veldig glad for at man i Kristelig Folkeparti nå igjen gjør seg til talsmann for barnehagepolicikken her i landet. Slik har det ikke vært de to siste årene. Vi vet at Kristelig Folke-

parti har stått for helt andre prioriteringer, nemlig å bruke 3 milliarder kr på en kontantstøtteordning som vi faktisk fremdeles mener ikke er en heldig bruk av skattebetalerens penger.

Når det gjelder dette med kritikken, mener vi fortsatt at meldingen burde være mye mer visjonær på mange måter, og at innholdet burde vært langt mer offensivt. Men vi håper at vi gjennom et samarbeid med de ulike partiene i Stortinget kan legge et godt grunnlag, slik at vi kan få til en offensiv satsing på barnehagepolitikken i årene som kommer.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Inger Stolt-Nielsen.

Inger Stolt-Nielsen (H): Det er nokså bred enighet i Stortinget om at en ønsker en omfattende barnehagedekning i landet. Men samtidig har vi et kjempeproblem med at en ikke har nok utdannet personell til å bemanne disse barnehagene. Nå har barne- og familieministeren varslet at Arbeiderpartiet vil sette i gang et stortilt prosjekt med en stor utbygging av barnehageplasser. Jeg vil da spørre barne- og familieministeren hvordan hun har tenkt å løse bemanningsproblemet i forhold til alle disse barnehageplassene.

Samtidig ser vi at kontantstøtten har utløst kreativitet når det gjelder barneomsorg for de aller minste i lokalmiljøene. Jeg vil spørre om barne- og familieministeren er enig i at private løsninger utenfor barnehagene bidrar til å dempe presset på barnehager og dermed dempe etterspørselen etter utdannet personell til å ta seg av de aller minste.

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Det representanten Stolt-Nielsen tar opp når det gjelder bemanningen i barnehagene, er et alvorlig problem, som jeg selvfølgelig vil følge opp nøye. Det er ingen tvil om at skal vi klare å ha en barnehage i framtiden med god kvalitet, er vi helt avhengig av å ha godt utdannede førskolelærere i de norske barnehagene. Så dette kan jeg forsikre representanten er et felt som den nye arbeiderpartiregjeringen vil følge nøye opp, og det vil vi få anledning til å komme tilbake til senere.

Når det gjelder private løsninger og hvordan de vil fungere når det gjelder presset på denne sektoren, er det ingen tvil om at vi er helt avhengig av at vi får private initiativ her. Vi vet i dag at private barnehager står for ca. halvparten av det totale tilbudet. Arbeiderpartiet erkjenner at det er en virkelighet vi også vil komme til å ha i framtiden, og vi synes ikke det er ille at vi har et slikt privat initiativ på dette området. Men samtidig er det viktig å si at det småbarnsfamiliene etterspør, er jo nettopp fellesskapsløsninger og de trygge, gode offentlige tilsynsordningene.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV): For å få fram det riktige behovet for barnehager er det viktig å se hva barnehager kos-

ter. I Norge er barnehager fryktelig dyrt. For mange familier er det en kostnad som er helt umulig, eller som gjør hverdagen vanskelig. Derfor er det viktig å få ned barnehageprisene hvis folk skal ha en reell valgfrihet til et kvalitetsmessig godt tilbud til barna sine.

Hvilke målsettinger har Arbeiderpartiet tenkt seg for å få barnehageprisene ned, og hvilket system har Arbeiderpartiet tenkt seg når de skal videreføre kontantstøtten? Kan de f.eks. tenke seg å se mer på det finske systemet, der kontantstøtten er lavere og er kombinert med en lav maksimalpris i barnehagene og en garanti om å få barnehageplass innen ganske korte tidsfrister?

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Arbeiderpartiet mener at vi har tre hovedutfordringer i barne- og familiepolitikken, og en av dem er selvfølgelig å klare å få ned foreldrebetalingen. Det er selvfølgelig en målsetting for denne regjeringen.

Det er ingen tvil om at den utviklingen vi har hatt når det gjelder prisnivået – spesielt i private barnehager, der vi ser en økning på ca. 6 pst. for fjoråret – ikke er en utvikling som vi mener er heldig. Men samtidig er vi avhengig av å spille på lag med kommunene. Vi vet at det er kommunene som i hovedsak vil stå for den nybyggingen vi skal ha her i landet.

Vi har også en intensjon om en tredeling mellom kommune, stat og foreldre, der kommunen skal ta sine 30 pst. på alvor. Det som er situasjonen i dag, er at svært mange av kommunene ikke tar sine 30 pst. på alvor, men viderefører den betalingen til foreldrene. Dette er ingen god situasjon, og jeg håper at det arbeidet som det nå legges opp til i Stortinget gjennom behandlingen av meldingen, nettopp kan gjøre situasjonen slik at kommunen tar det ansvaret mer på alvor, slik at foreldrebetalingen kan gå ned.

Presidenten: Per Sandberg – til oppfølgingsspørsmål.

Per Sandberg (Frp): Jeg registrerer igjen at den nye familieministeren kritiserer bruken av 3 milliarder kr til kontantstøtte og synes at dette er en stor sum i forhold til det resultatet vi eventuelt får ut av det.

Jeg vil gjerne utfordre den nye ministeren til å legge fram et regnestykke for meg, for jeg registrerer at ifølge Aftenposten i går ønsker den nye familieministeren først og fremst å utvide fødselspermisjonen med 20 uker, de ønsker også full barnehagedekning innen 2003, og da er det interessant å se på kostnadsspørsmålet i forhold til det.

Når familieministeren har fått oppfylt sitt ønske om alle barn under skolepliktig alder i barnehage samt to års fødselspermisjon, vil jeg gjerne se familieministerens kostnader på det området i forhold til 3 milliarder kr i kontantstøtte.

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Nå er det jo ikke slik at vi har fått en politisk unntakssituasjon her i landet i og med at vi fikk kontantstøtten, og jeg håper at representanten har forståelse for at programprosessen i

de ulike partiene går sin gang. Arbeiderpartiet er midt inne i sin, og vi vil selvfølgelig på landsmøtet til høsten utforme en politikk for fremtiden. Ett av de forslagene Arbeiderpartiets kvinnebevegelse har, er nettopp å bygge ut de ordningene som småbarnsforeldre oppfatter som gode, nemlig det å utvide svangerskapspermisjonen og å få full barnehagedekning.

Jeg legger merke til at representanten i mange sammenhenger trekker fram måten vi bruker skattebetalernes penger på. Jeg kan ikke skjønne at ikke representanten deler mitt syn, at 3 milliarder kr til kontantstøtte er ufornuftig bruk når vi vet at kontantstøtten kun medfører to og en halv time mer reell tid i uken. Er virkelig representanten Sandberg fornøyd med det?

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Gunnar Kvasheim (V): Jeg vil gjerne stille et spørsmål til statsministeren.

Ifølge Dagbladet i dag har statsministeren bedt regjeringsmedlemmene lære seg offentlighetsloven. Det er meget betimelig, for det har vært et kjennetegn ved de foregående regjeringene som Stoltenberg har vært med i, at statsrådene verken har hatt innsikt i offentlighetsloven eller respektert den. Hvorvidt det at en skal lære seg loven betyr at en også vil følge opp intensjonen, gjenstår å se. Så langt har det kommet illevarslende signaler.

Verken i tiltredelseserklæringen eller i arbeids- og administrasjonsministerens 10 minutter lange innlegg under debatten i Stortinget ble det sagt ett ord om åpenhet i forvaltningen. Og det er ikke bare Venstre som har reagert på dette. Generalsekretæren i Norsk Presseforbund, Per Edgar Kokkvold, påpeker i en artikkel, «To hull i en tale», det oppsiktsvekkende at som en del av fornyingen av offentlig sektor inngår åpenbart ikke åpenhet. Så jeg vil spørre statsministeren om de signalene som er tatt opp, slik det er gjort av Venstre og Presseforbundet, er ubegrunnede, og at en vil følge opp sentrumsregjeringens initiativ.

Statsminister Jens Stoltenberg: For det første til regjeringserklæringen og offentlighetsloven. Det er slik at min regjeringserklæring var litt lenger en regjeringserklæringer normalt har vært. Likevel er hovedmerkene det jeg ikke greide å si noe om. Men det er ikke slik at det som ikke er nevnt i regjeringserklæringen, er ting Regjeringen ikke er opptatt av eller er imot, f. eks. offentlighet og meroffentlighet. På vår første ordinære regjeringsskonferanse brukte Regjeringen tid på å gå igjennom hvordan vi kan bidra til å virkeliggjøre intensjonene og målsettingene i offentlighetsloven både i forhold til å etterleve bestemmelsene og i forhold til å praktisere meroffentlighet. Og det avgjørende må jo være ikke bare hva vi sier, men hva vi faktisk gjør. Og det er fra Regjeringens side et forsøk og et tiltak som vi ved en gjennomgang av regelverket for å bevisstgjøre oss hvordan vi kan bidra til mest mulig offentlighet, startet med første dag. Det gjorde vi fordi vi vet av erfaring med offentlighetslov, både under den forrige regjeringen og tidligere regjeringer, at

det ofte er manglende kjennskap til hvilke muligheter den loven gir, som gjør at det blir mer som unntas offentlighet enn det som strengt tatt er nødvendig. Så der er vi veldig opptatt av å praktisere offentlighet – og ikke bare offentlighet, men meroffentlighet – og har satt i gang med det fra dag én. Og Jørgen Kosmo brukte faktisk en del av sine innlegg i debatten om regjeringserklæringen til å understreke det samme poenget, nemlig at vi skulle følge opp offentlighetsloven, praktisere den på en åpen måte og søke meroffentlighet i forhold til de bestemmelser som ligger i loven. Så det er noe som allerede er erklært fra Jørgen Kosmos side.

Gunnar Kvasheim (V): Jeg velger å tolke de signalene som nå kom, positivt. Og statsministeren kan gi beskjed til sine statsråder om at Venstre skal følge dem meget kritisk, for å sikre at den offensiv som sentrumsregjeringen hadde på dette området, blir fulgt opp. For det er et linjeskifte når Stoltenberg nå varsler at han skal satse på åpenhet – Jagland-regjeringen var kjennetegnet av at beslutninger ble tatt i de lukkede rom.

Jeg har et konkret spørsmål: Som en del av oppfølgingen av offentlighetsmeldingen ligger det nå an til å bli fremmet lovforslag for Stortinget i april for å få større åpenhet. Kan statsministeren love at dette oppfølgingsarbeidet på lovsiden vil bli prioritert?

Så et spørsmål til: I forbindelse med fornying av offentlig sektor blir det ofte slik at tjenester blir overført til selskaper som ikke omfattes av offentlighetsloven. Ser statsministeren det som et problem at stadig mer av den offentlige virksomheten forvaltes av selskaper som ikke omfattes av offentlighetsloven, og vil han være med når Venstre tar til orde for å utvide offentlighetsloven på dette området?

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg la merke til at representanten Kvasheim mente at det var et problem under tidligere arbeiderpartiregjeringer at beslutninger ble tatt i de lukkede rom. Nå har jeg inntrykk av at det også ble gjort i den forrige regjeringen, og at det er noe av det som er problemet, at vi er opptatt av at andre ikke skal få tilgang til den informasjonen som framkommer i de lukkede rom.

Når det er sagt, vil jeg understreke at offentlighetsloven må praktiseres slik at vi kan fatte beslutninger og ha en intern saksbehandling i regjeringssapparatet. Det følte jeg at også sentrumsregjeringen erfarte, at vi ville undergrave muligheten f.eks. til skriftlig saksbehandling dersom f.eks. forarbeider til regjeringssnotater og regjeringssnotater ble offentlige. Så poenget er jo ikke at alt skal være offentlig hele tiden, poenget er at alt som kan være offentlig uten å skade og ødelegge en ryddig saksbehandling eller personvern, skal være offentlig. Det handler om bevisstgjøring i forhold til bestemmelser, og det arbeidet vil bli gitt prioritet – og er allerede gitt prioritet ved at vi på første regjeringsskonferanse satte av tid nettopp til dette spørsmålet. Ved de videre lovendringer skal det også prioriteres, men jeg tør ikke love noe tidspunkt for når det kan komme.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er nå omme, og vi går over til den ordinære spørretime.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en endring i den oppsatte spørsmålsslisten, og presidenten viser i den sammenheng til det som er omdelt på representantenes plasser i salen.

Den foreslåtte endring i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringen var som følger:

Spørsmål 13, fra representanten Øyvind Korsberg til sosialministeren, vil bli besvart av arbeids- og administrasjonsministeren som rette vedkommende.

S p ø r s m å l 1

Odd Holten (KrF): Jeg stiller følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Forsvarssjefen har gitt uttrykk for ønske om å samlokalisere forvaltningsskolene til Oslo. Forvaltningsskolen i Halden har gode tradisjoner, hensiktsmessige lokaler og et godt og konstruktivt samarbeid med Østfold distriktshøyskole i språk, IT og økonomi.

Vil statsråden medvirke til at Forvaltningsskolen i Halden får fortsette?»

Statsråd Bjørn Tore Godal: Et av målene for omstillingsprosessen i Forsvaret er å samordne utdanningen på tvers av forsvarsgrenene der dette er hensiktsmessig. Der det er mulig, bør sivile høyskole- og universitetsmiljøer danne basis for den kompetanseoppbygging som skal skje, framfor å bygge opp egne kompetansetilbud i Forsvaret. Forsvarsgrenenes utdanningsordninger skal så langt mulig bygges over samme lest og etter de retningslinjer som er nedfelt i St.meld. nr. 22 for 1992-93 og St.prp. nr. 38 for 1995-96.

I dag foregår som kjent forvaltningsutdanningen i Forsvaret ved Hærens forvaltningsskole i Halden, Luftforsvarets skoler Stavern og ved KNM «Tordenskjold» i Bergen. Utdanningen er parallell og til dels overlappende.

Som et ledd i arbeidet med å finne løsninger på Forsvarets omfattende organisatoriske og økonomiske utfordringer er det utarbeidet og fremmet elleve konkrete tiltak som skal utredes i løpet av våren. Et av disse er samordning av forvaltningsutdanningen. Forslag til gjennomføring skal foreligge innen 1. juli 2000.

Samordning av forvaltningsutdanningen har bl.a. til hensikt å sørge for rasjonelle og kostnadseffektive løsninger som ivaretar Forsvarets helhetlige behov, herunder å opprette en ny karriereorientert og fagrettet utdanningsplattform på tvers av forsvarsgrenene. I denne sammenheng skal det bl.a. vurderes større bruk av fjernundervisning, bruk av sivile kursplasser, regionale kurs, modulbasert utdanningsopplegg m.m.

Utdanningsmodellen vil være en grunnleggende premiss for anbefaling om lokalisering av skolevirksomhe-

ten. Lokaliseringsspørsmålene er derfor helt åpne, og det er på det nåværende tidspunkt for tidlig å ta standpunkt til alternativer. Jeg har merket meg at Forvaltningsskolen i Halden har et godt og konstruktivt samarbeid med Østfold distriktshøyskole. Dette forhold vil bli tatt med i vurderingen vedrørende en eventuell framtidig samordning av forvaltningsutdanningen i Forsvaret og lokaliseringen av denne.

Forsvarssjefen skal utrede de relevante alternativ og gi sin anbefaling til departementet. Så vil departementet gjennomgå og vurdere anbefalingen innenfor en helhetlig forsvarspolitisk ramme hvor også Forsvarets framtidige tilstedeværelse på Fredriksten festning i Halden vil være et av mange viktige elementer.

Odd Holten (KrF): Jeg takker statsråden for svaret.

Det er klart at det som er viktig for dette utdannings tilbudet ved administrasjonsskolen i Halden, er nå på en måte snarest mulig å få en oversikt over den framtid som denne skolen kan forvente seg. Det er en skole som har et meget godt tilbud, og ikke minst er det en skole som har et nært samarbeid med det distriktsfaglige miljøet ved distriktshøyskolen i Halden.

I tiltredelseserklæringen fra regjeringen Stoltenberg ble det uttalt at det var et ønske om å opprettholde en desentralisert struktur. Når vi nå vet at alternativet fra forsvarssjefens side er å samlokalisere dette skoletilbudet i Halden til Oslo-gryta, hvor det verken er undervisningslokale eller boliger, blir dette noe merkelig, og jeg forventer at forsvarssjefen på en konstruktiv måte vil se nærmere på denne saken. Jeg ber om at han tar dette signalet på alvor.

Statsråd Bjørn Tore Godal: Prosedyren i denne saken er slik jeg sa i mitt første svar, og meg bekjent har ikke forsvarssjefen fremmet noen endelig anbefaling. Jeg vil vurdere saken i lys av de momentene som jeg la fram i mitt første svar.

Det er klart at den enkleste ting i verden for en forsvarsminister som fort vil bli populær, er å svare «ja» på 165 spørsmål fra samtlige representanter i denne sal på alt som kan være av mulige viktige spørsmål, men da ville Stortinget sannsynligvis endt opp med en fasit som ingen i Stortinget egentlig liker. Jeg er også pålagt av tidligere stortingsvedtak og andre forpliktelser å gå gjennom en lang rekke strukturelle spørsmål for å sørge for at vi har en rasjonell bruk av de pengene som Stortinget er så vennlig å bevilge, og denne sammenheng må alle spørsmål dessverre ses i, men det tror jeg også representanten er fullstendig på det rene med.

Odd Holten (KrF): Jeg takker statsråden for svaret, men jeg ønsker i denne sammenheng også å henlede oppmerksomheten på at Halden er i en veldig spesiell situasjon i forhold til det at det har vært fattet en rekke vedtak på sentralt hold om små og store fraflyttinger innenfor ulike etater. I sum betyr dette utrolig mye for dette distriktet, og det er det som gjør at hele Halden-miljøet egentlig nå reagerer. Når det er et så godt og konstruktivt

samarbeid, og det er lokaler ved festningsanlegget, hvor skolen fungerer meget godt, er det uforståelig at en lik-som også denne gangen til tross for at Stoltenberg-regjeringen i tiltredelseserklæringen sier at det ikke skal skje noen samlokalisering eller flytting inn til sentrale områder, opplever nettopp dette. Det er da jeg har et sterkt ønske om og nærmest pålegger forsvarsministeren å gjøre hva som helst for at ikke dette skal bli en virkelighet.

Statsråd Bjørn Tore Godal: Nei, jeg har selvfølgelig ingen problemer med å skjønne de beveggrunner som bringer representanten til å stille det spørsmålet, og jeg har i mitt svar gitt en del – iallfall et par – vurderinger som i seg selv i alle fall ikke burde gi grunnlag for å si at jeg ikke er klar over de mange sterke sider som ligger ved Halden-alternativet, men det ville altså bære galt av sted om vi gav fasiten i alle slike spørsmål nå. Det betyr ikke at ikke de spørsmål som er brakt fram, vil bli vektlagt på en sterk og betimelig måte.

S p ø r s m å l 2

Gunnar Halvorsen (A): Jeg har følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Forsvarssjefen har foreslått å flytte det meste av aktiviteten fra Evjemoen til Oslo, noe som vil føre til store investeringer. Samtidig pågår utredningen Forsvarsstudien 2000, og Forsvarspolitisk utvalg arbeider med å få en helhetlig vurdering av hele Forsvaret, blant annet gjennom langtidsmeldingen.

Vil det ikke være naturlig å avvente endringer i Hæren, og se alt i en sammenheng?»

Statsråd Bjørn Tore Godal: Jo, svært mye taler for det.

Når Forsvarsdepartementet 14. mars mottok forsvarssjefens anbefaling vedrørende Hærens styrkeproduksjon, var bakgrunnen følgende:

En av de grunnleggende premisser for utredningene i Forsvarsstudien 2000 og i Det forsvarspolitiske utvalg er at oppdragene til H M Kongens Garde skal videreføres uavhengig av struktur. Innføring av gjennomgående tjeneste kan derfor i prinsippet sees uavhengig av de pågående utredninger og uavhengig av framtidige endringer i Hæren.

Anbefalingen fra forsvarssjefen gjelder innføring av gjennomgående tjeneste ved Garden og flytting av utdanningen av hjelpemannskaper til andre utdanningsavdelinger med ledig kapasitet. Som en konsekvens av dette foreslår forsvarssjefen nedleggelse av utdanningsavdelingen ved Agder regiment på Evjemoen. Gjennomgående tjeneste innebærer at befal og mannskaper blir satt sammen i avdelinger fra første dag og kan starte målrettet utdanning mot sin operative funksjon tidligere enn ved gjennomføring av en isolert rekruttutdanning. Slik tjeneste er gjennomført ved de fleste av Hærens øvrige avdelinger med positive resultater.

Sentralt i beslutningsgrunnlaget om gjennomgående tjeneste for Garden ligger imidlertid også Evjemoens

framtid og den rolle leiren skal ha i utdanningen av soldater.

Forsvarsstudien 2000 og Forsvarspolitisk utvalg skal gi anbefalinger om Forsvarets omfang og organisering. Anbefalingene vil være viktige grunnlagsfaktorer når Regjeringen skal utarbeide ny langtidsmelding for Forsvaret.

Tilpasning av styrkeproduksjonen i fredsstrukturen mot de krav krigsstrukturen setter, vil få konsekvenser for mange – ja kanskje alle – garnisoner rundt omkring i landet. Ingen militærleir i hele landet er garantert å ha det samme innhold som den har nå. Samordning av felles virksomhet på tvers av forsvarsgrenene og Heimevernet, landforsvarets regionale og territorielle organisasjon og Forsvarets øverste ledelse er blant de elementer som skal vurderes for å skape en funksjonell og kostnadseffektiv forsvarsorganisasjon. Og jeg understreker: Her gjelder det også toppen og ikke bare bunnen i systemet.

I arbeidet med langtidsmeldingen vil Evjemoen bli vurdert innenfor en helhetlig forsvarspolitisk ramme. Til denne helhetlige ramme hører også ønsket om å gi landforsvaret en geografisk forankring i alle landsdeler.

Jeg viser i denne sammenheng til forsvarskomiteens merknad til langtidspanen for inneværende periode, der det som kjent heter:

«Men det er etter komiteens mening nødvendig å opprettholde en tilknytning for landforsvaret på Sør-Vestlandet, og finner det naturlig at Evjemoen opprettholdes og videreføres som sentrum for en slik tilknytning til denne landsdelen.»

Enhver forsvarsminister bør legge betydelig vekt på dette hensynet.

Både Evjemoen og andre militære forlegninger må til sjunde og sist vurderes i det helhetsperspektiv representanten Halvorsen tar opp i sitt spørsmål.

Gunnar Halvorsen (A): Jeg takker for svaret. Den avgåtte regjeringen skapte usikkerhet blant Forsvarets personell og i kommunene på grunn av mange sprikende signaler. Jeg er glad for at den nye regjeringen nå vil se ting i en større og strukturert sammenheng. Selvfølgelig vil utredningene og studier og til slutt langtidsmeldingen gjennomgå innholdet i alle militærleirer. Men jeg er svært glad for at forsvarsministeren understreker at Forsvaret skal ha geografisk forankring i alle landsdeler, og at forsvarsministeren slår fast de parlamentariske og demokratiske selvfølgeligheter at han vil legge betydelig vekt på Stortingets meninger.

Jeg vil bare til slutt spørre om statsråden tror at innstillingen fra Forsvarspolitisk utvalg og Forsvarsstudien 2000 blir ferdig til sommeren.

Statsråd Bjørn Tore Godal: Med forbehold om at ikke alle signaler er filtrert fram til statsråden, tror jeg svaret på det er ja. Det er en forutsetning å ha et tempo og en fortgang i dette arbeidet som gjør at vi får tingene på plass på det utredningsmessige planet, slik at mitt grunnlag for å fremme en ny langtidsmelding for Stortinget er så godt som mulig. Det tilsier at vi forsøker å holde

timeplanen i dette arbeidet, og det har jeg tillit til at vil skje.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Spørsmål 3

Inger Stolt-Nielsen (H): «På årsmøtet for Norges Lastebileier-Forbund på Sola 4. mars 2000 ble det opplyst om at trailere som reiser ut av landet med langt mer diesel på tanken enn de trenger for sitt oppdrag i utlandet, har problemer med å få kvittert ut for diesel kjøpt i Norge, men må betale for alt over 200 liter når de returnerer.

Hva vil statsråden gjøre for å løse dette problemet?»

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Etter dagens regelverk er utgangspunktet at det skal legges fram en utførselsdeklarasjon for Tollvesenet for alle varer som utføres fra Norge. Gjeninnføres den samme varen i uforandret stand, er den fritatt for toll og merverdiavgift, men ikke særavgifter. Dette forutsetter imidlertid at utførselsdeklarasjonen legges fram som dokumentasjon for at det er den samme varen som gjeninnføres. Tilsvarende bestemmelser finnes ikke for særavgifter, f.eks. særavgiften på autodiesel.

Hvis varens verdi ikke overstiger 5 000 kr, behøver man ikke framlegge utførselsdeklarasjon dersom varen allerede er fortollet eller framstilt her i landet. Utførselsdeklarasjon kan imidlertid framlegges dersom det er behov for dokumentasjon ved en eventuell senere gjeninnførsel.

Norges Lastebileier-Forbund har uttrykt ønske om at Norge innfører en tilsvarende modell som den som gjelder i Tyskland. Ved utførsel fra Tyskland deklarerer transportøren antall liter drivstoff på tanken til tollvesenet. Tollvesenet foretar en fysisk kontroll av tanken og skriver ut en «tilgodelapp» på antall liter drivstoff. Når transportøren returnerer, legger han fram «tilgodelappen» for det tyske tollvesenet. I tillegg til taxfree-kvoten kan han da innføre toll- og avgiftsfritt den mengden drivstoff som framgår av «tilgodelappen». I tilknytning til dette foretar tollvesenet nok en fysisk kontroll av tanken.

Den tyske ordningen innebærer at det tilstås avgiftsfritak selv om det drivstoffet som ble utført, er oppbrukt utenfor landets grenser, og tanken er fylt opp med drivstoff kjøpt i utlandet. Etter de norske bestemmelsene er det kun varer som tidligere har vært her i landet, som kan innføres toll- og merverdiavgiftsfritt utover taxfree-kvoten på 200 l. Et fritak i tråd med den tyske modellen vil kreve en endring av dagens regelverk og vil innebære at drivstoff settes i en særstilling i forhold til andre varer ved innførsel.

Ordningen vil være ressurskrevende for Tollvesenet og tidkrevende for transportørene ved at det må legges fram utførselsdeklarasjoner og foretas kontroller også når transportører reiser ut av landet. På grunn av det høye avgiftsnivået på drivstoff i Norge sammenlignet med f.eks. Tyskland, vil det være nødvendig med regelmessige

fysiske kontroller av drivstofftankene for å unngå at ordningen misbrukes. Ordningen vil derfor innebære langt mer omstendelige rutiner på grensen enn hva som er tilfelle i dag, og jeg har derfor pr. i dag ikke planer om å foreslå et slikt system her i landet.

Inger Stolt-Nielsen (H): Jeg takker statsråden for svaret og registrerer at det ikke på noen måte er planer om å lette situasjonen for norske transportører som har korte oppdrag til utlandet, og som blir stoppet på grensen på vei inn og må betale for varer som de har kjøpt i Norge. Hvis en, som finansministeren sa, skal etablere et system for kontroll på begge sider av grensen, både av innførsel og utførsel, vil det si at Tollvesenets ressurser henger seg opp i å kontrollere drivstoff istedenfor å kontrollere alle andre varer som flyter omkring på det illegale markedet i Norge.

Men ser ikke finansministeren at en harmonisering av prisnivået på diesel vil lette transportsektorens problemer, og at dagens system i høy grad favoriserer utenlandske transportører i forhold til norske transportører, og at transportører som kommer fra f.eks. Vestlandet og skal et kort ærend over til Danmark og blir straffebelagt når de kommer tilbake igjen, får et betydelig problem?

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Når det generelt gjelder dieselavgiften og rammevilkårene for lastebilnæringen, tar jeg sikte på å komme tilbake med en vurdering av det i revidert nasjonalbudsjett 2000.

Når det gjelder de konkrete spørsmålene om den tyske ordningen som representanten har tatt opp, er det min vurdering at den vil bære med seg så vidt mye ekstra administrasjon og ekstra tiltak både fra myndighetenes side og fra næringens egen side, at jeg pr. i dag ikke vurderer det som hensiktsmessig å innføre en slik ordning.

Inger Stolt-Nielsen (H): Jeg takker igjen finansministeren for svaret og registrerer at finansministeren erkjenner at det norske avgiftsnivået har skapt et problem. Et flertall i Stortinget har skapt et problem for transportnæringen som en ikke tar sikte på å løse med det første.

De økte dieselavgiftene har også medført betydelige problemer i hele Distrikts-Norge i form av økte kostnader for kollektivtransporten, med trusler om rutekutt for buss i store deler av landet. Kollektivtransport ligger under fylkeskommunenes ansvarsområde, og de har en anstrengt nok økonomi fra før.

Hva vil finansministeren gjøre for å hindre at kollektivtrafikktilbudet i Distrikts-Norge blir lagt ned som følge av en dårlig konsekvensberegnet avgiftspolitikkk fattet i samarbeid mellom Arbeiderpartiet og sentrumsregjeringen?

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: La meg først vise til at når det gjelder forskjellen mellom det norske avgiftsnivået på drivstoff og det avgiftsnivået man finner i en del andre land, er nok ikke forskjellene internt i Stortinget – ganske særlig mellom flertallet og Høyre – så store at det i seg selv ville ha endret bildet slik at Norge

fikk et avgiftsnivå som ble lavere enn i andre land. Her tror jeg nok at avstanden mellom forslagene som ligger i Stortinget, er mindre enn det som tidvis kan fremgå av den offentlige debatten.

Når det gjelder representantens spørsmål om utviklingen i avgiftsnivået, må jeg først få lov til å vise til at budsjettet for 2000 er vedtatt av Stortinget, og det forholder Regjeringen seg til. Men jeg har varslet en gjennomgang av disse spørsmålene i revidert nasjonalbudsjett.

Når det gjelder spørsmålet om kollektivtransporten, ligger vel det noe utenom det hovedspørsmålet som i dag er stilt, og jeg vil få vise til at samferdselsministeren og kommunalministeren selvfølgelig løpende vurderer denne type spørsmål.

S p ø r s m å l 4

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg ønsker å stille finansministeren følgende spørsmål:

«Kun 0,12 pst. av all diesel som ble solgt i januar 2000, hadde et så høyt svovelinnhold at det skulle betales ekstra avgift.

Vil statsråden se på denne svovelavgiften, samt generelt på dieselpriisen, slik at Norge kan tilby lastebilnæringen og andre dieselforbrukere en pris som kan være på tilsvarende nivå som i våre naboland?»

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Det er riktig at en svært lav andel av det som ble levert til hovedtankanleggene i januar, ble belastet med svovelavgift. Årsaken er at oljeselskapene på grunn av svovelavgiften fant det lønnsomt å produsere og levere lavsvovlet diesel, og at selskapene hadde kapasitet til det. Leveransene av lavsvovlet diesel til depotene har så langt økt raskere enn lagt til grunn i budsjettframlegget, der en beregningsteknisk forutsatte en gradvis innfasing gjennom 2000.

Den internasjonale markedsprisen på lavsvovlet diesel er høyere enn prisen på annen diesel, og denne prisdifferansen må en anta vil gjenspeiles i prisen til forbruker. Ved overgang til lavsvovlet diesel vil derfor utsalgsprisen ikke gå like mye ned som bortfall av svovelavgiften eventuelt skulle tilsi. Prisen til forbruker vil dessuten avhenge av konkurransen mellom de ulike distribusjonsselskapene på det norske markedet. Det er imidlertid liten grunn til å tro at fortjenestemarginene i bransjen generelt har økt som følge av svovelavgiften og omleggingen til diesel med lavt svovelinnhold.

Når det gjelder dieselavgiften og rammevilkår for lastebilnæringen, vil jeg komme tilbake med en vurdering av dette i revidert nasjonalbudsjett 2000. I den sammenheng vil jeg også orientere om innfasingen av diesel med lavt svovelinnhold.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, som ikke var – slik jeg ser det – noen lovnad om en eventuell prisreduksjon på diesel før i revidert nasjonalbudsjett 2000. Avgiften på 25 øre ble innført 1. januar for å lokke oljeprodusentene til å produsere miljødiesel

med 0,005 pst. svovelinnhold. Regner en med momsen, førte svovelavgiften med seg en prisstigning på 31 øre.

Synes statsråden det er riktig at transportnæringen skal bli belastet med en avgift som ikke fungerer etter intensjonen når denne type diesel ikke er å få tak i for de fleste, nettopp på grunn av oljeselskapenes problemer med produksjon og lagring? I Sverige brukte en seks år på denne prosessen.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Diesel med svovelinnhold på maksimalt 0,005 pst. vil bli påbudt i EU i 2005, og hensikten med den nye svovelavgiften var å oppfylle EU-kravene for diesel på et tidligere tidspunkt. Diesel med maksimalt 0,005 pst. svovelinnhold synes i dag å ha overtatt markedet for umerket diesel. Opplysninger om andelen av umerket diesel som belastes med svovelavgift i januar, kan bekrefte det. I januar ble det innbetalt svovelavgift på om lag 140 000 liter, mens det ble innbetalt dieselavgift på vel 30 millioner liter. Det er noe usikkerhet med hvor mye lavsvovlet diesel som leveres til hovedanleggene, fordi oljeselskapene gis anledning til å forskyve innbetalingene.

Markedsprisen på lavsvovlet diesel er høyere enn prisen på annen diesel, men prisdifferansen varierer over tid som følge av endringer i tilbud og etterspørsel etter disse produktene internasjonalt. Så lenge differansen er mindre enn svovelavgiften på 25 øre pr. liter, er det lønnsomt for oljeselskapene å levere lavsvovlet diesel til det norske markedet, og det er nok tilfellet i dag.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker nok en gang statsråden for svaret. Jeg håper og tror at statsråden ser alvoret i de høye drivstoffprisene Norge har, slik at vi fortsatt skal kunne ha levende distrikter, og at vi skal kunne slippe å få en stadig økende grensehandel bl.a. på grunn av dieselpriisen.

I mitt nærrområde på svensk side, nemlig Bograngen, selges diesel for 6,80 kr i svensk valuta, nesten 3 kr billigere enn i Norge. Skjønner statsråden at man reiser dit for bl.a. å fylle opp sine dieseltanker, og at man da også handler andre varer og dermed øker grensehandelen?

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Regjeringen har oppmerksomhet rettet mot de problemstillinger som vår økende grensehandel innebærer, og det er åpenbart at drivstoff er blant de såkalte lokkevarer som kan bidra til å påvirke grensehandelsomfanget.

Når det er sagt, er det altså slik at vi har et samlet økonomisk opplegg som et flertall i Stortinget har stilt seg bak, og som innebærer det avgiftsnivået som er fastsatt. Jeg er innstilt på å foreta en gjennomgang av disse spørsmålene i revidert budsjett, slik at Stortinget får anledning til å drøfte spørsmålene.

For øvrig vil jeg understreke at vi ikke har opplysninger som tyder på at diesel med lavt svovelinnhold ikke leveres til hele landet. Opplysninger fra oljeselskapene tyder på at de har kapasitet til å forsyne hele det norske markedet med umerket diesel med denne kvaliteten. Det er også vanskelig å se at det skal være lokalt betingede

kostnader ved å levere diesel med lavt svovelinnhold framfor å levere diesel med høyt svovelinnhold.

S p ø r s m å l 5

Ola D. Gløtvold (Sp): Jeg skal få stille finansministeren følgende spørsmål:

«Statens næringsmiddeltilsyn mener vår import av dansk storfekjøtt i fjor var på 14 tonn. Tallene baserer seg på opplysninger fra Toll- og avgiftsdirektoratet. Den danske kjøttbransjen har tall på at de eksporterte 55,8 tonn storfekjøtt til Norge fra januar til november 1999.

Hvordan kan slike misforhold oppstå, er toll- og kontrollordningen så tilfeldig og dårlig, og hva vil i tilfelle statsråden gjøre for å rette på forholdene?»

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Ifølge opplysninger Landbruksdepartementet har innhentet fra Statens næringsmiddeltilsyn, er det importert 15 890 kg storfekjøtt fra Danmark som er tolldeklart overfor Tollvesenet som import til Norge.

I tillegg til dette kvantum eksporteres det storfekjøtt fra Danmark til norske tollagre som bl.a. er beregnet på salg til skip i utenriksfart og til oljeinstallasjonene i Nordsjøen. Videre importerer norsk næringsmiddelindustri storfekjøtt fra Danmark til bearbeiding i Norge for senere eksport. Denne importen er ikke beregnet på forbruk i Norge, og er ikke omfattet av statistikken over importert storfekjøtt fra Danmark i 1999.

Reisende fra Danmark som har vært utenfor Norge i minst 24 timer, kan som kjent medbringe inntil 3 kg kjøtt. Denne lovlig importerte kjøttkvoten er ikke tatt med i det statistiske materialet.

Det er ikke kjent hva den danske kjøttbransjen baserer sine tall på, men det antas at den samlede eksport til Norge baserer seg på den totale mengde storfekjøtt som eksporteres fra Danmark. Dette inkluderer som nevnt også kjøtt som ikke er tolldeklart som import til Norge, men som tas med av reisende til Norge, kjøtt som tas inn til salg til skip i utenriksfart og til bruk ved de norske oljeinstallasjonene i Nordsjøen, og kjøtt som tas inn for bearbeiding av norsk næringsmiddelindustri for senere eksport. Tallene fra Toll- og avgiftsdirektoratet og tallene fra den danske kjøttbransjen vil derfor ikke være sammenfallende.

Toll- og avgiftsdirektoratet har nylig henvendt seg til danske myndigheter for om mulig å få en oversikt over eksport til Norge som er basert på de samme varenummere som den norske statistikken bygger på. Jeg legger til grunn at avvikene vil finne sin nærmere forklaring gjennom den kontakten som nå er etablert med de danske myndighetene.

Ola D. Gløtvold (Sp): Jeg takker statsråden for svaret.

Det er ikke riktig at de tall som en opererer med fra Danmark, baserer seg på den totale mengden storfekjøtt som eksporteres fra Danmark til Norge, bl.a. er den lovlig importerte kjøttkvoten pr. person er ikke tatt med her.

Dansk kjøttbransje selv sier at de tall de bruker, kun omfatter eksport til en verdi over 6 500 kr – eksport av ferskt eller frossent kjøtt til menneskeføde, og eksport som baserer seg på eksportlisenser.

I 1998 ble det importert 47 tonn storfekjøtt – 47 000 kg. At importen skal falle med 33 tonn fra 1998 til 1999, stemmer dårlig i en tid hvor kjøttforbruket bare øker. Jeg må jo si at det er ting som tyder på at en her har så dårlige tall at det må gjøres noe i denne sammenheng. Både Statens næringsmiddeltilsyn og Statistisk sentralbyrå baserer sine tall på Tolldirektoratets tall, og da må det kontrolleres og justeres opp i den etaten.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Det er alltid ønskelig å ha en mest mulig korrekt statistikk, og det er også bakgrunnen for den henvendelse som Toll- og avgiftsdirektoratet har sendt til danske myndigheter for å få en oversikt over eksport til Norge som er basert på de samme varenumrene som den norske statistikken bygger på.

Likevel finner jeg grunn til å understreke at selv om den import som medbringes av reisende fra Danmark, ikke skulle vært tatt med i den danske statistikk, er det nok slik at det ligger betydelige volum i kjøtt som ikke tolldeklarerer som import til Norge, men som altså enten anvendes til skip i utenriksfart, til oljeinstallasjonene, eller til næringsmiddelindustrien med sikte på videre eksport. Med bakgrunn i den informasjonen som jeg har pr. i dag, finner jeg grunn til å tro at det er det som forklarer de avvikende tallene. Man har rettet en henvendelse til danske myndigheter for om mulig å få ytterligere materiale.

Ola D. Gløtvold (Sp): Jeg registrerer hva finansministeren sier, men det står i tilfelle likevel igjen å forklare hvorfor importen har falt med 33 tonn fra 1998 til 1999, og hvordan 40 tonn skal forklares. Ole Meland, som representerer kjøttbransjen i Danmark, sier at han vanskelig kan forestille seg at $\frac{3}{4}$ av all deres eksport går til skipshandel og det som finansministeren her nevnte.

Det er en annen alvorlig side ved dette, som bl.a. Økokrim har tatt opp i det siste. Førstadvokat Jørn Holme i Økokrim sier:

«Nettopp på grunn av Veterinæravtalen, som vi i fjor vurderte som en svekkelse av importvernet, mener Økokrim det er viktig å rette fokus mot de tiltak myndighetene gjør for å sikre befolkningen mot uønskede bakterier fra utlandet.»

Og han sier videre:

«Regelverket må håndheves, og praktiseres langt strengere enn i dag»

– dette også ut fra Folkehelsas synspunkt, at man i hvert fall må ha kontroll med den importen som foregår i stort. Og det er den jeg befatter meg med her.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Nå tar representantens spørsmål til meg utgangspunkt i statistikk og omfanget av den samlede innførsel fra Danmark. Det er bakgrunnen for mitt svar.

Når det blir spørsmål om kontroll med de leveransene som skjer til skip, de leveransene som skjer til oljeinstallasjoner, og de leveransene som blir grunnlag for ytterligere eksport, blir det en annen type spørsmål. Jeg forutsetter at de relevante myndighetene ser til at kontrollen skjer på en betryggende måte.

S p ø r s m å l 6

Jan Tore Sanner (H): «Det har kommet frem i media at flere bileiere ikke har fått tilsendt krav om innbetaling av årsavgift for 2000. Dette skal skyldes at man i Toll- og avgiftsdirektoratet har brukt gamle postnumre. Til tross for at manglende innbetaling skyldes en åpenbar feil fra Toll- og avgiftsdirektoratets side, ilegges det likevel purregebyr som følge av manglende betaling.

Hva vil statsråden gjøre slik at det ikke kreves inn purregebyr for de tilfeller der manglende innbetaling skyldes statens egen feil?»

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Etter Stortingets avgiftsvedtak skal det betales årsavgift til statskassen. Avgiften forfaller til betaling den 15. mars, og avgift som ikke er betalt innen forfall, skal forhøyes med 250 kr, som da kalles tilleggsavgift.

Ved utsendelse av årsavgiften for 2000 ble en del krav sendt til feil eller mangelfulle adresser. Bakgrunnen for dette var Tollvesenets mangelfulle tilpasning av datasystemene til nye postnumre.

Av årets 2,3 millioner årsavgiftskrav ble ca. 53 000 krav sendt med denne postnummerfeilen. De aller fleste ble likevel brakt fram til mottaker. Tollvesenet mottok ca. 2 500 krav i retur, som etter avtale med postverket siden ble omdelt. Stikkprøver har ikke avdekket feil av ovennevnte omfang, og på dette grunnlag antas bare et relativt begrenset antall bileiere berørt.

Finansdepartementet har vært i kontakt med Toll- og avgiftsdirektoratet om saken. Det er enighet om at illeggelse av tilleggsavgift kan virke urimelig i de tilfeller der det er Tollvesenets feiladressering som er årsaken til at bileieren har fått betalingsblanketten for sent, og at det er dette som er grunnen til at betalingsfristen er oversittet.

Toll- og avgiftsdirektoratet vil derfor etablere en ordning, slik at tilleggsavgiften frafalles når bileieren i slike tilfeller betaler den ordinære årsavgiften snarest mulig etter fristen.

På denne måten legger jeg til grunn at saken blir løst på en fornuftig måte.

Jan Tore Sanner (H): Jeg vil takke for svaret. Statsråden fortjener honnør for at han ikke bare går løs på de store og viktige sakene, men også tar seg tid til å løse det som kan kalles for småsaker.

Dette burde aldri vært en sak. Når staten har begått en feil, er det urimelig at privatpersoner skal belastes. Jeg forstod statsråden dit hen at det nå blir etablert en ordning i Toll- og avgiftsdirektoratet slik at vi kan unngå denne type pinligheter i fremtiden, og at dette vil få generell betydning for statens innkreving av gebyrer når sta-

ten er årsak til at det blir forsinkelser, at privatpersoner altså da ikke blir belastet med purregebyr. Jeg ber statsråden bare bekrefte at dette vil få generell betydning og ikke bare i dette tilfellet som gjelder årsavgift på bil.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Jeg er enig med representanten i at dette ikke burde ha blitt noen sak, og jeg er glad for at vi klarte å få løst den veldig raskt.

Etter Grunnloven er det slik at skatter og avgifter vedtas av Stortinget, og de fleste særavgiftene gjelder nærmere angitte varer og blir oppkrevd etter det såkalte deklarasjonsprinsippet, dvs. at den avgiftspliktige selv må beregne og innbetale korrekt avgift innen nærmere angitte frister. I denne saken har det altså vært min vurdering at rimeligheten tilsa at man ikke påla et tilleggsgebyr i de tilfellene hvor det ikke var den som skulle innbetale, som selv var skyld i at innbetaling ikke var foretatt. Derfor er det ryddet opp i forhold til denne saken. Når det gjelder det generelle, tar vi med oss erfaringer fra det som skjedde i denne saken, og så skal vi få lov til eventuelt å gi en nærmere redegjørelse.

S p ø r s m å l 7

Torbjørn Andersen (Frp): Det skal være meg forunt den store fornøyelse å få stille vår nye kommunal- og regionalminister hennes aller første spørretimespørsmål som nybakt kommunalminister. Det lyder som følger:

«Ifølge Østlandsposten 8. mars 2000 nektes en norsk beboer i en borettslagsleilighet på Tagtvedt i Larvik å ha en parabolantenne oppsatt på sin veranda. Som deltidsansatt i Forbrukernes Kabelnett Forbund (FKF) trenger denne personen en egen parabolantenne i sitt engasjement for FKF. På Tagtvedt får imidlertid bare personer med fremmedspråklig bakgrunn lov til å ha egne parabolantenner, mens altså nordmenn nektes det samme. Dette virker for mange helt urimelig.

Kan ikke dette fremprovosere rasisme?»

Statsråd Sylvia Brustad: Et borettslag er et privat selskap. Beboerne er medeiere i selskapet samtidig som de har en leierett til hver sin bolig. Eiendomsretten til bygningen tilligger borettslaget, herunder også myndigheten til å tillate oppføring av parabolantenner på balkonger og terrasser. Beboernes leierett gir ikke rett til å montere parabolantenner på verandaene uten særskilt tillatelse fra borettslaget. I henhold til husleieloven § 5-4 annet ledd må beboerne derfor søke borettslagets styre om tillatelse til å sette opp parabolantenne med mindre slik tillatelse er innført gjennom vedtektene.

Når borettslaget skal ta stilling til søknad om oppføring av parabolantenner, skal det ikke foretas *usaklig* forskjellsbehandling. Dette innebærer at borettslaget bare kan gi tillatelse til oppføring av slik antenne til visse grupper og forby andre å sette opp antenne dersom dette er saklig begrunnet. Hva som er saklig forskjellsbehandling, må baseres på en helt konkret vurdering. Departementet kjenner ikke til rettspraksis om forskjellsbehandling i forbindelse med oppføring av parabolantenner. En

andelseier som mener at han er usaklig forskjellsbehandlet, kan be generalforsamlingen endre styrets vedtak. Dersom generalforsamlingen ikke vil gjøre dette, og han ønsker å forfølge saken, må han anlegge sak mot borettslaget. Det er domstolene som må avgjøre slike tvister – departementet har ikke avgjørelsesmyndighet i slike spørsmål.

Torbjørn Andersen (Frp): Jeg takker for svaret. Denne saken dreier seg altså om at Larvik kommune har truet en person med utkastelse fra en kommunal leilighet dersom han ikke fjernet en parabolantenne som stod på et verandagulv, selv om kommunen vet at denne personen trenger dette utstyret for å utføre sin jobb for Forbrukernes Kabelnett Forbund. Samtidig har alle fremmedspråklige beboere i denne boligblokken lov til å montere egne parabolantennener så mye som de måtte ønske. Det er jo klart at det skurrer sterkt i de fleste nordmenns ører. Slike eksempler vekker harme, sinne og forargelse, og det kan fremprovosere rasisme, fordi man oppfatter denne saken som en svært uheldig forskjellsbehandling som går i favør av innvandrere fremfor nordmenn. Kan statsråden si om denne forskjellsbehandlingen i favør av innvandrere som vi her snakker om, er hjemlet i norsk lovgivning, eller, som hun var inne på, er i samsvar med norsk rettspraksis på dette området?

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg kan ikke ta stilling til den konkrete saken, men, som jeg sa i mitt hovedsvar, det er borettslaget som må avgjøre slike ting. Og dersom det er én som føler seg forskjellsbehandlet i et borettslag, må vedkommende be generalforsamlingen om eventuelt å endre styrets vedtak. Jeg har ikke noe mer å legge til.

Torbjørn Andersen (Frp): Jeg merker meg det svaret. Men denne saken handler egentlig om å akseptere eller ikke akseptere at det er i orden å gi fremmedkulturelle personer særrettigheter som nektes dem som opprinnelig er fra landet. Jeg vil fortsette med å si at det å gi fremmedkulturelle mennesker særfordeler som nektes landets opprinnelige innbyggere, er en særdeles uklok måte å håndtere innvandrings- og integreringspolitikken på. En positiv forskjellsbehandling av fremmedspråklige som oppfattes som åpenbart urettferdig hos en majoritet av det norske folk, vil bare gjøre denne uhyre vanskelige og krevende integreringsprosessen enda mer uheldig. Er ikke statsråden enig i at forskjellsbehandling er uheldig?

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg verken kan eller vil gå inn og styre hvert enkelt borettslag i forhold til oppføring av parabolantennener. Det er det opp til borettslagene å styre med. Som jeg også sa i mitt hovedsvar, skal det gode grunner til for å forskjellsbehandle, men jeg har ingen mulighet eller forutsetning for å gå inn i den konkrete saken. Som jeg også sa: Er det noen som føler seg forskjellsbehandlet, må det tas opp med borettslaget, og da eventuelt gjennom generalforsamlingen for å endre styrets vedtak.

Men jeg vil vel også si at jeg vil advare mot at de fleste saker gjøres til en sak om rasisme eller ikke rasisme. Dette er en sak som må tas opp med vedkommende borettslag, og som jeg som kommunalminister ikke har noen mulighet til å gripe inn i.

S p ø r s m å l 8

John I. Alvheim (Frp): Jeg har et spørsmål til den ærede helseminister:

«Sykepleierstudentene aksjonerer i år for høyere lønn ved å nekte å ta vikarjobber under ferieavviklingen ved norske sykehus. Denne aksjonen kan føre til alvorlige driftsproblemer i hele landet i sommer.

Kan statsråden gjøre noe i denne situasjonen?»

Statsråd Tore Tønne: Representanten Alvheim viser til sykepleierstudentenes aksjoner for høyere lønn. Slik jeg har forstått, dreier dette seg først og fremst om en aksjon for å få opp begynnerlønnen for sykepleiere.

Dersom en slik aksjon hadde vært organisert og iverksatt i regi av en fagforening, ville den vært brudd på fredsplikten og dermed ulovlig. Det er ikke tilfellet her. Det foreligger ingen avtaler om at sykepleierstudenter skal ta vikarjobber under ferieavvikling, og studentene blir i denne sammenheng å anse som vanlige arbeidsøkende.

Sykepleierstudentene er altså formelt sett å anse som hvilke som helst personer som er arbeidssøkende. Deres aksjon skjer ikke i regi av noen fagforening, og er formelt sett ikke ulovlig.

Lønn til sykepleiere, herunder begynnerlønn, fastlegges gjennom forhandlinger mellom partene i arbeidslivet. Som fagstatsråd ønsker jeg ikke å delta i noen diskusjon om lønnskrav i forkant av et tariffoppgjør.

Det er riktig at bl.a. norske sykehus er avhengige av kvalifisert ekstrahjelp under ferieavviklingen. Som helseminister vil jeg ta kontakt med Kommunenes Sentralforbund for å bli orientert om hvilke driftsproblemer som kan følge av de omtalte aksjoner. Jeg vil holde meg nøye orientert om hvilke konsekvenser aksjonen kan få, og vurdere situasjonen ut fra dette.

John I. Alvheim (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, og er rimelig fornøyd med det at man tar kontakt med KS.

Selv om jeg personlig er enig i at lønns- og arbeidsforholdene både for sykepleiere og hjelpepleiere bør bli bedre, har jeg ingen sans for denne type aksjon, som nødvendigvis må gå utover tredjeperson, og i dette tilfellet syke mennesker. Jeg mener likevel at arbeidsgiveren, fylkeskommunene, har et særdeles stort ansvar for den situasjonen som nå kan oppstå. Arbeidsgiverne innen helsevesenet må i større grad enn hittil ta helsepersonell på alvor.

Flere sykehus har utarbeidet kriseplaner om boikotten skulle slå til. Jeg er kjent med at bl.a. Østfold fylkeskommune har planer om å stenge tre av sine fem sykehus i syv uker under ferieavviklingen. Og mitt oppfølgings-

spørsmål blir: Kjenner helseministeren pr. dags dato til at det er flere fylkeskommuner som legger opp til slike drastiske planer?

Statsråd Tore Tønne: Når det gjelder sansen for denne type aksjoner, så gjentar jeg bare det jeg sa om at hadde dette vært en aksjon i regi av en fagforening, ville den ha vært ulovlig. Det er altså ikke tilfellet her, men det sier kanskje litt om sansen for aksjoner det også.

Mitt svar på tillegsspørsmålet er at jeg kjenner ikke konkret til at flere fylkeskommuner har slike kriseplaner som det det her vises til, men det er av de ting jeg regner med å bli orientert om gjennom min kontakt med Kommunenes Sentralforbund.

John I. Alvheim (Frp): Jeg takker igjen statsråden for svaret. Norsk Sykepleierforbund har dessverre stort sett oppnådd sin målsetting om å kaste ut hjelpepleierne fra offentlige sykehus. Hadde så ikke vært tilfellet, ville en slik situasjon som vi nå kan få oppleve, vært langt lettere å takle ved at man hadde hatt flere hjelpepleiere med spesialkompetanse ansatt i våre offentlige sykehus.

Hva kan og vil helseministeren gjøre for igjen å rekruttere hjelpepleiere til offentlige sykehus og gi dem den nødvendige tilleggsutdannelse for å kunne overta en del av sykepleiernes arbeidsoppgaver?

Statsråd Tore Tønne: Jeg har ikke et konkret svar på representanten Alvheims spørsmål, men må bare si at det er et spørsmål jeg vil komme tilbake til under behandlingen av problemstillingen omkring rekruttering til sykehusektoren i alminnelighet.

S p ø r s m å l 9

John I. Alvheim (Frp): Jeg har et nytt spørsmål til den ærede helseminister:

«Ullensaker kommune har en betjening av sin legevaktsentral som er stikk i strid med Statens helsetilsyns forskrifter av 20. august 1990, og det som verne er, er at Sosial- og helsedepartementet i brev av 13. desember 1996 gav en tidsbegrenset dispensasjon til Ullensaker kommune om å fravike kravet om helsepersonell i legevaktsentralen.

Har statsråden oversikt over hvor mange andre kommunale legevaktsentraler som har fått dispensasjoner fra personalforskriftene?»

Statsråd Tore Tønne: Det er riktig at Ullensaker kommune i desember 1996 fikk innvilget dispensasjon fra kravet i forskrift om medisinsk nødmeldetjeneste om at legevaktsentraler skal bemannes med helsepersonell, fortrinnsvis sykepleiere. Dispensasjonen ble ikke gitt for en bestemt tidsperiode, men var heller ikke ubegrenset. I dispensasjonsvedtaket ble det stilt vilkår om at kommunen ved fremtidige tilsetninger skulle søke å ansette helsepersonell.

Sosial- og helsedepartementet har innvilget tilsvarende dispensasjoner med tilsvarende vilkår til i alt 19 kom-

muner. Bakgrunnen for at det ble gitt dispensasjon til disse kommunene var mangel på tilgjengelig kvalifisert helsepersonell til de aktuelle stillingene.

Foruten disse dispensasjonene har Statens helsetilsyn også innvilget dispensasjon til noen kommuner. I forbindelse med etableringen av medisinsk nødmeldetjeneste, som startet i 1990, innvilget Helsetilsynet flere dispensasjoner for inntil to år. I den senere tid har Helsetilsynet gitt tre dispensasjoner som gjelder til utgangen av 2001. Disse kommunene har nå iverksatt tiltak som skal sikre at stillingene blir besatt med helsepersonell innen utgangen av tidsfristen.

Jeg vil be Statens helsetilsyn som øverste tilsynsmyndighet om å sørge for at situasjonen i de kommunene som er innvilget dispensasjon, blir fulgt opp, slik at en er forsikret om at kravet om faglig forsvarlig virksomhet oppfylles.

John I. Alvheim (Frp): Jeg takker helseministeren for svaret, som jeg er godt fornøyd med.

Hvis våre legevaktsentraler rundt omkring i landet hadde hatt en fast stående rutine om at alle henvendelser til legen fra pasient eller pårørende skulle besvares av vakthavende lege i sentralen, kunne man selvfølgelig la ikke-helsepersonell betjene telefonen. Dessverre synes rutinene å være de stikk motsatte, nemlig at legen til enhver tid skal spares for henvendelser, og alvorlighetsgraden i henvendelsene skal vurderes av det personell som mottar telefonen. Har man da disse sentralene bemannet med ikke-helsepersonell, kan dette få katastrofale følger, noe jeg faktisk personlig opplevde for kort tid tilbake.

Vil helseministeren sørge for at alle gitte dispensasjoner fra kravet om å bemanne legevaktsentralene med helsepersonell, blir inndratt, eller at det gis en kort frist for å tilsette helsepersonell?

Statsråd Tore Tønne: Jeg har så langt ikke vurdert noen umiddelbar inndragelse av gitte dispensasjoner. Men jeg vil, som sagt, be Helsetilsynet gå igjennom de dispensasjoner som er gitt, og vurdere hvilke problemer som måtte følge av disse dispensasjonene, og ut fra det vurdere hvilke tiltak som eventuelt kan gjennomføres.

John I. Alvheim (Frp): Jeg takker igjen for svaret.

Jeg er kjent med at flere kommuner har innført en ordning i forbindelse med sine legevaktsopplegg som går ut på at legen ikke lenger skal reise ut og besøke pasientene, men at man krever at pasientene skal komme til legevakten. Det kan i enkelte tilfeller være fornuftig, men i andre tilfeller livsfarlig.

Vil helseministeren sørge for når man endelig skal vedta regelverket for legevaktordningen i fastlegeordningen, at legene der hvor dette er nødvendig, får pålegg om å rykke ut til pasientens hjemsted etter sterk anmodning fra pasienten selv eller pasientens pårørende?

Statsråd Tore Tønne: Uten å forutskikke noe om hva konklusjonen vil bli av en slik vurdering, kan jeg forsikre om at de forhold representanten Alvheim her tar

opp, vil bli vurdert i forbindelse med utarbeidelse av forskrifter for fastleageordningen.

S p ø r s m å l 1 0

Marit Tingelstad (Sp): Jeg skal få stille følgende spørsmål til helseministeren:

«Ifølge undersøkelser gjort av Verdens Helseorganisasjon får norsk ungdom stadig dårligere helse. Det pekes blant annet på at spesielt mange unge jenter verken spiser frokost eller formiddagsmat.

Hvilke tiltak ser statsråden kan settes inn fra myndighetenes side for å bedre denne alarmerende situasjonen?»

Statsråd Tore Tønne: Jeg går ut fra at de undersøkelsene representanten Tingelstad viser til, først og fremst er studien «Helsevaner blant skoleelever. En WHO-undersøkelse i flere land», forkortet HEVAS. Denne undersøkelsen ble offentliggjort i februar–mars i år, og de siste tallene ble samlet inn i 1997. Undersøkelsen omhandler bl.a. endringer i ungdoms livsstil og helse fra 1985 til 1997. De norske resultatene sammenlignes med resultater fra Sverige, Wales og Ungarn.

HEVAS viser at andelen av norske 15-åringer som opplever en helseplage en gang i uken eller oftere, har økt med ca. 12 pst. siden midten av 1980-tallet. En mulig forklaring kan være at normene i det norske samfunnet har endret seg i retning av en økt forståelse for og aksept av mentale problemer. Det er dermed mulig at det er blitt mer akseptert å gi uttrykk for slike problemer nå enn før, noe som kan føre til at slike problemer i mindre grad enn tidligere blir underrapportert. Uansett er det verdt å merke seg at andelen av norsk ungdom som har slike plager, er betydelig lavere enn i alle de tre andre landene. Dette gjelder både for gutter og jenter.

Bildet er altså kanskje ikke så negativt som enkelte medieoppslag har gitt inntrykk av. På den annen side ser vi at Norge er i ferd med å nærme seg nivået i andre land på områder der vi tidligere har hatt en bedre situasjon. Dette gjelder særlig de områdene representanten Tingelstad nevner. Som et ledd i arbeidet med å snu den negative utviklingen, ansettes det nå rådgivere med ansvar for å samordne innsatsen innenfor forebyggende og helsefremmende arbeid ved alle landets fylkeslegekontorer. Ungdom vil være en av hovedmålgruppene for deres arbeid.

Så til spørsmålet om utviklingen i ungdoms frokost- og lunsjvaner. Som representanten Tingelstad påpeker, viser HEVAS-undersøkelsen at det blant jenter i 15-årsalderen var ca. 9 pst. færre som vanligvis spiste frokost og 5 pst. færre som spiste formiddagsmat i 1997 enn det var på 1980-tallet. Men fortsatt er det, ifølge undersøkelsen 73 pst. av jentene i denne aldersgruppen som spiste frokost fire–syv dager i uken, og 71 pst. som spiste lunsj fire–syv dager i uken. For jevnaldrende gutter er tallene henholdsvis 84 pst. og 83 pst.

Når det så gjelder tiltak fra myndighetenes side, vil jeg understreke at skolen er en hovedarena for arbeidet med å fremme helsegunstige matvaner blant barn og un-

ge. Statens råd for ernæring og fysisk aktivitet retter sitt arbeid både mot skolemyndigheter, lærere, elever og foreldre. Dette er forankret i forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager, hvor det i § 11 henvises til SEFs retningslinjer for mat i skolen. På barnetrinnet er arbeidet særlig rettet mot å sikre nok tid til spisepausen, og at de minste elevene skal ha tilsyn mens de spiser. På ungdomsskoletrinnet og i den videregående skolen arbeides det for opprettelse av matbod/kantine.

I tillegg jobbes det for bedret mattilbud gjennom ordningen «Frukt og grønt i skolen», som er en abonnementsordning for frukt og grønnsaker på linje med skolemilkordningen. Ordningen er i dag etablert i åtte fylker, og målet er at alle landets fylker skal ha et slikt tilbud innen 2001. Videre har SEF de siste årene lagt stadig større vekt på å styrke heimkunnskapsundervisningen.

Statens råd for ernæring og fysisk aktivitet gjennomførte i 1991 en landsomfattende undersøkelse av skolemåltidet som viste at bare 7 pst av skolene hadde et slikt tilbud. På denne bakgrunn ble det satt i verk tiltak for å få opprettet matbod/kantine ved flere skoler. I 1997 ble det gjennomført en oppfølgingsundersøkelse som viste at andelen skoler med matbod/kantine hadde steget til 19 pst.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Marit Tingelstad (Sp): Jeg takker statsråden for det fylldige svaret.

Jeg la også merke til at han gikk inn på åpenheten omkring mentale lidelser som en mulig årsak til at tallene har økt. Det får stå for statsrådets regning.

Jeg merket meg med glede at det skal tilsettes rådgivere i hver fylkeskommune, hvis jeg oppfattet det riktig. Det er et interessant tiltak. Jeg innser at dette er både et personlig ansvar og et myndighetsansvar. Men jeg synes det er alvorlig når vi vet fra undersøkelsen at 15-årige jenter røyker mer og eksperimenterer oftere med alkohol enn før, og på enkelte områder er det enda verre for guttene.

Forskere sier at det er stor grunn til bekymring med hensyn til framtidig forekomst av hjerte- og karsykdommer og kreft. Det mener jeg er svært alvorlig. Jeg vil gjerne høre statsrådets kommentar til disse alvorlige utsegnene.

Statsråd Tore Tønne: Det jeg mente å si, var at noe av forklaringen på de rapporterte økninger på de 12 årene som undersøkelsen omfatter, er at det har skjedd ting i det norske samfunn omkring åpenhet om mentale plager som kan gi grunn til å tro at det som tidligere var omtalt som en betydelig underrapportering av den type plager, kanskje nå i mindre grad er underrapportert, og at man bør ta hensyn til den type muligheter når man går nærme inn i dette tallmaterialet, og det kommer vi også til å gjøre i tiden fremover. Det er en undersøkelse som ganske nylig er gjort kjent, og vi må arbeide mer med den fremover.

For øvrig kan jeg bare slutte meg til at de tendenser som representanten Tingelstad viser til når det gjelder helse blant ungdom, er alvorlige, og det er all grunn for oss i alt vårt forebyggende arbeid til å ta hensyn til det fremover.

Marit Tingelstad (Sp): Jeg takker igjen for svaret.

Det aller viktigste for oss politikere er å legge til rette for forebygging – det er jeg sikker på at statsråden er enig med meg i. Og da vil jeg vise til undersøkelsen igjen, hvor en forsker sier:

«Tobakk, brus- og coladrikker, fast-food måltider og TV-underholdning er lett tilgjengelig for dagens ungdom. Så lenge dette oppfattes som positivt, vil vi aldri få bukt med den negative utviklingen.»

Forsker Oddrun Samdal ved Universitetet i Bergen mener det er viktig å gjøre sunn mat mer tilgjengelig og attraktiv, i tillegg til å anlegge sykkelstier, ballplasser og idrettshaller. Alt dette er gode forebyggende tiltak, og hun mener at det er mye viktigere enn holdningskampanjer. Jeg har lyst til å høre statsrådets syn på dette som da kommer fra faglig hold.

Så nevnte statsråden at skolen er viktig. Ja, det er den absolutt. Det er jo blitt slik at skolen skal reparere på alt det som samfunnet ikke har klart å legge til rette for. Jeg er selv skolemenneske, så jeg har innsikt i det. Og jeg hadde en interpellasjon for to år siden om omtrent det samme tema. Når statsråden sier at heimkunnskapsundervisningen er styrket, er det faktisk en sannhet med modifikasjoner, for timetallet har gått ned.

Statsråd Tore Tønne: Jeg tror vi fortsatt vil legge stor vekt på de positive resultater som følger av de aktive tiltak som allerede er gjennomført, og jeg gjentar dette med at tilgangen på god mat og sunn mat gjennom kantiner og matboder på skolene har vist gode resultater, og det er grunn til å arbeide videre med det.

Når det gjelder heimkunnskap, skal jeg vokte meg vel for å gå inn på rent skolepolitiske spørsmål. Jeg bare refererte til at Statens råd for ernæring og fysisk aktivitet har lagt stor vekt på å styrke heimkunnskapsundervisningen.

S p ø r s m å l 1 1

Per Ove Width (Frp): Jeg vil gjerne stille et spørsmål til helseministeren:

«En ny kartlegging utført av Norsk Sykepleierforbund Vestfold viser at kun hver fjerde sykepleier, eller bare 24 pst., arbeider i hel stilling. I Vestfold er det i dag 341 ledige sykepleierstillinger. Omgjort til hele stillinger utgjør dette 103 årsverk. Dette er meget bekymringsfullt sett opp mot behovet. Ansvaret ligger hos fylkeskommunen og kommunene.

Vil statsråden ta et initiativ overfor de ansvarlige for å få rettet opp dette?»

Statsråd Tore Tønne: Slik jeg forstår representanten Widths spørsmål, dreier dette seg både om bruk av deltidstillinger og om ledighet i sykepleierstillinger.

Departementet har utviklet en Handlingsplan for helse- og sosialpersonell for perioden 1998-2001. Planen har et eget kapittel om å mobilisere arbeidskraftsreservene, rekruttere og beholde personell. Her blir de spørsmål representanten Width reiser, grundig behandlet. Det blir pekt på at det er arbeidsgivernes ansvar å utnytte det tilgjengelige personellet best mulig og legge til rette for at flest mulig får tilbud om full stilling.

Når det gjelder sykepleiermangel generelt, vil jeg vise til at tall fra kommunesektorens lønns- og personalregister viser en vekst i årsverk i helse- og sosialsektoren på over 3 100 årsverk utenom Oslo fra 1998 til 1999, og at det utføres ca. 1 300 flere sykepleierårsverk i kommuner og fylkeskommuner i 1999 enn i 1998.

Når det gjelder Vestfold, viser de samme utskriftene at det ble utført 143 flere årsverk av høgskoleutdannet personell i 1999 enn i 1998, altså en vekst på over 6 pst., som ligger over gjennomsnittet for landet. Av de nye årsverkene var 86 sykepleiere.

Når de nye årsverkene ikke alltid utføres i heldagsstillinger, kan det ha flere årsaker. Bruk av deltidstillinger innebærer en fleksibilitet som samlet sett kan føre til flere sykepleierårsverk enn det en ville hatt uten mulighet for redusert stillingsbrøk. Mange arbeidstakere ønsker ikke full stilling, og mange arbeidsgivere legger opp vaktplanene slik at de tilsatte ikke får tilbud om så stor stillingsandel som de ønsker. Jeg er enig med representanten Width i at det er kommunenes og fylkeskommunenes ansvar som arbeidsgivere å utnytte den ledige arbeidskraft som følger av at sykepleiere arbeider deltid. En forutsetning for kontinuitet i pasientbehandlingen er at et tilstrekkelig antall sykepleiere arbeider i full stilling.

Det er en sentral utfordring både for helsemyndighetene og for arbeidsgiverne i fylkeskommunene og kommunene å rekruttere og beholde kvalifisert personell i det omfang som er påkrevd for å yte befolkningen helsetjenester av god kvalitet. Jeg vil nøye følge utviklingen og resultater av tiltakene i Handlingsplan for helse- og sosialpersonell.

Per Ove Width (Frp): Jeg takker statsråden for svaret. Jeg er fornøyd med og glad for å høre at det nå er en arbeidsplan som er i gang, og som da forhåpentligvis vil berøre disse tingene og ta seg av de problemene som dette utgjør.

Det er et betydelig antall stillinger vi snakker om. Og når vi kjenner behovet innenfor sykepleien for sykepleiere, er jo dette ressurser som ligger der, og som vi på alle mulige måter burde prøve å gjøre oss nytte av. Dette er jo ressurssterke mennesker, høyt utdannede mennesker. Vi er klar over at etter en tid er de vel blitt så voksne at de tilhører såkalte barnefamilier. Noe av nøkkelordet rundt dette er kanskje lønn, det er et annet spørsmål som ikke vi kan ta opp her nå. Men dette med å tilrettelegge for sykepleiere og for barnefamilier med barnehager, fleksible ordninger osv. håper jeg denne arbeidsplanen innebærer, og jeg vil gjerne høre om statsråden kan si noe om det.

Statsråd Tore Tønne: Det er selvfølgelig riktig at lønn også er viktig, men igjen vil jeg gjenta noe jeg sa i et tidligere svar, at jeg ikke har til hensikt å gå inn på de problemstillinger som knytter seg til lønn og lønnsforhandlinger mellom partene i arbeidslivet.

For øvrig tror jeg at stikkordet i representantens andre spørsmål nettopp er fleksibilitet. Det er store ressurser som ofte står i fare for ikke å bli godt nok utnyttet på grunn av manglende fleksibilitet, og jeg tror at nettopp det å legge til rette for økt fleksibilitet når det gjelder utnyttelse av den type arbeidskraft, er et av de viktigste virkemidler vi har for å bedre situasjonen i helsesektoren.

Per Ove Width (Frp): Jeg takker igjen for svaret. Det er en annen problemstilling jeg har lyst til å ta opp rundt dette. Dette viser etter min mening at verken kommunene eller fylkeskommunene er i stand til å ta seg av dette problemet på en skikkelig måte. De er ikke i stand til å takle dette og er ikke i stand til å tilrettelegge for fleksibilitet, som vi snakket om. Det bringer inn et annet spørsmål, nemlig fylkeskommunens berettigelse. Det håper jeg statsråden kan bringe inn i denne tankegangen.

Nå har vi jo fått en regjeringserklæring som nettopp snakker om effektivisering i den offentlige sektor. Det er vel en annen statsråd til stede som antakeligvis kunne sagt mer om det, men jeg vil gjerne at helseministeren tar dette opp med den rette statsråden og hans departement og ser på om noe av problemet kan ligge innenfor dette.

Statsråd Tore Tønne: Jeg tror de fleste vil være enig i at helseministeren har mer enn nok med å arbeide med de oppgaver som tilligger ham som øverste leder for helsesektoren. Det er riktig at man dermed kommer inn på en rekke samarbeidsrelasjoner mellom stat, fylkeskommuner og kommuner, og jeg begrenser meg til å si at vi skal ha stor oppmerksomhet rettet mot de problemstillinger som knytter seg til organiseringen på tvers av de forvaltningsgrenser det her er snakk om.

S p ø r s m å l 1 2

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg har et spørsmål til våre ærede helseministere:

«Statens helsetilsyn mener lov om tannhelsetjenesten av 1983 skal endres slik at barn fra 0 til 18 år ikke lenger skal ha førsterett til tannbehandling i Den offentlige tannhelsetjenesten. Mange odontologer har reagert kraftig på Helsetilsynets forslag, fordi de frykter at tannrâte hos barn kan øke dramatisk i årene fremover.

Hva er begrunnelsen for nedprioriteringen, og vil den følges opp med en lovendring?»

Statsråd Tore Tønne: Lov om tannhelsetjenesten slår fast at fylkeskommunene har plikt til å organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen. Det følger av lovens § 1-3 at til enkelte grupper i befolkningen skal det gis et regelmessig og oppsøkende tilbud. De prioriterte gruppene er:

- barn og ungdom fra fødsel til og med det året de fyller 18 år
- psykisk utviklingshemmede i og utenfor institusjon
- grupper av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie, ungdom som fyller 19 eller 20 år i behandlingsåret
- eventuelt andre grupper som fylkeskommunen fatter vedtak om skal ha et slikt tilbud

Denne prioriteringen har vist seg å være hensiktsmessig og har ført med seg en meget positiv utvikling i tannhelsen for barn og ungdom i Norge. Av bestemmelsen i loven går det også frem at

«Gruppene er listet opp i prioritert rekkefølge. Hvis ressursene ikke er tilstrekkelige for tilbud til alle gruppene skal denne prioriteringen følges».

Denne siste formuleringen ble tatt inn i loven som en overgangsbestemmelse fordi ikke alle fylkeskommunene hadde tilstrekkelig med ressurser eller kapasitet til å gi alle de prioriterte gruppene et fullt utbygd tilbud allerede fra det tidspunkt da loven trådte i kraft, som var 1. januar 1984.

Det daværende Helsedirektoratet oversendte i 1992 utredningen «Tannhelsetjenesten i Norge: beskrivelse, vurdering og perspektiver mot 2015». I sin oversendelse foreslo Helsedirektoratet bl.a. at en anbefaling om å oppheve den interne prioriteringen mellom gruppene i tannhelsetjenesteloven ble sendt på høring. Så langt har ikke forslag til endringer vært på høring.

Jeg fortolker Helsedirektoratets anbefaling fra 1992 dit hen at de ikke tilrår en nedprioritering av barn og ungdom i den offentlige tannhelsetjenesten. Det de foreslår, er en lik prioritering av alle gruppene nevnt i loven. Dette krever selvfølgelig at den enkelte fylkeskommune vurderer ressursinnsatsen internt i forhold til behovene i de enkelte gruppene.

Jeg nevner i denne sammenhengen at departementet har utarbeidet et rundskriv som presiserer tannhelsetjenesteloven i forhold til nettopp det representanten Hedstrøm tar opp i sitt spørsmål. Rundskrivet skal sendes ut om kort tid.

Når det gjelder tannhelseutviklingen, viser data fra fylkeskommunene i 1999 at tannhelsen hos de fleste grupper av barn og ungdom er i stadig bedring. Jeg anser prioriteringen av visse grupper i befolkningen som et viktig helsepolitisk virkemiddel, og barn og ungdom vil fortsatt være en prioritert gruppe for Den offentlige tannhelsetjenesten på lik linje med de andre prioriterte gruppene.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg takker statsråden for svaret. Han nevnte lik prioritet. Det må i praksis bety like lav prioritet, for det som nå skjer, er at det offentlige tannhelsetilbudet blir redusert rundt omkring i fylkeskommunene. Det gjelder både for barn og de andre prioriterte gruppene. Det synes jeg ikke er verdens rikeste samfunn verdig.

Det er ikke riktig at det skjer en sterk bedring blant alle grupperinger av barn. Vi får nå inn årsmeldinger fra en rekke fylkeskommuner som viser at antall kariesfrie

barn har gått ned, så det er en bekymringsfull utvikling. Tannlegeforeningen uttalte senest i dag til TV 2-nyhetene at de ikke ønsker noen omprioritering. De ønsker at gruppen 0–18 år bør være den som har topp prioritet. Er ikke statsråden enig i dette – de blir jo eldre og gamle – og at grunnlaget må legges i ungdommen for at man skal prioritere riktig?

Statsråd Tore Tønne: For det første: Med lik prioritering mente jeg altså lik prioritering enten man nå måtte mene at den er høy eller lav eller for høy eller for lav. Det er altså innbyrdes i denne prioriterte gruppen at det er en anbefaling om lik prioritering. Det jeg også mente å si om det, er at det ikke innebærer en nedprioritering av barn i aldersgruppen 0–18 år i forhold til tidligere.

For øvrig er jeg helt enig i at det er i den gruppen at grunnlaget for tannhelsen legges, og at prioriteringen der derfor er usedvanlig viktig.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg takker statsråden for tilleggssvaret.

Det som vi nå ser, og som er uakseptabelt i en rekke fylkeskommuner, er at det i praksis skjer en nedprioritering av mange av disse gruppene. Det gis bare akuttbehandling. For eksempel i Sør-Trøndelag og i Telemark får man kun behandling ved akutte tannmerter. Det må jo rettes opp. Selv om det er et fylkeskommunalt ansvar, har sentrale myndigheter en tilsynsmyndighet og en plikt til å følge opp at tannhelsesloven blir fulgt opp også av de ansvarlige i fylkene.

Nå er det jo tannlegemangel i dagens Norge. Det er vel et forbigående fenomen. Det vil bedres ved bygging av en ny tannlegehøyskole i Tromsø eller ved større inntak ved de bestående tannlegehøyskolene. Men vil man nå i en overgangperiode vurdere kjøp av tannhelsetjenester eller andre tiltak fra private tannleger slik at disse uverdige forholdene kan rettes opp, enten det gjelder barn eller andre prioriterte grupper?

Statsråd Tore Tønne: Jeg tar med meg de synspunkter representanten Hedstrøm fremfører og vil bruke dem i det samarbeidet vi har med fylkeskommunene i disse spørsmålene.

Når det gjelder kjøp av tjenester utenfra, vil jeg begrense meg til å si det jeg har sagt tidligere om dette: Dette er et offentlig ansvar, og det offentlige ansvaret skal ikke svekkes på noen måte. Men om det offentlige ansvar kan utøves bedre gjennom også å trekke på private ressurser i denne sammenheng, så skal vi gjøre det.

S p ø r s m å l 1 3

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Øyvind Korsberg til sosialministeren, vil bli svara på av arbeids- og administrasjonsministeren som rette vedkomande.

Øyvind Korsberg (Frp): Jeg vil stille følgende spørsmål til arbeids- og administrasjonsministeren:

«Det vises til oppslag i avisa Tromsø 15. mars 2000, der det fremkommer at det er stor forskjellsbehandling innen trygdloven mellom ektefeller og samboere. Som det fremgår av oppslaget, fikk en kvinne på yrkesrettet attføring 7 000 kroner brutto i måneden som samboer. Etter inngått ekteskap ble beløpet halvert.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre likebehandling for loven på dette området?»

Statsråd Jørgen Kosmo: Etter folketrygdloven kapittel 11, ytelse under yrkesrettet attføring, kan det ytes attføringspenger. Dette er en ytelse som i likhet med dagpenger under arbeidsløshet og sykepenger tilstås for å kompensere bortfallet av arbeidsinntekt under attføringen. I tillegg kan det ytes attføringsstønader. Stønadene kan gis under selve gjennomføringen av attføringstiltaket for å kompensere for merutgifter som tiltaket kan medføre for den enkelte. Innenfor ordningen med attføringsstønad kan det også gis en egen dekning av utgifter til medlemmets eller familiens underhold etter folketrygdloven § 11-7 første ledd bokstav d, også kalt husholdsstønad.

På generelt grunnlag kan jeg opplyse at spørsmålet om samboerskap eller ekteskap kan ha betydning for beregningen av denne behovsprøvde delen av attføringsstønad, stønad til husholdsutgifter. Etter forskrift om attføringsstønad § 2-8, tredje ledd vil en families samlede månedlige boutgifter og andre levekostnader og samlede nettoinntekter være avgjørende for stønadens størrelse. En følge av en slik ordning vil dermed være at endring i familieforhold kan få betydning for hvor mye som utbetales i stønad.

Jeg kan opplyse om at den forrige regjeringen i Ot. prp. nr. 48 for 1998-99 foreslo at denne husholdsstønaden skulle erstattes med et barnetilsynstillegg. Dette forslaget ligger således til behandling i Stortinget, og blir det vedtatt, vil det bety endringer i forhold til det beskrevne problem.

Øyvind Korsberg (Frp): Jeg takker statsråden for svaret. Sjelden har det vært gitt et svar der man har vist til så mange lover og paragrafer. Jeg tror kanskje det er nettopp det som er problemet i denne saken at man har et ganske stort behov for å rydde opp i dette regelverket.

Det jo slik at man har flere og flere samboere etter hvert, og man bør få et lovverk som er enklere å forstå og også enklere å praktisere. For det er klart at for folk flest virker det urimelig at dersom man gifter seg, skal man straffes økonomisk fra det offentlige med å få halvert trygdeutbetalingen.

Jeg vil gjerne stille statsråden et konkret spørsmål: Hvorfor skiller man her mellom gifte og samboere, og hvorfor har man denne trygderegelen?

Statsråd Jørgen Kosmo: Jeg må be om forståelse for at jeg ikke har lyst til å gå inn i den konkrete saken, for den er fortsatt under behandling.

Et av problemene her er at folketrygdloven beskriver en del samboeres status på linje med ektefeller, og det er i de tilfeller samboende har felles barn. Men i de tilfelle-

ne de samboende ikke har felles barn, vil vedkommende faktisk i enkelte tilfeller kunne få stønad som enslig mor. Det er derfor denne forskjellen kan oppstå. Men det problemet vil løse seg med det forslag til lovendring som nå ligger til behandling i Stortinget.

For øvrig er jeg enig med spørsmålsstilleren i at det på dette området som på mange andre områder er behov for opprydding og forenkling i regelverket.

Øyvind Korsberg (Frp): Jeg takker statsråden for svaret. Statsråden sa vel at denne konkrete saken fortsatt er under behandling. Det er jo litt betenkelig at det tar såpass tid å få ryddet opp i en slik sak.

Som det fremgikk i den konkrete saken i avisen, hadde arbeidskontoret problemer med å innhente opplysninger fordi regelverket ikke er godt nok. Det står bl.a.:

«Vi hadde ikke nok informasjon om (vedkommendes) økonomiske situasjon da hun giftet seg. Derfor ble hennes stønad automatisk redusert.»

Da ser vel statsråden behov for å rydde opp i dette regelverket på en enkel måte. Hva vil statsråden gjøre konkret for at arbeidskontoret skal få et regelverk som gjør at de får den nødvendige og relevante informasjon på et tidligere tidspunkt?

Statsråd Jørgen Kosmo: Når en person søker om stønad, må vedkommende skaffe fram nødvendig dokumentasjon som begrunner søknaden. I dette tilfellet var det ikke dokumentasjon knyttet til ektefellens inntekt. Når den dokumentasjonen kommer, vil selvsagt søknaden bli endelig behandlet. Men jeg understreker at etter folketrygdlovens regler er det altså forskjell på samboerpar med felles barn og samboerpar uten felles barn og ektefeller. Derfor vil resultatet av slike behandlinger bli forskjellig.

S p ø r s m å l 1 4

Are Næss (KrF): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til sosialministeren:

«En døv kvinne har gjennom Hjelpemiddelsentralen i Hordaland søkt om telefaks som hjelpemiddel i stedet for teksttelefon, som hun finner mindre tjenlig. Rikstrygdeverket har avslått søknaden med henvisning til regelverket.

Vil statsråden ta initiativ til å endre forskriftene, slik at telefaks i slike unntakstilfeller kan klassifiseres som hjelpemiddel etter folketrygdloven?»

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Det er en forutsetning for stønad til hjelpemidler etter folketrygdloven at brukeren har fått sin funksjonsevne i dagliglivet varig og vesentlig nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte. Stønad ytes i forbindelse med tiltak som er nødvendige og hensiktsmessige for å bedre brukerens funksjonsevne i dagliglivet.

Ved vurderingen av om et tiltak er hensiktsmessig legges det vekt på at hjelpemiddelet skal fungere på en slik måte at hjelpemiddelet avhjelper det problemet som

funksjonshemmingen medfører, og at bruker skal kunne nyttiggjøre seg hjelpemiddelet.

Hørselshemmede kan etter søknad få tilstått stønad til teksttelefon dersom de ikke er i stand til å føre en samtale med vanlig telefon. Dette gjelder de tilfellene der det ikke er tilstrekkelig med f.eks. høreapparat eller annet forsterkerutstyr for å dekke brukers behov.

Ifølge forskrift om stønad til hjelpemidler ytes det ikke stønad til såkalte hvitevarer, brunevarer og alminnelig kjøkkenutstyr. Dette unntaket begrunnes med at dette utstyret anses som vanlig forbruksvare. Telefaks regnes som brunevare. Gruppen brunevarer omfatter medieelektroniske varer som f.eks. vanlig videokassettspiller, vanlig telefon og TV. Det ytes kun stønad til slike brunevarer fra folketrygden dersom hjelpemiddelet er spesialbygd for funksjonshemmede. Telefaks er ikke spesialbygd og regnes dermed ikke som et hjelpemiddel i folketrygdlovens forstand.

Forskriften ble forandret 1. januar 1996. Begrunnelsen for regelendringen var at slikt utstyr også brukes av funksjonsfriske, og at det derfor ikke var urimelig at funksjonshemmede dekker utgifter til brunevarer, hvitevarer og alminnelig kjøkkenutstyr.

Etter det jeg kan se, er det pr. i dag ikke behov for å foreta endringer i gjeldende regelverk.

Are Næss (KrF): Jeg takker for svaret, men jeg må innrømme at jeg er skuffet. Jeg er helt enig i den generelle begrunnelse og prinsippet for forskriftene, nemlig at vanlige forbruksvarer som også brukes av funksjonsfriske, ikke skal klassifiseres som hjelpemidler på denne måten. Men dette er et unntakstilfelle, et tilfelle der en kvinne i den aktuelle alder neppe selv ville gått til innkjøp av et slikt apparat hvis det ikke hadde vært for hennes funksjonshemming, som setter henne i en spesiell situasjon. Det må jo være slik at regelverket er til for brukerne og ikke omvendt, og den funksjonshemmede selv kjenner best sin situasjon og sine muligheter for å gjøre seg bruk av ulike hjelpemidler. Vil statsråden gå gjennom forskriftene med tanke på dette?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Jeg merker meg at representanten Næss er enig i begrunnelsen for at de vanlige forbruksvarene ikke skal dekkes inn av folketrygden. Nå er dette en konkret sak som det er vanskelig for meg å kommentere, og som beskrives som et unntakstilfelle. Det kan hende at det er et menneske som ikke hadde tenkt å kjøpe en telefaks hvis vedkommende ikke hadde hatt bruk for det, men jeg minner om at telefaks er et ganske rimelig apparat, slik at jeg ser ikke helt begrunnelsen for at akkurat dette eksemplet skulle gjøre at jeg skulle gå gjennom hele regelverket på nytt.

Are Næss (KrF): Ja, jeg er helt enig i den generelle begrunnelsen for regelverket her, men her er det snakk om unntak, og jeg har merket meg at Rikstrygdeverket i brev til Hjelpemiddelsentralen i Hordaland, til tross for at de opprettholder sitt standpunkt, skriver:

(Næss)

«I noen tilfeller kan telefax være en god og billigere løsning for den enkelte og for trygden.»

Vil ikke statsråden bidra til at en kan se litt nærmere på disse reglene med tanke på at enklere løsninger kan være å foretrekke for den enkelte bruker, og samtidig også billigere for samfunnet?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Enklere løsninger kan være billigere for samfunnet, men jeg må bare gjenta mitt svar fra i sted: Jeg ser ikke at denne saken er av en slik dimensjon at den begrunner en hel gjennomgang av et meget komplisert regelverk. Men jeg må si, som statsråden som stod her før meg, at det er mye av det offentlige regelverket som bør ses på, nettopp fordi det er blitt for komplisert, og det vil jeg være med på.

S p ø r s m å l 1 5

Dag Danielsen (Frp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til statsråden:

«Oslo kommune bruker ca. 1 mrd. kroner i året på tiltak for rusmiddelmissbrukere. Oslo har ca. 12 pst. av landets befolkning, men ca. 50 pst. av landets rusmiddelmissbrukere. Dette fordi rusmiddelmissbrukere fra hele landet kommer til Oslo. Hjemkommunene overlater problemene til Oslo og slipper utgiftene. Dette kompenseres i dag ikke av staten.

Hva vil statsråden gjøre for å rette opp denne skjevheten, slik at Oslo får akseptabel refusjon for kostnadene og kan opprettholde et akseptabelt tilbud for rusmiddelmissbrukerne?»

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Anslag foretatt av Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning tyder på at i underkant av halvparten av de sprøytebrukende heroinmissbrukerne er hjemmehørende i Oslo, mens to tredeler er bosatt på det sentrale Østlandet – inkludert Oslo. Det synes derfor i første rekke å være misbrukere fra de sentrale østlandskommunene som trekker inn til og oppholder seg i misbruksmiljøene i hovedstaden. En del må antas å være reelt bostedsløse og kan følgelig lett bli værende i disse miljøene.

Det er etter sosialtjenesteloven § 10-1 oppholdskommunen som skal yte tjenester etter loven til alle som oppholder seg i kommunen. Hva slags hjelp oppholdskommunen er forpliktet til å gi, må vurderes ut fra den situasjonen søkeren er i. Den fulle forpliktelsen etter loven vil være aktuell ved fast opphold. Ved midlertidige og kortvarige opphold kan det være aktuelt å gi akutt nødhjelp. Ved vurderingen av hvilke tiltak som er nødvendige, kan det tas hensyn til eventuelle tilbud i andre kommuner. Det er ikke etter loven refusjonsplikt for utgifter mellom kommunene, hvilket innebærer samsvar mellom kommunenes ansvar for å yte tjenester og det økonomiske ansvaret for disse. Det finnes ett unntak: Dersom en rusmiddelmissbruker er tatt inn i institusjon, er det kommunen som var oppholdskommune før institusjonsoppholdet, som skal gi eventuelle tjenester.

Det er klart nok at Oslo blir å betrakte som oppholdskommune for mange rusmiddelmissbrukere som ikke i utgangspunktet kommer fra kommunen. Storbyer trekker ikke bare til seg yngre arbeidskraft som bidrar til verdiskaping, men også mennesker på flukt fra altfor vanskelige livssituasjoner. For misbrukere kan de større miljøene gi anonymitet og – tross alt – en form for tilhørighet. Det er også en av grunnene til at det er en egen storbyfaktor i inntektssystemet til fylkeskommunene, og at Oslo kommune i tillegg får betydelige ekstraordinære statstilskudd til bl.a. tiltak for rusmiddelmissbrukere, herunder metadon-assistert rehabilitering.

Det er også fullt mulig for en kommune å ta kontakt med misbrukerens bostedskommune, der en slik faktisk finnes, med henblikk på samarbeid om tilbakeføring og etablering på hjemstedet. Jeg er kjent med at Oslo kommune har tatt et slikt initiativ i forhold til nabokommunene. Det vi må unngå, er at rusmiddelmissbrukerne blir kasteballer mellom kommunene. Dagens system synes å være det som klart sikrer ansvarsplasseringen.

Utjamningsmeldinga er til behandling i Stortinget, og jeg kommer ikke til å trekke den tilbake. Den vil gi Stortinget muligheten til å diskutere viktige tiltak for bl.a. bostedsløse rusmiddelmissbrukere. I den debatten vil også storbyens spesielle situasjon måtte vurderes.

Dag Danielsen (Frp): Jeg takker for svaret, men jeg er ikke så veldig fornøyd med det.

Det er riktig at dette er tatt opp i Rattsø-utvalgets innstilling, men poenget er at det aldri har vært fulgt opp med praktiske tiltak i form av bevilgninger som tilgodeser Oslo ut fra de ekstra problemene Oslo har. Jeg kan f.eks. nevne at mellom en tredjedel og en fjerdedel av overdosedødsfallene i Oslo har skjedd blant mennesker som er bosatt i andre kommuner.

Det andre alternativet utover det å følge opp det man har lagt opp til i Rattsø-utvalget, er å endre loven om sosiale tjenester slik at Oslo kommune og andre kommuner som står overfor samme problemstilling, i det minste kan sende regning til bostedskommunen for utgifter til døgnovernattingstilbud, avrusing, helsetjenester m.m. i en periode på inntil to år. I dag er det ikke slik, men snarere at de kommunene som mange av disse rusmiddelmissbrukere kommer fra, bruker dette som en sovepute.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Jeg sa i mitt første svar at det faktisk er ekstraoverføringer til Oslo i rammene for kommunene. I tillegg til at Oslo får en rekke rusmiddelmissbrukere fra andre kommuner, får de også en rekke mennesker som er velutdannet. Men man trekker jo ikke inn penger eller sender penger tilbake til opprinnelseskommunen av den grunn, slik at jeg tror at hvis vi skal tenke veldig bredt på dette, har vi et stort og komplisert regnskap framfor oss.

Dag Danielsen (Frp): Det er riktig at Oslo får en viss støtte. Ifølge byrådet i Oslo er dette 60 mill. kr, og det vil altså si at det bare er 6 pst. av de over en milliard kroner Oslo kommune har i reelle utgifter på dette området. Jeg

håper at Regjeringens holdning til Oslo og de spesielle storbyproblemene Oslo står overfor, vil bli klarere, og at man vil få en bedre forståelse for dette etter at man har sittet i statsrådsstolen en stund.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Det er denne statsråds plikt å ivareta de svakeste gruppenes interesser. Derfor er det også min plikt å se til at de aller dårligste, som heroin-avhengige sprøytenarkomane, ikke blir kasteball mellom kommunene. Og det var derfor man endret dette i sosialtjenesteloven.

Som jeg sa, får man i Oslo kommune noe økte tilskudd i tillegg til at det er en rekke statsfinansierte tiltak som retter seg direkte mot denne gruppen.

S p ø r s m å l 1 6

Odd Holten (KrF): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«I tilknytning til Østfoldpakken fase I er det gitt samtykke til en felles dugnad med 50 pst. statstilskudd.

Vil statsråden i revidert nasjonalbudsjett påse at det innarbeides startbevilgninger til denne viktige veipakken, slik at arbeidene kan påbegynnes i 2000?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Ved Stortingets behandling av Østfoldpakken fase 1 ble det forutsatt at nivået på den statlige investeringsrammen for utbyggingen av E6 og E18 i Østfold for perioden 2002–2011 vil bli avklart i forbindelse med behandlingen av Nasjonal transportplan. Når rammen er avklart, vil det bli utarbeidet en utbyggings- og finansieringsplan for utbyggingen. Endelig valg av enkeltprosjekter og bevilgninger til disse vil bli foretatt i de årlige budsjettproposisjoner.

Statens vegvesen arbeider ut fra en arbeidsplan der man tar sikte på å starte bompengeneinnkrevningen mot slutten av 2000 og utbyggingen av de første parseller på E6 og E18 i 2001.

Ut fra dette anser jeg det riktig at oppstarten på Østfoldpakken fase 1 behandles i statsbudsjettet for 2001.

Hans J. Røsjorde hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Odd Holten (KrF): Jeg takker for svaret, men det var egentlig ikke så veldig mye nytt.

Å få enighet og vedtak om å bygge ut E6 og E18 samt jernbaneløsningen i Moss har vært en svært tung og vanskelig sak lokalt i Østfold. En hovedforutsetning var denne spleisesaken, med 50 pst. fra statens side. Det er klart at det nå har oppstått en stor utålmodighet, for vi ser at det er et klart skille på veistandard mellom Akershus og Østfold når vi tar f.eks. E6. Det medfører at vi har et stort behov for å få dette viktige arbeidet igangsatt så fort som mulig, og det må i hvert fall ikke skje slik at vi oppretter bomstasjoner først, før arbeidene kan påbegynnes. Jeg er fristet til å utfordre statsråden på om han kan gi noe klarere signal om sin personlige holdning i dette viktige

spørsmål, slik at Østfolds befolkning har noe å se fram til.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg er enig med representanten Holten i at det har vært en vanskelig sak, og jeg forstår utålmodigheten og også ønsket om snarlig igangsetting. Den framdriften som jeg har redegjort for, er imidlertid i samsvar med stortingsbehandlingen av Østfoldpakken fase 1, og den vil jeg forholde meg til.

Jeg vil ellers følge opp så hurtig det er mulig, og jeg har i den sammenheng allerede tatt fatt i spørsmålet om bomplassering på Fv 311 ved at jeg har invitert de berørte kommuner og fylkeskommuner til et snarlig møte.

Odd Holten (KrF): Jeg takker igjen for svaret.

Jeg synes det er nyttig og hyggelig at det er tatt et initiativ, slik at en i hvert fall får fastsatt den konkrete biten som går på bompengeløsningen. Men ut fra statsrådets eget bosted regner jeg med at han er svært godt kjent med at dette er svært belastede veier, både når det gjelder alvorlige ulykker og stor trafikk tetthet. Da er det viktig for oss at vi nå kunne få en erkjennelse av at det er ikke bare for disse to veiene å bli stående i en lang, lang kø i de kommende planer. De må gis en klar prioritering ut fra viktigheten av disse to veistrekningene og ikke minst også tunnelløsningen i Moss. Det forventer jeg at statsråden vil ta hensyn til når han begynner med sitt arbeid når det gjelder budsjett og veiplan.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Det er helt riktig at dette er svært belastede veistrekninger, både hva angår trafikk tetthet og også når det gjelder ulykkesfrekvens. Derfor vil vi fortsatt fokusere sterkt på dette.

Når det gjelder jernbanetunnelen i Moss, vil den bli håndtert i forbindelse med behandlingen av Nasjonal transportplan.

S p ø r s m å l 1 7

Marit Tingelstad (Sp): Jeg skal få stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Ifølge oppslag i ulike media i Oppland den siste tiden er Gjøvikbanens framtid truet. Det verserer utsagn om at strekningen Gjøvik–Jaren kan bli nedlagt.

Hvordan ser statsråden på dette i forhold til å styrke kollektivtrafikken og miljøet?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Togtrafikken på Gjøvikbanen inngår i statens kjøp av persontransporttjenester fra NSB. Det er inngått avtale mellom staten ved Samferdselsdepartementet og NSB for kjøp av persontransporttjenester for 2000, og det er i denne avtalen ikke lagt opp til en nedlegging av strekningen Gjøvik – Jaren.

I avtalen mellom Samferdselsdepartementet og NSB for 2000 er det lagt til grunn et statlig kjøpsbeløp på 68 mill. kr til Gjøvikbanen. NSBs holdning er at dagens drift på Gjøvikbanen ikke gir et godt nok tilbud til de reisende og er for kostbart for staten. Etter det jeg har fått opplyst, vurderer NSB derfor ulike alternative løsninger for den videre driften på Gjøvikbanen.

Dagens togtrafikk på Gjøvikbanen inngår i rammeavtalen staten har inngått med NSB for kjøp av persontransporttjenester for perioden fram til og med 2001. Jeg legger opp til at NSBs togtilbud på Gjøvikbanen i likhet med andre banestrekninger blir vurdert i forbindelse med en ny fireårig rammeavtale mellom staten og NSB for perioden 2002-2005. Hvis NSB før dette, i samarbeid med lokale myndigheter, blir enige om en alternativ løsning for dagens drift som kan dekkes innenfor dagens økonomiske rammer, er jeg imidlertid villig til å se nærmere på dette.

Marit Tingelstad (Sp): Jeg takker for svaret.

Statsråden sa at hvis man kunne komme til en avtale innenfor dagens rammer, var han villig til å se på saken. Vi fra Oppland ønsker et svar nå. I 1993 ble det sagt i rapporten om ny satsing på Gjøvikbanen at alt som var skulle rustes opp, både bane og kjøremateriell. Det har ikke skjedd. Det har bare vært usikkerhet. Så står jeg med dagens Oppland Arbeiderblad:

«NSB-direktør står på sitt: Én avgang»

– én avgang pr. dag fra Gjøvik, og buss. Vi fra Oppland vil ha en sikkerhet for at Gjøvikbanen skal bestå. Den har absolutt sin store verdi i trafikkmønsteret, og den er helt nødvendig for å sikre infrastrukturen i Vest-Oppland, som er svært dårlig. Jeg forventer nå et klart svar fra statsråden, om han ønsker at det skal være jernbanedrift på Gjøvikbanen.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Mitt utgangspunkt er at nåværende rammeavtale ligger fast ut 2001. Men hvis NSB før dette ønsker å etablere et nytt tilbud som er minst like godt som dagens både for de reisende og for miljøet, og som ligger innenfor dagens økonomiske rammer, er det naturlig at NSB tar dette opp med Samferdselsdepartementet i forbindelse med kjøp av tjenester for 2001.

Marit Tingelstad (Sp): Jeg konstaterer at statsråden ikke har noen klar holdning til at det er viktig å ha Gjøvikbanen. Da viser jeg til dagens oppslag i Oppland Arbeiderblad, hvor Arne Wam understreker

«at det fortsatt er eieren, staten, som har siste ord. Samferdselsdepartementet avgjør om det lønner seg å fortsette med såkalt tjenestekjøp, som i praksis betyr at staten subsidierer driften av banestrekningen».

Jeg trodde dette med kollektivtrafikken var et overordnet prinsipp for å sikre miljøet. Jeg minner om at det er tverrpolitisk enighet om at Gjøvikbanen skal bestå. Oppland Arbeiderparti, det største partiet, har årsmøtevedtak om det, Oppland Senterparti det samme. Det er store folkeaksjoner i gang, og det ringer folk til meg daglig. For ikke lenger enn to timer siden ringte det en dame og sa at det jo er en stadig nedbygging av servicetilbudet. Nå er grønne avganger også redusert. Dette er en langpinning av Gjøvikbanen, og jeg oppfatter det faktisk som en salderingspost i forhold til å sikre midler til krengetogene og til Gardermobanen. Jeg vil høre hva statsråden mener

om dette, for det kommer til å bli et lurveleven hvis ikke Gjøvikbanen skal bestå.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg har allerede gitt uttrykk for en klar holdning om at nåværende rammeavtale ligger fast. Som jeg sa: Jeg er kjent med at ulike alternativer utredes, også fortsatt bruk av tog gjennom en opprusting. Men det aller viktigste for meg er at man i disse vurderingene legger til grunn at man skal ha et minst like godt tilbud for de reisende i dette området.

S p ø r s m å l 1 8

Leif Helge Kongshaug (V): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Fergeselskapene i vestlandsfylkene legger i disse dager fram sine sommerruter. Det ligger an til omfattende kutt. Noen steder vil første og siste tur bli sløyfet for å få driften i balanse. Dette vil være en dramatisk tilbakegang for befolkning og næringsliv. Det vil være for sent å få endrede rammer etter behandlingen av revidert nasjonalbudsjett.

Kan statsråden foreta seg noe straks for å sikre at nåværende rutetilbud opprettholdes?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Statens vegvesen har ført forhandlinger med ferjerederiene om rutetilbud i ferjesektoren. Det opplyses fra Statens vegvesen at forhandlingene er vanskelige, og at det er stor avstand mellom rederiene og de enkelte vegsjefer. Forhandlingene er ennå ikke avsluttet, men stilt i bero.

Statens vegvesen har overfor departementet tatt opp budsjettsituasjonen for ferjedriften. Høy oljepris har gitt høyere drivstoffkostnader enn forutsatt i budsjettet. Også andre forhold har ført til en ugunstig kostnadsutvikling i ferjesektoren. Det gjelder bl.a. innføring av mineraloljeavgift.

Budsjettsituasjonen oppleves som svært stram. Jeg er også gjennom media kjent med at det fra mange av de store ferjerederiene langs kysten vurderes til dels store endringer i rutetilbudet, da det ikke har vært mulig å oppnå enighet i forhandlingene mellom vegkontorene og rederiene om å videreføre tilbudet fra 1999 innenfor disponible budsjetttrammer. Jeg kan likevel opplyse at det så langt ikke er gjennomført tilbudsreduksjoner. Rutetilbudet for 1999 videreføres uendret, i første omgang til 1. mai.

Departementet har til vurdering de innspill som er kommet fra Statens vegvesen om budsjettsituasjonen for ferjedriften. Jeg ser i likhet med representanten Kongshaug at vi har kort tid til å vurdere den aktuelle situasjonen.

I budsjettet for 2000 ble det foreslått at ferjetilbudet i 1999 i hovedsak skulle videreføres i 2000. Det ble likevel presisert i budsjettet at tilbudet vil være avhengig av Vegvesenets forhandlinger med ferjeselskapene. Jeg legger fortsatt til grunn at målsettingen om ferjetilbudet fra budsjettproposisjonen for 2000 skal stå ved lag. Saken er viktig og tidskritisk og har derfor høy prioritet.

Leif Helge Kongshaug (V): Jeg vil starte med å ta ke statsråden for – slik jeg oppfattet det – et positivt svar.

Vi vet at fergedrift er et umåtelig viktig samferdsels-tilbud for innbyggere og næringsliv langs hele vår langstrakte og verdiskapende kyst. Som statsråden sa, er det på grunn av bl.a. økte drivstoffkostnader forslag om betydelige kutt. Men det ble jo også presisert her at forhandlinger pågår fortsatt.

Jeg får opplyst ved tall innhentet fra veikontorer på Vestlandet at Møre og Romsdal mangler ca. 28 mill. kr. Det er forslag om kutt på første og siste avgang i samband og å legge store ferger i bøyer. Sogn og Fjordane mangler 10 mill. kr, Hordaland 27 mill. kr og Rogaland 24 mill. kr. Tar en med Sørlandet og Nord-Norge i tillegg, opererer en her med en mangel på kanskje 150 mill. kr. Det er rimelig dramatisk det som blir foreslått, hvis de driftsbudsjetter som fergeselskapene skal ha, skal være i balanse. Så spørsmålet mitt til statsråden er: Skal fergeselskapene legge opp en rutetabell der driftsbudsjettet er i balanse, eller skal de redusere tilbudet fra 1. mai?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Ferjetilbudet spiller en sentral rolle i samferdselen i store deler av landet vårt, og det er selvsagt derfor også et bredt engasjement rundt disse spørsmålene.

Jeg kan, uten å gå i detaljer i forhold til det enkelte fylke, bekrefte at her er det snakk om forholdsvis store beløp. Det er da naturligvis også årsaken til at det er en problematisk situasjon.

Fra departementets side vil vi legge til grunn at vi skal følge opp det som er sagt i budsjettproposisjonen om ferjetilbudet, og jeg gjentar at vi ser dette som tidskritisk og vil håndtere saken så snart som råd, slik at vi kan gjøre det før forhandlingene avsluttes.

Leif Helge Kongshaug (V): Jeg synes denne saken er inne i et positivt leie i den situasjonen som vi er oppe i, og vil bare meddele at sentrum også er innstilt på å følge opp det som ligger i budsjettproposisjonen. Dermed skulle det være et flertall for at rutetilbudet kan beholdes.

Når situasjonen er slik at det kommer forslag om kutt på fergetilbudet, skaper dette uro blant innbyggere og næringsliv. Folk har forventninger til en standard åpningstid på det offentlige veinettet, og etter min mening er det viktig at en får definert en langsiktig transportstandard for fergene, slik at den delen av riksveier og fylkesveier blir mer forutsigbar enn å være avhengig av svingninger i oljeprisen på verdensmarkedet. Kan statsråden være med på tanken om å få definert en langsiktig transportstandard for fergedriften, slik at tilbudet blir mer forutsigbart for innbyggere og næringsliv?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg er glad for det som jeg oppfatter som politisk støtte til nødvendige tiltak innenfor dette området i den situasjonen vi er i.

Når det gjelder de mer langsiktige spørsmål, har jeg merket meg representantens synspunkter, som jeg vil ta med meg i det videre arbeid.

S p ø r s m å l 1 9

Lodve Solholm (Frp): Eg vil stille fiskeriministeren følgjande spørsmål:

«Det har kome sterke protestar frå fiskarhald på Regjeringa sitt vedtak om stopp i fisket nord for 62. breiddegrad for torsk, sei og hyse i tida frå og med 15. til 24. april 2000.

Vil statsråden oppheve dette vedtaket og heller gå for helgedagsfreding, som er det vanlege?»

Statsråd Otto Gregussen: I forbindelse med de årlige reguleringene av fisket ble det fra departementet sendt ut en pressemelding i desember 1999 om at det ville bli innført en generell påsekestopp i 2000. Begrunnelsen er hensynet til vern av gytebestanden. Etter nærmere vurderinger ble stoppen justert noe i tid, samtidig som den ble innskrenket til kun å gjelde fiskeslagene torsk, hyse og sei. Melding om dette gikk ut til næringen 3. mars 2000.

Påsekestoppet er et tema som årvisst engasjerer, og det har flere år først vært fastsatt påsekestopp, som like før påske er blitt opphevet etter sterkt press fra deler av næringen. Dette kan for noen synes fornuftig, mens det skaper problemer for andre som har planlagt sin drift ut fra hva som faktisk er fastsatt. Skal både hav- og landsiden kunne drive en næring med en viss grad av forutsigbarhet, er det viktig at en står på de beslutninger som fattes. Vekst og økt verdiskaping i norsk fiskerinæring vil bl.a. kreve at de offentlige rammebetingelsene er langsiktige og forutsigbare.

Internasjonale forpliktelser og meddelelser overfor andre land om påsekestoppet taler dessuten for ikke å gjøre endringer i bestemmelsen. Forskriften er sendt andre land for notifisering, der det samtidig er gjort klart at det er biologiske hensyn som ligger til grunn, med behov for tiltak for å bedre gyteforholdene og derved også sikre en bedre rekruttering til bestanden. Det er nødvendig å stå fast ved fastsatte beslutninger dersom Norge skal fremstå som en seriøs ressursforvalter, og vi sitter ikke i dag inne med informasjon som skulle ha endret grunnlaget for innføring av påsekestopp.

Dårlig vær med mye landligge, kombinert med sent innsig av torsk, har brakt en del av denne flåten i en vanskelig situasjon. Det ble derfor sist fredag fastsatt en bestemmelse om at fartøy under 28 m som fisker med konsjonelle redskap, ble gitt unntak fra søn- og helligdagsfredningen i fisket etter torsk, hyse og sei fram til påsekestoppet inntre. På denne måten kombinerer vi ønsket om flere fiskedøgn med behovet for en sammenhengende gytevernperiode. Unntaket har medført en del reaksjoner, og jeg registrerer at deler av næringen fortsatt vil ta omkamp på denne saken og forhandle seg fram til en kortere påsekestopp enn den fastsatte.

Både myndigheter og næring må ta de signaler vi har fått fra forskerne på alvor og gjøre vårt for å legge forholdene til rette for at torsken skal kunne få gyte under best mulige betingelser. Jeg vil minne om at det er fastsatt en totalkvote for torsk for 2000 som innebærer en gradvis gjenoppbygging før vi med rimelig sikkerhet kan

anta at torsken igjen skal befinne seg innenfor trygge biologiske grenser. Dette krever forsiktighet i gjenoppbyggingsfasen. Det vil derfor ikke bli foretatt endringer i den vedtatte påkestopp. Med de reduserte kvotene som i år er innført i torskesektoren, har jeg tro på at fiskerne vil fiske sine kvoter til tross for at det blir fiskeforbud i en kort periode. Torskekvoten for konvensjonelle redskap er i år 2000 fastsatt til 136 150 tonn. Til sammenligning var denne kvoten 163 990 tonn i 1999, altså en reduksjon på 27 840 tonn.

Samlet sett må jeg få understreke at fisket så langt er i rute i forhold til de siste årene. Ifølge Råfisklaget statistikk er det levert 12 036 tonn skrei i Lofoten pr. uke 11 i år. Til sammenligning var det på samme tidspunkt i fjor levert 13 543 tonn.

Lodve Solholm (Frp): Også eg ser behovet for at vi skal ha stabile rammevilkår. Men det er visse ting, når ein skal drifte på sjøen, som ikkje er så lette å forutsjå, nemleg ver og vind. I år har vi hatt svært dårleg ver på kysten. Det har bl.a. ført til at fiskeridirektøren tok til vettet – som vi seier på våre kantar av landet – og oppheva helgefredinga frå torsdag i førre veke. Når vi no har hatt så dårleg ver denne perioden, kan eg ikkje forstå kvifor ein ikkje då heller kan innføre helgedagsfreding i påska og oppheve vedtaket, slik at fiskarane har moglegheit til å drifte. For eg er redd for at veldig mange fiskarar no ikkje klarer å ta kvota si i løpet av denne perioden då torsk, hyse og sei er på kysten, og at dette vil føre til vanskelege driftstilhøve og vanskeleg økonomi for fiskarane.

Statsråd Otto Gregussen: Jeg er glad for at jeg og representanten Solholm er enige om at det er viktig med stabilitet i rammebetingelsene, og dette er en av de rammebetingelsene som bør være stabile. Jeg tror vi kommer i en veldig vanskelig situasjon hvis vi skal legge oss til som en regel at vi på reguleringer som skal gjelde over et helt år, skal korrigere avhengig av hvordan utviklingen i fisket er, som igjen kan være avhengig av vær osv.

Jeg har i motsetning til Solholm ikke noen frykt for at den norske torsk kvoten ikke blir tatt. Jeg har heller ikke noen frykt for at den forutsatte fordelingen mellom de forskjellige gruppene ikke vil bli opprettholdt.

Lodve Solholm (Frp): I dag får vi ikkje stabilitet i rammevilkåra, fordi vêret har skapt ustabile forhold. Det har skapt uvisse for fiskarane som skal drifte båten, og som har vedlikehaldsutgifter. Det har også skapt uvisse om vi klarer å fiske opp dei små tildelte kvotane. Det var litt usikkert om kvotane var store nok, men la no det vere. Det er iallfall vedteke eit kvotenivå som står der. Men då er det også viktig at fiskaren får den stabiliteten som er mogleg innanfor dei gitte driftsperiodane – for ein skiftar vegn og utstyr her for å drifte i dei forskjellige fasane av året – og det er viktig at den stabiliteten som no er blitt ustabilitet på grunn av dårleg ver, kan opprettast ved at ein tek desse små knepa, som bl.a. det fiskeridirektøren gjorde ved å oppheve helgedagsfredinga no i denne

perioden fram til påske. Derfor er mitt spørsmål igjen: Er det då ikkje mogleg å gjere det om til helgedagsfreding i påska, og ikkje ta fiskestopp heile påska?

Statsråd Otto Gregussen: Jeg vil gjenta det jeg sa i mitt første svar, at et vesentlig element for meg i vurderingen av dette er at vi har notifisert alle land som fisker i vår sone om at dette er en stopp som innføres, og som gjelder også for andre lands fartøyer. Denne notifiseringen har en begrunnelse av hensyn til biologien, og denne begrunnelsen står fast. Det er derfor viktig for vår troverdighet at vi står fast på den reguleringen som er gjennomført.

Jeg er ikke enig i antydningen om de kvotene som er satt for i år; de er høye i forhold til hva man kunne ha fastsatt. Hvis man skulle hatt et ønske fra norsk side, måtte det ha vært at det var mulig å fastsette kvoter som tillot en raskere oppbygging av torskbestandene enn det som gjeldende kvoteordning legger opp til.

S p ø r s m å l 2 0

Inger Stolt-Nielsen (H): «Lastebileiere som har gått over til den såkalte miljødieselen, forteller at drivstoffforbruket med denne dieseltypen stiger vesentlig i forhold til forbruket med vanlig diesel.

Kan dette etter statsrådens mening sies å være miljøvennlig?»

Statsråd Siri Bjerke: Fra nyttår ble det innført en avgift på svovel i autodiesel for å oppmuntre til en overgang til lavsvoveldiesel. Lavere svovelinhold i diesel gir redusert utslipp av SO₂ og partikler, i tillegg til at det åpner for bruk av rensutstyr.

Tilpasningen til avgiften har medført at mesteparten av dieselen som leveres på markedet, er lavsvoveldiesel. Avgiften har altså virket etter sin hensikt.

Representanten Inger Stolt-Nielsen har fått opplysninger om at miljødieselen – og da regner jeg med at det er diesel med lavt svovelinhold det siktes til – medfører en vesentlig økning i drivstoffforbruket. Med bakgrunn i de opplysninger departementet har innhentet, er dette ikke riktig. Diesel med lavt svovelinhold gir ikke høyere drivstoffforbruk.

Et nylig vedtatt EU-direktiv stiller strengere kvalitetskrav til innhold av ulike stoffer i diesel. Kravene vil også bli gjort gjeldende for Norge, i henhold til EØS-avtalen. Norske oljeselskap har gradvis tilpasset seg disse kravene. Ett av dem er kravet til tetthet i dieselen. Dette kan gi en marginal økning i dieselforbruket, anslått til 1–2 pst. Den samlede virkningen av disse kravene er mindre miljøbelastning ved dieselbruk.

Både svovelavgiften og kvalitetskravet til diesel er viktige virkemidler for å redusere utslippene fra dieselkjøretøy og på den måten bedre luftkvaliteten i byene.

Inger Stolt-Nielsen (H): De opplysningene som ble gitt fra flere lastebileiere på Norges Lastebileier-Forbunds årsmøte på Sola, var at drivstoffforbruket økte med

mellom 20 og 23 pst. ved overgang til lavsvoveldiesel. Da skulle en jo tro at tettheten av andre avgasser vil føre til at miljøeffekten oppheves. Jeg har litt problemer med å forstå at det kan være miljøvennlig. Jeg har problemer med å se at det har noe miljøaspekt over seg i det hele tatt med denne hevingen av dieselavgiften. Hvis prisen for redusert svovel skal være økt utslipp av andre helseskadelige stoffer, må det vel sies å være dårlig miljøpolitikk. Det er andre stoffer i diesel som er farligere for den menneskelige helse, bl.a. for astmatikere, enn svovelutslipp.

Statsråd Siri Bjerke: Jeg synes det er viktig å se den samlede virkningen av den innførte avgiften og oppfølgingen av EU-direktivet om tetthet i dieselen. I lys av dette er det etter min oppfatning ingen tvil om at miljøvirkningene av disse tiltakene er positive.

Når det gjelder departementets informasjon, bygger den på synspunkter fra Teknologisk Institutt og de fleste oljeselskapene. Jeg tror det er viktig å minne om alvorlighetsgraden av skadene som følger bl.a. av svevestøv. På dette området er miljøvirkningene samlet sett gode.

Jeg viser ellers til at finansministeren tidligere i dag har svart på generelle spørsmål om avgiften.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Inger Stolt-Nielsen (H): Jeg har inntrykk av at hvis en bare kan knytte en avgift opp til miljøet, så går hva som helst. Det var jo også miljøaspektet som var bakgrunnen for at Venstre fikk gjennomslag for sin kongstanke, å øke elavgiften og oljeavgiften.

Det samlede avgiftspresset på el, diesel og olje medfører alvorlige konsekvenser for både næringslivet og kollektivtransporten i distriktene. Nå er det slik at en ferge som ikke lenger går, forurenser heller ikke, mens en buss som ikke går, gjerne blir erstattet med en bil.

Jeg vil gjerne spørre statsråden: Mener statsråden at Arbeiderpartiet skal videreføre denne form for miljøpolitikk, eller kan en vente seg endringer på dette området?

Statsråd Siri Bjerke: Når det gjelder avgifter i miljøpolitikken, vil det være ett av flere virkemidler, på ingen måte det eneste. Jeg synes at avgifter når det gjelder diesel, har vist å ha en svært god miljøvirkning, så på dette området er det ut fra et miljøpolitisk perspektiv riktig politikk å fortsette den linjen vi er inne på.

S p ø r s m å l 2 1

Jan Johnsen (H): Jeg har følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«I brev fra ordføreren i Frøya kommune 15. mars 2000 er jeg gjort kjent med at Direktoratet for naturforvaltning i sin behandling av dispensasjonssøknaden fra SalMar AS ikke vil ta hensyn til stortingsbehandlingen av St.meld. nr. 43 (1998-1999) Vern og bruk i kystsona før de avgjør søknaden.

Vil statsråden sørge for at dette hensynet tas?»

Statsråd Siri Bjerke: Froan naturreservat og landskapsvernområde ble opprettet i 1979. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag gav i 1998 SalMar AS dispensasjon for å drive oppdrett innenfor landskapsvernområdet, tidsbegrenset til 1. juli i år. Dispensasjonen ble gitt på et helt spesielt grunnlag, da en i det aktuelle tidsrommet stod overfor et alvorlig utbrudd av fiskesykdommen ILA.

SalMar AS søkte i september 1999 om ny dispensasjon for ytterligere to år, og det ble bedt om at dispensasjonssøknaden ble behandlet raskt slik at vår- og høstsmolt kunne settes ut i 2000. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag avslø søknaden, og saken ble oversendt direktoratet for klagebehandling. Etter gjeldende saksbehandlingsregler hadde direktoratet plikt til å behandle saken så raskt som mulig. Den søknaden som direktoratet nå har avslått, bygger på et annet grunnlag enn den opprinnelige søknaden fra 1998, da den ikke hadde sammenheng med sykdomssituasjonen.

Miljøverndepartementet har vært og er opptatt av at det ikke skal settes i gang nytt verneplanarbeid som kan berøre næringsinteresser i kystsonen før Stortinget har slutført sin behandling av stortingsmeldingen om vern og bruk i kystsonen. Denne saken gjelder imidlertid ikke etablering av nye verneområder, men ordinær forvaltning av et etablert verneområde. Derfor ligger det ikke noe kritikkverdige i at direktoratet har gitt avslag på klagen om dispensasjon mens stortingsbehandlingen pågår. Stortingsmeldingen signaliserer et behov for evaluering av verneområdene og gjennomgang av verneforskriftene. På den måten får en vurdert status for verneverdiene og virkninger for næringsinteresser og lokalsamfunn. Jeg synes det er viktig at Stortinget får ferdigbehandlet denne meldingen, slik at jeg så raskt som mulig kan iverksette de tiltakene som skisseres her. Dette er altså en av de meldingene som vil bli liggende i Stortinget.

Jan Johnsen (H): Jeg takker for svaret.

Det som er kritikkverdige i denne saken, er at direktoratet skriver til Frøya kommune v/ordføreren at de ikke tar hensyn til den behandlingen som foregår i Stortinget. Det burde dette direktoratet absolutt gjort, så lenge det er sendt ut så klare signaler på saken som det som er gitt. Det som er problemet her nå, er at dette firmaet – SalMar – skal sette ut 900 000 smolt, som må ut i løpet av meget kort tid for ikke å bli ødelagt. Ser miljøvernministeren hvilket problem dette er for dette firmaet?

Statsråd Siri Bjerke: Jeg synes det er svært viktig at denne kystmeldingen kan behandles så raskt som mulig i Stortinget, og de signalene som blir gitt der, vil selvsagt være rettleidende for min videre behandling av disse spørsmålene. Men siden regjeringen la fram en rekke prinsipper for hvordan slike områder skal forvaltes nettopp gjennom den meldingen, synes jeg det ryddigste er at den saken får sin behandling, og at oppfølging følger etter den.

Jan Johnsen (H): Jeg takker igjen for svaret.

Jeg forstår ministeren slik at hun er positiv, men det som er problemet her, er at 900 000 smolt sannsynligvis må flyttes for i det hele tatt å komme i sjøen. Det som er problemet i denne saken, er for så vidt ikke smolten, og det er heller ikke SalMar. Det som er problemet i denne saken, er at de siste 70 som bor igjen der ute, sannsynligvis må flytte sammen med fisken. Det er hele problemstillingen i et nøtteskall. Det er ikke aktuelt å stoppe ut disse 70. De må ha et arbeid å gå til, og det er den eneste muligheten de har. Utstopping av de siste 70 der ute har ingen hensikt.

Statsråd Siri Bjerke: For dette området og for veldig mange områder langs kysten vår vil utfordringen være å få sikret miljøverdiene for framtidige generasjoner samtidig som vi kan sikre arealer for høsting av naturressurser og matproduksjon i sjøen. Derfor ser jeg fram til at vi kan få en rask behandling av denne meldingen i Stortinget, som vil legge fast prinsippene for hvordan det kan skje.

S p ø r s m å l 2 2

Odd Einar Dørum (V): Jeg tillater meg å stille dette spørsmålet til miljøvernministeren:

«Operaen er vedtatt lagt til Bjørvika. Det arbeides også aktivt med byutvikling i området, blant annet med å legge E18 i tunnel.

Hvilke muligheter ser statsråden i samordning og felles utvikling av all statlig og kommunal eiendomsgrunn i området, for å sikre en helhetlig utvikling, og for å kunne finne pengebidrag fra eiendomsutvikling til finansiering av senketunnelen?»

Statsråd Siri Bjerke: Byutvikling i Bjørvika er av stor nasjonal, regional og lokal betydning. Oslo kommune har et hovedansvar for planleggingen. Viktige statlige interesser særlig knyttet til vei, havn og opera tilsier at staten må samarbeide med kommunen for å bidra til en helhetlig utvikling. Miljøverndepartementet har som øverste planmyndighet hatt et sentralt ansvar for å samordne de statlige interessene i Bjørvika. Det er en god dialog mellom de mest berørte partene og den fysiske planleggingen av den nye bydelen. Oslo kommune samarbeider med Statens vegvesen Oslo, NSB BA Eiendom og Statsbygg om grunnlaget for en reguleringsplan som omfatter hele området. Forslag til reguleringsplan skal fremmes til politisk behandling og forventes behandlet av bystyret våren 2002.

Den største utfordringen er å få avklart finansieringen av ny E18 gjennom området. Anlegget er primært begrunnet ut fra lokale byutviklingsmuligheter. Det legges til grunn at kommunale bidrag samt verdiøkningen av tomtgrunnen i området skal tilføres finansieringen av veiprojektet. Oslo kommune har vedtatt å bevilge 150 mill. kr som sitt bidrag til riksveianlegget.

Miljøverndepartementet har ledet en arbeidsgruppe med representanter for de viktigste grunneierne og Oslo kommune for å få beregnet verdiøkningen av tomtene

som følge av senketunnelen. Hvor mye av verdiøkningen som kan tilføres finansieringen av veianlegget, må avklares gjennom forhandlinger med grunneierne.

Jeg mener at det er lagt et godt grunnlag for å kunne finne helhetlige løsninger og få på plass en effektiv organisering for byutviklingen. Partene må nå selv innlede forhandlinger om en selskapsdannelse, gjerne i tråd med forslaget fra NSB Eiendom til Oslo kommune.

Jeg vil følge utviklingen for å se om Miljøverndepartementet kan bidra til ønsket framdrift og resultat. Spørsmålet om prioritering og den samlede finansiering av riksveianlegget vil avklares i arbeidet med Nasjonal transportplan.

Odd Einar Dørum (V): Statsråden og jeg ser i det alt vesentlige likt på viktigheten av området og hvordan en må arbeide for å finne en løsning.

Jeg tror at den selskapsdannelsen som ble nevnt i svaret, er viktig, og jeg tillater meg å stille et tilleggs spørsmål: Vil staten på den ene eller andre egnede måte ta et initiativ til at det i første omgang kan startes et utbyggingsselskap for å sikre en helhetlig utbygging i Bjørvika – hvor det er naturlig at både statlige og kommunale interesser er med?

Statsråd Siri Bjerke: Jeg ser det som naturlig å følge opp denne saken.

Arbeidsgruppen som har utredet ulike modeller for gjennomføringen av byutviklingen, har gjort en viktig jobb. NSB Eiendom har i brev til Oslo kommune i januar i år bedt om en dialog med kommunen om mulighetene for et fastere samarbeid om utbygging av arealene i Bjørvika og Bispevika. Dette kan skje i form av denne felles selskapsdannelsen, eller gjennom andre samarbeidsformer.

På dette grunnlaget vil jeg følge nøye med i saken videre.

S p ø r s m å l 2 3

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg har følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«Skiptvet og Våler kommuner i Østfold påklager Direktoratet for naturforvaltning sitt avslag på søknaden om felling av «ulvetispa» i området, og ber Miljøverndepartementet omgjøre vedtaket og innvilge søknaden. Kommunene mener det ikke er tatt nok hensyn til den hyppige eksponeringen for mennesker, som har skapt frykt i området.

Vil departementet vektlegge dette forhold ved klagebehandlingen?»

Statsråd Siri Bjerke: Fire kommuner i Østfold har den 8. februar i år søkt Direktoratet for naturforvaltning om fellingstillatelse på en ulvetispe som har hatt tilhold i kommunene det siste året. Ulvetispa er den samme som i fjor fikk et valpekull med en hund.

Det er ikke ønskelig at blandingsdyr av ulv og hund sprer seg i naturen, fordi det kan føre til spredning av ge-

ner fra hund i den skandinaviske ulvebestanden. Derfor gav direktoratet fellingstillatelse på blandingsvalpene i februar i år. Direktoratet slo samtidig fast at den voksne ulvetispa er en renrasert ulv.

Det rettslige grunnlaget for å behandle kommunenes fellingssøknad er viltloven og forskrift om forvaltning av bjørn, jerv, ulv og gaupe. Etter forskriften kan direktoratet gi fellingstillatelse dersom ulv volder betydelig skade på bufe og tamrein. Ved avgjørelsen skal det tas hensyn til størrelse og sammensetning av vedkommende rovviltbestand, områdets betydning som beitemark og skadenes omfang og utvikling. Før fellingstillatelse gis, skal det vurderes om det i stedet kan gjennomføres forebyggende tiltak for å begrense skadene.

Direktoratet har den 2. mars i år avslått søknaden. Saksgangen er slik at eventuelle klager blir forberedt av direktoratet før de oversendes departementet for avgjørelse. Klagefristen gikk ut for kort tid siden, og departementet har ennå ikke mottatt klagesaken som representanten Hedstrøm viser til. Når en eventuell klage kommer til departementet, vil vi behandle den grundig.

I lys av dette vil jeg legge til at jeg tar sikte på å fremme forslag til endringer i viltloven før sommeren, i tråd med de forslagene som har vært ute til høring. Vi vil også før sommeren få utarbeidet et opplegg for den videre forvaltningen av ulv. Opplegget vil inneholde forebyggende tiltak mot ulveskade på sau i beitesesongen og en modell for differensiert forvaltning. Forvaltningsmodellen vil bli sendt ut på en bred høring.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg takker statsråden for svaret.

Direktoratets vurdering av søknadens innhold bedømmes som korrekt, men vurderingene antas å være mangelfulle i forhold til hele innholdet i søknaden. Avslaget er kun begrunnet med at bestandsmålet i Sør-Skandinavia ikke er nådd. Søknaden inneholdt mange andre momenter som ikke er vektlagt i avslaget. Jeg vil ta noen eksempler: Ulvetispa har ofte eksponert seg for mennesker og nærmest oppført seg som en hund, og antydningene om at ulven kan være utplassert av mennesker, er ikke drøftet. Videre er det mulig at flokken dyret tilhører, har angrepet mennesker. Summen av nevnte og andre ting er ikke tillagt vekt.

Ifølge stortingsmelding om rovviltforvaltningen, Bern-konvensjonen og viltloven kan det gis rom for å ta ut ulv med uønsket atferd uten at det endelige bestandsmålet er nådd. Er statsråden enig i dette?

Statsråd Siri Bjerke: En eventuell klage som kommer til departementet, vil bli underlagt en bred behandling.

Alt det arbeidet jeg gjør på dette området, bygger på Stortingets vedtak om rovviltforvaltningen. Men jeg minner igjen om at Stortinget vil få anledning til å følge dette opp når jeg fremmer forslag til endringer i viltloven før sommeren. Også forslaget om den videre forvaltningen av ulv blir viktig i denne sammenheng, og dette forslaget skal altså sendes ut på høring.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg takker statsråden for svaret.

I dagens Dagbladet omtales «Siris miljøoffensiv». Der står det bl.a.:

«Regjeringen Bondevik maktet aldri å legge fram en plan for en egen ulvesone i Norge, utarbeidet av Direktoratet for Naturforvaltning og fylkesmennene i våre sørøstlige områder. Overfor Dagbladet bekrefter statsråd Siri Bjerke at soneplanen vil bli lagt fram før påske.»

Så vidt jeg kan se, skal den omfatte det sørøstlige Hedmark med Finnskogen og sørover øst for Glomma, videre det meste av Akershus med Oslos nordmark samt hele Østfold. Mitt spørsmål blir da: Har denne planen vært ute på høring? Det må vel være slik at de berørte kommuner har krav på å få uttale seg før en endelig plan fremlegges.

Statsråd Siri Bjerke: La meg for ordens skyld minne om at den første delen av det sitatet representanten Hedstrøm trakk fram her, var Dagbladets egne kommentarer. Det som jeg har uttalt der, er nettopp det at jeg vil legge fram en sak for Stortinget om endringer i viltloven, som jeg også har bekreftet her i dag.

Når det gjelder arbeidet med soneplanen, vil vi ha en grundig drøfting av dette i Regjeringen. Det vi nå bygger på, er bl.a. det forslaget som fylkesmennene i alle de berørte fylkene har arbeidet med. Det vil så være naturlig at dette forslaget får virke en sesong, for så å gå ut på en bred høring i neste omgang.

S p ø r s m å l 2 4

Harald T. Nesvik (Frp): «Kysten utenfor Sunnmøre har nok en gang tatt et menneskeliv som følge av en tragisk ulykke. En fisker falt over bord mens han utøvde sitt yrke som fisker. Hans sønn klarte ikke å få han inn i båten igjen, og vedkommende døde etter en stund. Et redningshelikopter kunne, dersom det var stasjonert på Vigra, kommet frem til ulykkesstedet på kort tid, men dette redningshelikopteret er fjernet av Stortinget.

Vil statsråden ta et initiativ slik at et flerbrukshelikopter kan stasjoneres på Vigra?»

Statsråd Hanne Harlem: Jeg planlegger å fremlegge en stortingsmelding om redningshelikoptertjenesten i løpet av våren. En slik stortingsmelding var også varslet av den tidligere regjering. Bakgrunnen for meldingen er forslag til endringer og forbedringer av redningshelikoptertjenesten som ble fremmet av et regjeringsoppnevnt utvalg i 1997. Meldingen vil bl.a. omhandle ansvarsforhold for tjenesten, reaksjonstid, legebemannning, krav til nye helikoptre og fremtidige basemønstre. Vurdering av spørsmålet om bruk av et flerbrukshelikopter på Nordvestlandet og en eventuell nærmere plassering av et slikt helikopter vil med andre ord inngå i den nevnte meldingen og besvares i den forbindelse.

Når det gjelder den tragiske drukningsulykken som representanten Nesvik viser til, opplyser Hovedrednings-

sentralen på Sola at i dette konkrete tilfellet ville et helikopter plassert på Vigra ikke hatt noen betydning for utfallet av redningsaksjonen.

Harald T. Nesvik (Frp): Hvorvidt det som kommer fra Hovedredningssentralen på Sola, er korrekt, skal være usagt fra min side. Men en av hovedårsakene og den største kritikken i forbindelse med denne spesielle ulykken var nettopp at hele redningsaksjonen – slik følte i hvert fall fiskerne det – var dårlig organisert.

Dersom et helikopter hadde vært stasjonert på Vigra, og dersom det hadde vært bemannet og i stand til å foreta den utrykningen som skulle til, kunne man ved bruk av vinsj kommet seg ned og eventuelt reddet denne fiskeren. Det skjedde ikke, fordi det nærmeste helikopteret står på Ørlandet. Det er derfor viktig i et distrikt som Sunnmøre, med et stort antall fiskere og båter og annen kystfart, at vi har et sånt redningshelikopter på plass.

Jeg vil spørre statsråden nok en gang: Vil hun ta hensyn til denne farlige kyststrekningen når denne saken legges fram for Stortinget?

Statsråd Hanne Harlem: Det er ikke vanskelig å være enig i at det må være en forsvarlig redningshelikoptertjeneste også for Nordvestlandet og for fiskeflåten på Sunnmøre. Det som er spørsmålet, er hvordan man skal ivareta det på en best mulig måte. Det er mange elementer som skal inngå i vurderingen – helikopterets plassering, hvilken type helikopter, om det skal være en fullverdig base eller ikke, og hva slags reaksjonstid det skal være. Alle disse elementene er det som til sammen avgjør hvordan vi skal få til en forsvarlig redningshelikoptertjeneste for alle deler av kysten vår.

Harald T. Nesvik (Frp): Kanskje det viktigste man kan gjøre fra departementets side, er å se på muligheten for innleie av helikopter, f.eks. fra private firmaer. Jeg har bl.a. vært i kontakt med et firma som sier at det ikke er noe problem å plassere et helikopter på Vigra og drifte det til en langt billigere pris enn de tidligere redningshelikoptrene hadde.

Det som det er vist til om ansvarsforholdene, er veldig viktig her, for sånn som denne ordningen fungerer, eier Forsvaret helikoptrene, mens bruken av Redningstjenesten ligger til Justisdepartementet. Da har man hele tiden splittede interesser.

Det er viktig å merke seg at dette fylket kanskje er det mest fiskeriavhengige fylket i Norge. Og det er viktig at vi i Stortinget kan påse at Redningstjenesten sørger for sikkerheten til dem som ferdes på havet. Dette landet har veldig store inntekter fra fiskerinæringen og annen kystnæring, og vi må sørge for at de også føler den tryggheten som det er å ha et sånt redningshelikopter på plass.

Statsråd Hanne Harlem: Alle de momenter som representanten Nesvik tar opp, er momenter som bør inngå i meldingen, og som også Stortinget får full anledning til å diskutere i forbindelse med at meldingen behandles i Stortinget.

S p ø r s m å l 25

Harald T. Nesvik (Frp): Jeg vil få lov å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Da politimesteren på Sunnmøre la frem statistikk for virksomheten på Sunnmøre, var dette en statistikk som vakte oppsikt ikke bare når det gjaldt den dårlige oppklaringsprosenten for vinningskriminalitet, men det som også var alvorlig, var den lange saksbehandlingstiden i distriktet. Ifølge Sunnmørsposten 8. mars 2000, har nå departementet reagert på den lange saksbehandlingstiden ved å inndra en juriststilling ved politikammeret.

Vil statsråden ta et initiativ slik at denne stillingen kan opprettholdes?»

Statsråd Hanne Harlem: Det er ikke riktig at Justisdepartementet har inndratt en juriststilling ved retts- og påtaleenheten i Sunnmøre politidistrikt.

På grunn av flere store og omfattende straffesaker har politidistriktet siden 1997 hatt en ekstraordinær politifullmektig i tillegg til de faste juristene. Vedkommende har nå krav på fast ansettelse ved første ledighet i en av de faste juriststillingene. Det som nå foretas, er altså å formalisere ansettelsesforholdet til den ekstraordinære politifullmektigen.

Ser man på Sunnmøre politidistrikt i forhold til andre sammenlignbare politidistrikter, ligger Sunnmøre politidistrikt på omtrent samme nivå som de øvrige når det gjelder jurister. Saksbehandlingstiden er imidlertid – som representanten Nesvik også nevnte – blant de lengste av de seks politidistriktene.

Departementet har imidlertid under vurdering å tildele Sunnmøre politidistrikt ekstraordinære midler til nedbygging av eldre straffesaker og til arbeidet med tyngre straffesaker i år 2000.

Harald T. Nesvik (Frp): Det er riktig, som statsråden sier, at det ikke har vært noen fast stillingshjemmel ved Sunnmøre politidistrikt, men det har vært – som det ble sagt – utplassert en ekstraordinær politifullmektig der i tillegg til de faste juristene.

Når man ser den utviklingen som har vært med hensyn til den lange saksbehandlingstiden, er det et betydelig antall straffesaker som føres i det politidistriktet, der dette faktisk også av de straffedømte, de som skal dømmes, blir sett på som beklagelig at det har tatt så lang tid å få fram saken og også når det gjelder straffenedsettelse.

Jeg vil be statsråden nok en gang svare på: Vi forventer at det kommer flere saker, og er det da den rette veien å gå å nedprioritere juriststillingene?

Statsråd Hanne Harlem: Jeg er enig med representanten Nesvik i at det er viktig å få ned saksbehandlingstiden i de politidistriktene der saksbehandlingstiden er lang.

Som jeg også sa i mitt første svar, er det slik at Sunnmøre politidistrikt med hensyn til antallet politijurister ligger jevnt med andre politidistrikter som en kan sam-

menligne med, og det gjelder også antallet anmeldte forhold, antall innbyggere osv. Da er det ikke sikkert at den beste måten å løse dette på kun er å øke antallet stillinger, men heller vurdere, som jeg også varslet, å tildele et ekstraordinært tilskudd for å få ned restansene, slik at Sunnmøre politidistrikt kan fortsette å arbeide på en måte som gjør at de kan få ned saksbehandlingstiden på sikt, på samme måte som de distriktene de kan sammenligne seg med.

Harald T. Nesvik (Frp): Jeg må si at svaret fra statsråden egentlig begynner å forvirre meg, for først sier man at det er riktig å fjerne denne stillingen fordi man ikke har flere stillinger enn andre steder, og så sier man at man i 2000 vil gi ekstrabevilgninger, slik at man skal få ned restansene.

Slik jeg forstår det, er det vel ved å tilføre juriststillinger en kan få ned saksbehandlingstiden. For å få enda flere saker inn til domfellelse og til behandling nytter det vel ikke med ytterligere ressurser til politiet hvis man samtidig fjerner juristbiten.

Spørsmålet mitt til justisministeren er: Vil man i framtiden legge mer vekt på å få enda flere juriststillinger inn i politiet, slik at den vanlige borger i dette land kan være trygg på at i de tilfellene man er så heldig – i hvert fall i mitt distrikt – at man tar vedkommende vinningskriminelle, blir det ikke sett på som et problem at det tar for lang tid å få saker fram til domfellelse?

Statsråd Hanne Harlem: For det første: Jeg er helt enig med representanten Nesvik i at det er viktig å få ned saksbehandlingstiden.

For det andre: Det er forskjell på å heve antallet faste stillinger ved et politidistrikt når man i utgangspunktet ligger jevnt med andre, og det å yte en ekstraordinær innsats for å bygge ned restanser i en kortere periode. Og det er det departementet har under vurdering.

Når det gjelder det tredje temaet representanten Nesvik tok opp, bevilgninger til politijuriststillinger generelt, så er det noe Regjeringen selvfølgelig kommer tilbake til i forbindelse med ordinære budsjettbehandlinger.

Hans J. Røsjorde hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Spørsmål 26

Dag Danielsen (Frp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Et omfattende problem for drosjenæringen i Oslo er det omfattende antallet piratdrosjer som opererer i byen, gjerne i nærheten av drosjeholdeplassene. Dette blir i media anslått til å dreie seg om flere hundre piratdrosjer. Dette skaper problemer for drosjenæringen, samtidig som det svekker respekten for loven. De lovlydige undergraves av de som ikke respekterer loven.

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å begrense piratdrosjevirkningen?»

Statsråd Hanne Harlem: Piratdrosjevirkning vil være en straffbar overtredelse av samferdselsloven § 26, jf. § 7 nr. 1, som krever at den som med motorvogn vil drive persontransport mot vederlag, må ha løyve. Etter førerkortforskriften § 7 nr. 7 litra a er det videre et krav at fører av bl.a. drosje under persontransport mot vederlag må ha kjøreseddel i tillegg til førerkort. Det er også grunn til å tro at piratdrosjevirkning ofte er såkalt «svart arbeid».

Politiets innsats mot piratdrosjer vil i første rekke skje gjennom en strafferettslig forfølging av slike forhold. Denne innsatsen må være gjenstand for prioritering, i likhet med innsatsen mot andre problemområder. Det er i første rekke politimesteren i det enkelte politidistrikt som må foreta denne prioriteringen, og som derfor løpende må vurdere i hvilken grad det kan og bør prioriteres innsats mot slik virksomhet.

Til orientering kan jeg imidlertid tillegge at Høyesterett har lagt til grunn at utførelsen av ett enkelt kjøreoppdrag faller utenfor bestemmelsene som retter seg mot den «som vil drive» persontransport, jf. samferdselsloven § 7. Det kreves derfor gjentagelse for å nå frem med domfellelse. Dette innebærer at det må nedlegges et ikke ubetydelig arbeid fra politiets side for å få domfellelse i slike saker.

Dag Danielsen (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, samtidig som jeg må innrømme at jeg er meget skuffet over det, fordi jeg mener at dette er en så alvorlig sak. Blant annet hevdes det fra informert hold at organisert kriminalitet står bak en del av denne piratdrosjevirkningen. Jeg hadde derfor ønsket at man fra Regjeringens side hadde tatt initiativ til å finne fram til løsninger og å se nærmere på hvilke tiltak man kan iverksette for å få gjort noe med dette. Det åpenbare tiltaket er selvsagt å øke ressursene til politiet, men man kan f.eks. – bare for å nevne ett tiltak – kontrollere en del av de privatbilene som kjører i områder hvor bare drosjer har adgang til å kjøre, og bøtelegge disse. Bare på den måten kan man inndra fortjenesten og dermed gjøre det lite attraktivt å drive denne virksomhet.

Statsråd Hanne Harlem: Det som også overrasket meg – for å si det slik – da jeg gikk nærmere inn i dette spørsmålet om piratdrosjevirkning, var det kravet Høyesterett hadde lagt til grunn, og som dermed har blitt oppfattet slik at man er nødt til å ta samme bil to ganger for å føre saken til domfellelse. Dersom det er slik, som representanten Danielsen viser til, at dette i stor grad har utviklet seg til organisert kriminalitet, kan det hende at man på denne måten i større grad kan klare å føre det beviset som man vil trenge for domstolen, for å underbygge at dette er en gjentatt virksomhet hos den som kjører drosjen, og ikke et enkelt tilfelle, noe som altså ikke er tilstrekkelig for domfellelse. Akkurat den vurderingen og det å følge opp den biten for å finne ut om det er mulig på en enklere måte å ta de som kjører piratdrosjer i dag, ønsker jeg å gjøre.

Dag Danielsen (Frp): Jeg takker igjen statsråden for svaret. Det er positivt at statsråden ønsker å følge opp det hun sa.

Utover det er det etter min mening formålstjenlig at man ber politiet i større grad om å foreta stikkprøvekontroller, og også at man tar initiativ til et møte bl.a. med næringen og de lokale myndighetene i Oslo, slik at man kan utarbeide en handlingsplan som tar sikte på å løse dette problemet.

Det som er det paradoksale, og som etter min mening er litt skremmende med tanke på respekten for lov og orden i dette landet, er at for noen år siden foretok man en omfattende opprydding når det gjelder skattemessige ulovligheter i drosjenæringen med sikte på å få slutt på «svart» taxikjøring. Men i dag er det faktisk de som er lovlige, og som driver renslig i denne bransjen, som er i ferd med å bli skviset ut på bekostning av de som driver ulovlig virksomhet, og som dermed undergraver næringen og respekten for lov og orden, og også det tilbudet som publikum bør ha krav på når det gjelder drosjevirkosomhet. Så jeg håper at statsråden griper fatt i dette.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg skal ta med meg de momentene som representanten Danielsen har nevnt. Men jeg vil likevel understreke at jeg i utgangspunktet er skeptisk til på noen måte å gå inn og overprøve den prioriteringen som det enkelte politidistrikt gjør av hvilke saker de i sitt distrikt ser det viktigst å prioritere, med de ressursene de til enhver tid har.

S p ø r s m å l 27

Lodve Solholm (Frp): Eg vil stille justisministeren følgjande spørsmål:

«Kva er årsaka til at Justisdepartementet, mot intensjonane til stortingsfleirtalet, pålegg politimesteren i Nordmøre politidistrikt å halde ei lensmannsbetjentstilling vakant ved Surnadal og Rindal lensmannskontor?»

Statsråd Hanne Harlem: Det er ikke korrekt at Justisdepartementet har pålagt politimesteren i Nordmøre å holde en lensmannsbetjentstilling ledig ved Surnadal og Rindal lensmannskontor.

Nordmøre politidistrikt ble i 1999 tildelt to stillinger, hvorav én etter forhandlinger med de tilsattes organisasjoner ble plassert ved Surnadal og Rindal lensmannskontor og besatt.

Senere i 1999 gikk lensmannen i Surnadal og Rindal av med pensjon etter oppnådd aldersgrense.

På bakgrunn av knappe driftsbudsjetter også for år 2000 har imidlertid politimesteren i Nordmøre besluttet å holde tre stillinger i politidistriktet ledige inntil videre. En av disse er den her omtalte lensmannsbetjentstillingen som ble ledig på grunn av internt opprykk etter at lensmannen gikk av.

Politimesteren har ansvaret for å foreta en fortløpende vurdering av budsjettsituasjonen i politidistriktet. Det er for øvrig i St.prp. nr. 1 for 1998-99 gitt åpning for at politidistrikt kan holde stillinger ubesatte.

Lodve Solholm (Frp): Det som forundrar meg, er at vi her i denne salen sit og lagar det eine budsjettet etter det andre, har det eine ønskemålet etter det andre, til og med har gjort vedtak om at vi skal sikre dei 300 studentane som kjem ut frå Politiskulen, jobb i framtida, og vi er alle – eg trur nesten tverrpolitisk – einige om at vi no bør satse på å styrkje polititressursane ute i distrikta og i byane, og så opplever vi at det blir oppretta stillingar, og dei har tilsette kanskje to–tre månader, for så å bli utan nokon tilsette, for så å gjere stillingane vakante. Ser ikkje statsråden at dette på ein måte er å kaste blå i auga på folk som har tillit til at det Stortinget vedtek, og dei måla Stortinget har med gjennomføring av vedtak, skal vere med på å gje folk ute i distrikta og i byane – ja i heile landet – ein tryggare kvardag?

Statsråd Hanne Harlem: Det Stortinget vedtar i tillegg til stillingshjemler, er jo en budsjettamme, og det er altså slik at politimestrene har plikt til å holde den budsjettammen de er tildelt. Og for å overholde den totale budsjettammen de er tildelt gjennom Stortingets budsjettvedtak, er det i enkelte distrikter slik at man holder stillinger ubesatte. Det er nettopp for å overholde de vedtak Stortinget har fattet.

Lodve Solholm (Frp): Eg skjønar at statsråden på ein måte har ei unnskyldning i og med at ho har vore statsråd i berre ein fjorten dagars tid, og at budsjettet er framlagt av ei anna regjering, men likevel sit Arbeidarpartiet, som statsråden representerer, med ansvaret også for dette inneverande budsjettet.

Lat meg no seie at eg skal vere så stor av meg at eg unnskylder statsråden, og at eg skal gi ho eit høve til til å kome tilbake til saka, nemleg: Vil statsråden prøve gjennom revidert nasjonalbudsjett, som Arbeidarpartiet og denne regjeringa no skal legge fram, å endre på rammene, slik at ein i dei vakante lensmannsbetjentstillingane og stillingar i politiet no kan få tilsette for resten av året, og spesielt kanskje i denne stillinga som eg her har teke opp?

Statsråd Hanne Harlem: Det er kanskje fordi representanten Solholm vet at jeg er ny, at han prøver å få meg til å si noe om revidert nasjonalbudsjett før revidert nasjonalbudsjett fremmes av Regjeringen, men det er altså slik at jeg har ikke tenkt å si noe om innholdet i revidert nasjonalbudsjett før revidert nasjonalbudsjett er behandlet og fremmet for Stortinget.

S p ø r s m å l 28

Øyvind Vaksdal (Frp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Justisdepartementet gav 2. mars 2000 95 000 kroner til søket etter de savnede etter «Sleipner»-forliset. De savnedes pårørende fikk også 150 000 kroner i støtte av rederiet Hardanger Sunnhordlandske Dampskipsselskap (HSD). Disse pengene er nå brukt opp, og én av de savnede er funnet. Det er nå startet en lokal pengeinnsam-

ling for å finansiere ytterligere søk etter de to som fortsatt er savnet.

Vil statsråden sørge for ytterligere midler til søk i tråd med løftene fra den tidligere justisministeren?»

Statsråd Hanne Harlem: Det offentlige har bidratt med betydelige midler i denne saken. I tillegg til de nevnte 95 000 kr har Justisdepartementet bidratt med ca. 2 mill. kr til søk etter at redningsaksjonen ble avsluttet. Disse pengene er gitt som en ekstrabevilgning til Hordaland politidistrikt, som har hatt det overordnede ansvaret for søkene. I tillegg har Forsvaret bidratt med bruk av spesialfartøyet KNM «Tyr» for søk.

I tillegg vil jeg gjerne understreke at da de nevnte 95 000 kr ble gitt, ble det samtidig klart sagt fra fra Justisdepartementet at ytterligere støtte ikke kunne påregnes. Det er imidlertid slik at Forsvarets spesialfartøy KNM «Tyr» likevel vil gjennomføre ytterligere søk i uke 14, dvs. fra kommende uke. Kostnadene med dette vil bli dekket av det offentlige. Et koordineringsmøte avholdes i dag, og området for søket vil bli fastlagt i samråd med både politiet og de pårørende. På møtet tas det sikte på å samle ekspertise fra Sjøforsvaret, Hardanger Sunnhordlandske Dampskipsselskap (HSD), operatørselskapet, dvs. det firmaet som har utført søket, og politiet, slik at søket skal bli mest mulig effektivt. Etterforskningsopplysninger, informasjon om strøm og værforhold, lokale fiskeres erfaringer og tidligere erfaringer fra søksarbeidet vil danne grunnlaget for de vurderinger som gjøres før altså dette nye søket iverksettes fra kommende uke.

Øyvind Vaksdal (Frp): Jeg takker statsråden for svaret.

Vi bor som kjent i et av verdens rikeste land, og jeg synes bl.a. på bakgrunn av dette at det er uverdigg at pårørende skal måtte drive pengeinnsamling for å finne sine savnede. Ingen av oss kan vel egentlig skjønne den situasjonen de pårørende er i, uten å ha opplevd noe lignende selv. Jeg synes likevel vi må prøve å forstå den fortvilte situasjonen de er i, og jeg hadde derfor håpet og tatt det som en selvfølge at staten stilte opp økonomisk og i alle fall gjorde det som var mulig for at de savnede ble funnet, slik at de pårørende i det minste fikk en grav å gå til for å minnes sine kjære.

Jeg tolker likevel statsrådets svar som en smule positivt, men det var litt uklart med hensyn til hvilke midler som skulle brukes. Jeg har tidligere registrert at statsråden ville ha en faglig vurdering av dette før en ville gå inn med ytterligere midler. Jeg vil derfor spørre om hva en eventuelt kan forvente av beløpsstørrelse og hvor lang tid en slik faglig vurdering vil ta.

Statsråd Hanne Harlem: Det er veldig lett – eller jeg vet ikke om det er lett – å forstå at de pårørende etter en slik ulykke, eller andre som mister sine nære på havet, har behov for å finne de omkomne, slik at man får en grav å gå til. Samtidig er det selvfølgelig slik at det er grenser for hvor lenge man kan søke etter omkomne på havet. Det ligger på en måte i sakens natur at på et eller

annet tidspunkt er sjansene for å finne omkomne så små at man ikke kan fortsette å søke. Det er det dilemmaet vi til enhver tid står overfor.

Jeg bad om en faglig vurdering som gikk på nettopp en vurdering av om man har noen grunn til å tro at det her er muligheter for å finne de omkomne ved å søke lenger. Den vurderingen jeg har fått via Hordaland politikammer, er at man mener, som man mente da man stanset søket på et tidligere tidspunkt, at sjansene for å finne omkomne er svært små. Likevel gjør man denne nye runden med KNM «Tyr», slik at det er et håp om å finne de omkomne i den runden, men dersom det ikke fører fram, er jeg ikke innstilt på at man fortsetter å gi støtte til ytterligere søk.

Øyvind Vaksdal (Frp): Jeg er både forundret og skuffet over at statsråden ennå ikke har forstått alvoret i situasjonen. Det er selvfølgelig prisverdig at noen private setter i gang en innsamlingsaksjon, men jeg vil likevel spørre statsråden: Er det virkelig et av verdens rikeste land verdig at en i et slikt tilfelle må samle inn penger privat for å søke etter de savnede?

Statsråd Hanne Harlem: Jeg synes ikke det er noe enkelt svar på dette. Hvis man sier ja til alltid å dekke utgiftene når private tar initiativet til å samle inn penger, betyr det at det offentlige alltid skal fortsette å dekke utgifter ved søk så lenge pårørende ønsker det. Den grensen er kanskje ikke den grensen man bør trekke. Det er heller ikke den grensen som er antydnet av det utvalget som har laget en utredning om søk etter omkomne på havet, og hvor det nettopp trekkes opp at det må være flere momenter med i vurderingen av hvor lenge man skal søke og når man skal avslutte et søk, og hvor bl.a. muligheten for å finne omkomne vil være et viktig moment. Det er klart at følelsesmessig vil pårørende ønske å søke veldig mye lenger enn det enhver faglig, uavhengig vurdering vil tilsi ved at det ikke lenger er håp om å finne de omkomne.

S p ø r s m å l 29

Gunnar Kvassheim (V): «I sin tiltredelseserklæring lover Regjeringen initiativ for å få et felles program mellom myndigheter og bedrifter for å utvikle ny renseteknologi for klimagassen CO₂. Under behandlingen av energimeldingen stemte Arbeiderpartiet mot sentrumpartiens forslag om et slikt program med flere konkrete forslag. Innen 1. juni 2000 skal Regjeringen legge til rette for bygging av konvensjonelle gasskraftverk uten krav til CO₂-rensing.

Vil programmet for utvikling av ren teknologi være ferdig like raskt?»

Statsråd Olav Akselsen: Då eg har vanskeleg for å kjenna meg igjen i premissane i spørsmålet, ser eg behovet for å oppdatera Stortinget på kva som har skjedd i denne saka.

I samband med budsjettet for 1998 gjorde Jagland-regjeringa framlegg om å oppretta eit teknologifond og eit miljøfond. Desse fonda skulle m.a. støtta tiltak for å få fram ny, betre og meir miljøvennleg teknologi, m.a. CO₂-reducerande tiltak. Som tidlegare parlamentarisk leiar i Venstre er sikkert Kvasheim kjend med at forslaget om eit teknologifond blei fjerna av Bondevik-regjeringa. Miljøfondet blei også sterkt redusert.

I mangel på framdrift i denne saka la eit fleirtal i Stortinget bestående av Høgre, Arbeidarpartiet og Framstegspartiet inn ein merknad om auka forskning på dette feltet i samband med budsjettet for inneverande år. Sentrumspartia var ikkje med på denne merknaden. Det tolkar eg som at desse partia så seint som i desember i fjor ikkje såg behovet for ei slik forskning. Heldigvis brukte desse partia juleferien godt, for i februar i år såg òg desse partia behovet for slik forskning.

Sjølv om eg ser behovet for å ta igjen noko av det me har tapt dei siste åra på dette området, vil eg leggja meg på den framdrifta den førre regjeringa la opp til. Eg vil her visa til spontanspørjetimen den 16. februar i år, der Arnstad opplyste at ho ville fremja forslag om eit program for utvikling av CO₂-fri gasskraftteknologi i samband med neste års statsbudsjett, og at eit arbeid blei sett i gang for å etablera eit slikt program. Eg vil vidareføra dette arbeidet. Den nye regjeringa ser føre seg at satsinga primært skal dekkja tre behov:

- å vidareutvikla teknologien på område der Noreg alle-reie er langt framme internasjonalt
- å vidareutvikla den kompetansen dei norske forskingsmiljøa har innanfor enkelte prioriterte forskingsområde som er viktige for utviklinga av denne teknologien
- å utvikla og styrkja samarbeidet mellom norske og internasjonale forskingsmiljø på området

Regjeringa vil arbeida vidare med å utforma eit slikt program.

Gunnar Kvasheim (V): Vi har hatt flere anledninger til å diskutere det statsråden brukte store deler av svaret på å framføre, nemlig det som har skjedd, og uenigheten om teknologifondet og framdriften der.

Det som imidlertid er noe langt annet og mye mer, er den skissen til et program for utvikling av CO₂-frie gasskraftverk som ble lagt fram av sentrumspartiene under behandlingen av energimeldingen i Stortinget. Det var et program som ville ført til at det hadde blitt satt fart på teknologiutviklingsarbeidet i norske selskaper. Nå står en i fare for at en del av dette arbeidet isteden skyter fart i utlandet.

Så mitt spørsmål er: Ser ikke statsråden behov for snarlig å legge fram noe mer enn bare positiv vilje til å bidra til forskningsinnsats, men rett og slett skissere rammevilkårene som gjør at det er dette sporet som blir valgt i framtida og ikke de konvensjonelle gasskraftverkene?

Statsråd Olav Akselsen: Eg er sjølv sagt glad for at det no er semje på dette området, og at sentrumspartia no er einige med dei andre partia på Stortinget om at ein bør satsa på å få fram CO₂-fri teknologi. Med bakgrunn i at

me har tapt ein del år på dette området, er eg einig i at det er viktig å satsa og koma raskt i gang med dette arbeidet.

Eg viste i innlegget mitt til den tidlegare olje- og energiministeren, Marit Arnstad, som i spørjetimen den 16. februar i år skisserte framdrifta på dette opplegget. Den nye regjeringa ønskjer å ha den same framdrifta på dette området som den førre regjeringa hadde.

Gunnar Kvasheim (V): Jeg registrerer at det ikke er enighet på dette området, for Arbeiderpartiet har så langt ikke sagt at de er villig til å nytte skatte- og avgiftslette for å få arbeidet med CO₂-frie gasskraftverk til å skyte fart. Og selv om det er slik at det vil måtte ta tid å utvikle et komplett program som eventuelt kan legges fram i forbindelse med budsjettet for kommende år, er det sterkt å ønske at det i forbindelse med det som skal legges fram for sommeren, kommer signaler som tyder på at denne nye måten å tenke på for å få fram ny teknologi, òg har støtte fra Regjeringen.

Så mitt oppfølgingsspørsmål blir: Ville det ikke være positive signaler på denne framtidsrettede veien å gå og utvikle de rene løsningene? Informasjonsdirektør Tor Steinum i Norsk Hydro sa forleden til Dagens Næringsliv at det vil ta minst fem-seks år å få bygd konvensjonelle gasskraftverk i Norge. Det betyr at dersom vi vil, har vi tid til å få fram de rene løsningene som er de mest konkurransedyktige, og de som blir valgt når det skal bygges.

Statsråd Olav Akselsen: Eg må innrømme at eg har vanskeleg for å sjå at det har vore mangel på positive signal. Arbeidarpartiet fremja forslag allereie i 1997 der me ønskte å få ei auka satsing på dette området. Det var Bondevik-regjeringa som fjerna den satsinga den gongen. Det må me respektera. Me skal medverka til å ta igjen noko av det tapte.

Men spørsmålet som representanten Kvasheim no stiller, ligg etter mitt syn utanom det spørsmålet som var bakgrunnen for mitt svar, nemleg om ein skulle få sett i gang eit program mellom myndigheiter og bedrifter for å få utvikla ny renseteknologi. Der vil eg halda fast på at me har store ambisjonar. Når det gjeld framdrifta, vil me leggja oss på den framdrifta som den førre regjeringa la seg på. Men dei andre spørsmåla, om avgiftslette osv., er etter mitt syn noko anna.

S p ø r s m å l 3 0

Øyvind Vaksdal (Frp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Flere presseoppslag den siste uken har i sterke ordelag kritisert den kostbare fallskjerm Statoils tidligere konsernsjef har mottatt som sluttvederlag. Ifølge Dagbladet 22. mars 2000 kan denne beløpe seg til opp mot 40 mill. kroner.

Er statsråden enig i den kritikk som er reist mot at et heleid statlig selskap skal ha slike avtaler, og hva vil statsråden, som Statoils generalforsamling, foreta seg for å rydde opp i disse forhold?»

Statsråd Olav Akselsen: Eg trur det er rett å informera litt om dei faktiske forholda knytte til denne saka. Det er rett at tidlegare konsernsjef i Statoil, Harald Norvik, har inngått ein avtale med styret i Statoil som sikrar han pensjon frå og med den dagen han formelt sluttar i selskapet.

Harald Norvik tiltredde stillinga som konsernsjef i Statoil den 15. januar 1988. Etter tilsetjingsbrevet og tilsetjingskontrakten, datert den 8. januar 1988, hadde Norvik krav på å få full løn i to år dersom han seinare gjekk av etter selskapet sitt ønske. Norvik sine pensjons- og forsikringsordningar skulle følgja dei til kvar tid gjeldande vilkår i Statoil. Frå fylte 60 år hadde Norvik og Statoil ein gjensidig rett til å pensjonera Norvik på vilkår som skulle avtalast seinare.

Ein ny avtale mellom Statoil og Norvik blei inngått den 23. oktober 1996 og godkjend i styret den same dagen. Denne avtalen regulerer meir i detalj Norvik sine rettar og plikter. Det blei m.a. avtalt at Norvik ikkje kunne utføra arbeid for verksemder som heilt eller delvis konkurrerer med kjerneverksemda til Statoil eller datterselskap eigde av Statoil, utan at dette var skriftleg godkjent av styret i Statoil. Brot på dette vilkåret ville medføra at rettane etter pensjonsavtalen fall vekk.

Norvik sin rett til to års løn dersom hans slutta etter selskapet sitt ønske, står ved lag i avtalen frå 1996. I tillegg blei det tatt inn eit alternativ. Statoil kunne dersom særlege grunnar låg føre, og etter oppmoding frå Norvik, samtykkja i at han slutta og likevel innvilga at han straks fekk utbetalt fullt opptent pensjon dersom han på det tidspunktet hadde vore konsernsjef i tolv år eller meir. Dersom dette alternativet blei nytta, ville retten til to års løn falla vekk. Det er også tatt med i dette alternativet at det under visse forhold kan skje ein reduksjon i pensjonsutbetalinga det enkelte år fram til han fyller 60 år.

Statoil er eit aksjeselskap. Det følgjer av aksjelova at dagleg leiar blir tilsett av styret. Dermed vil styret også vera ansvarleg for å fastsetja dei vilkåra som skal gjelda for dagleg leiar i selskapet, f.eks. løn, pensjon, sluttvilkår m.m. Det er altså styret i Statoil som har inngått avtalen med tidlegare konsernsjef Norvik, og som dermed har ansvaret for å følgja opp denne avtalen.

Elles vil eg slutta meg til dei vurderingane som statsministeren tidlegare i dag gav uttrykk for i spontanspørjetimen i eit svar til representanten Kristin Halvorsen om den same saka.

Øyvind Vaksdal (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, som jeg synes var skuffende.

Jeg har selvfølgelig forståelse for at Statoil i konkurranse med andre selskaper har gode lønns- og arbeidsbetingelser for å tiltrekke seg dyktige ledere. Jeg har imidlertid brakt i erfaring at denne avtalen er langt bedre enn det som er vanlig ellers i næringslivet. Vi må huske på at

selskapet Statoil er et heileid statlig selskap som, i alle fall på papiret, er eid av det norske folk.

Synes virkelig statsråden det er riktig at et statlig selskap skal være det som går lengst i å dele ut slike gylne og kostbare fallskjermer? Er ikke statsråden redd for de negative signaler en gir til det norske folk, ikke minst på bakgrunn av at flere representanter fra statsrådets eget parti har kritisert de store lønnsøkningene vi har sett i norsk næringsliv i den senere tid? Selv i Regjeringens tiltrøstelseserklæring sier en at en skal «sikre arbeid til alle» og «rettferdig fordeling» – og dette kan umulig være «rettferdig fordeling».

Statsråd Olav Akselsen: For det første er det interessant at Framstegspartiet plutselig er blitt opptatt av statleg eigarskap, og det er interessant dersom Framstegspartiet no ønskjer at ein skal ha andre reglar for desse selskapa enn for dei private.

Denne avtalen er fullt og heilt styret sitt ansvar, det er dei som har inngått denne avtalen, og det er i tråd med aksjelova, uavhengig av om det er staten som eig aksjane eller om det er private.

På eit spørsmål tidlegare i dag frå representanten Kristin Halvorsen til statsministeren om det same gav statsministeren klart uttrykk for kva han meiner om denne avtalen, og eg sluttar meg fullt og heilt til kva statsministeren sa i den samanhengen.

Øyvind Vaksdal (Frp): Statsråden er Statoil si generalforsamling og i realiteten det norske folks, eller eiernes, redskap for å utøve innflytelse på selskapets beslutninger. Føler ikke statsråden et ansvar overfor det norske folk for nettopp å få ryddet opp i disse kritikkverdige forhold, og har statsråden foretatt en juridisk vurdering av om den omtalte avtalen er bindende?

Statsråd Olav Akselsen: Eg merkar meg igjen at det er teikn til ein ny politikk frå Framstegspartiet si side på dette området, nemleg at generalforsamlinga skal begynna å blanda seg opp i det som er styret sine oppgåver i dei statlege bedriftene. Det er heilt i strid med det dette partiet tidlegare har stått for når det gjeld dei statlege selskapa.

Når det gjeld sjølve avtalen, er den, så langt eg har grunnlag for å uttala meg, ein avtale som er juridisk bindande. Eg har ikkje moglegheit til å kommentera dette noko utover det i dag.

Presidenten: Sak nr. 1 er dermed ferdigbehandlet.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.